

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

İLKOKULLARDA VELİLERİN EĞİTİM SÜRECİNE KATILIMININ
İNCELENMESİ (SULTANBEYLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERVE KARAN

DANIŞMAN

DR.ÖĞR.ÜYESİ ZEYNEP DEMİRTAŞ

EYLÜL 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

İLKOKULLARDA VELİLERİN EĞİTİM SÜRECİNE KATILIMININ
İNCELENMESİ (SULTANBEYLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERVE KARAN

DANIŞMAN

DR.ÖĞR.ÜYESİ ZEYNEP DEMİRTAŞ

EYLÜL 2019

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez-Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu çalışmada:

- Tezde yer verilen tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

İmza

18.09.2019

Merve KARAN

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

“İlkokullarda Velilerin Eğitim Sürecine Katılımının İncelenmesi (Sultanbeyli Örneği)” başlıklı bu yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Subhan EKŞİOĞLU

Üye (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep DEMİRTAŞ

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Hicran ÇETİN GÜNDÜZ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ömer Faruk TUTKUN

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Veliler çocuklarının ilk öğretmenidir. Bu öğretmenlik çocuklar okula başladığında öğretmen sorumluluğuna geçse de çocukların gelişimi, öğrenme hızı aile tarafından desteklenmediği takdirde öğrencilerin derslere adaptasyonu daha zor olacaktır. Ancak okulda öğrenilen bilgi, beceri ve kazandırılan tutum ailenin katılımı ile daha kolay pekişecek ve başarıya dönüşecektir. Öğrencilerin okul başarısına etkileyen okul içi ve okul dışı birçok etkenden söz etmek mümkündür. Okul içi gözlemler öğretmen tarafından yapılırken, okul dışındaki faaliyetlerde aile sorumluluğunda olan çocuğun gelişimi, birbirlerinden haberdar olan veli-öğretmen ilişkisinde daha etkili olacaktır. Dolayısıyla çocuğun okul yaşantısı boyunca aile-okul işbirliği ve iletişimi büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırma, 2018–2019 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili, Sultanbeyli ilçesinde velilerin eğitim sürecine katılımının incelenmesi amacıyla farklı ilkokullarda öğrenim gören öğrencilerin velileri ile gerçekleştirilmiştir.

Yüksek lisans eğitimim boyunca değerli bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım, her konuda bilgi ve desteğini almaktan çekinmediğim, araştırmanın planlanmasından yazılmasına kadar tüm aşamalarında yardımlarını esirgemeyen, teşvik eden, aynı titizlikte beni yönlendiren değerli danışman hocam Dr. Zeynep DEMİRTAŞ'a teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

İLKOKULLARDA VELİLERİN EĞİTİM SÜRECİNE KATILIMININ İNCELENMESİ (SULTANBEYLİ ÖRNEĞİ)

Merve KARAN, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep DEMİRTAŞ

Sakarya Üniversitesi, 2019

Okul, aile ve öğrenci arasındaki bağlantının merkezini öğretmen ile veli arasındaki iş birliğinin oluşturduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmada, ilkokul seviyesindeki öğrenci velilerinin eğitim sürecine katılım düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nicel ve nitel yöntemlerle tasarlanan araştırmada veriler, 2018–2019 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Sultanbeyli ilçesindeki farklı ilkokullarda öğrenim gören öğrenci velilerine uygulanan veli katılım ölçeği ve yarı yapılandırılmış veli görüşme formu ile edilmiştir. Elde edilen nicel verilerin analizinde normallik dağılımı sonuçlarına göre Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Nitel veriler, betimsel ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarında velilere göre kendileri çocuklarının eğitim sürecine orta düzeyin üstünde katılım göstermektedirler. Velilerin en çok çocukla iletişim, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının oluşturulması ve çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme konularında eğitim sürecine katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Ayrıca, velilerin demografik özelliklerine göre çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeyleri arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, veli katılımı, aile katılım modelleri

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE PARTICIPATION OF THE PARENTS IN THE EDUCATION PROCESS IN PRIMARY SCHOOLS (SULTANBEYLİ SAMPLE)

Merve KARAN, Master Thesis

Consultant: Assist Prof.Dr. Zeynep DEMİRTAŞ

Sakarya University, 2019

It is thought that the cooperation between the teacher and the parent is the center of the connection between school, family and student. In this context, it was aimed to determine the level of participation of the parents of the elementary school students in the educational process. The data in the research, which was designed with quantitative and qualitative methods, were conducted in the 2018–2019 academic year with the parents participation scale and semi-structured parent interview form which were applied to the parents of the students in different primary schools in the Sultanbeyli district of Istanbul. In the analysis of the quantitative data, Mann Whitney U and Kruskal Vallis H test were used according to the results of normality distribution. Qualitative data were analyzed by descriptive and content analysis. According to the results of the study, parents are more than average in the education process of their children. It was determined that parents mostly participated in the training process in terms of communication with children, creating a home-supportive environment to support learning and supporting the child's homework and studies. In addition, according to the demographic characteristics of the parents, it was determined that there were differences between the levels of participation of their children in the education process.

Key Words: Education, parent participation, family participation models

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Cümlesi.....	2
1.2. Alt Problemler.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Varsayımlar.....	3
1.5. Sınırlılıklar.....	3
1.6. Tanımlar.....	4
BÖLÜM II.....	5
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Çocuk-Veli-Okul İlişkisi.....	5
2.2. Veli Katılımının Önemi.....	6
2.3. Veli Katılımı Modelleri.....	10
2.4. Veli Katılımını Etkileyen Faktörler.....	15
2.4.1. Öğrencilerin Sınıf Seviyesi.....	15
2.4.2. Velilerin Sosyo-Ekonomik Durumu.....	16
2.4.3. Velilerin Eğitim Seviyesi.....	17
2.4.4. Diğer Faktörler.....	17
2.5. Veli Katılımını Artıracak Etkinlikler.....	18

2.6. Veli Katılım Özellikleri	23
2.7. Okul-Aile İş Birliğinin Faydaları	24
2.7.1.Öğrenciye Faydaları	24
2.7.2.Okula Faydaları	26
2.7.3.Öğretmene Faydaları	26
2.7.4.Veliye Faydaları	26
2.8. İlgili Çalışmalar	27
2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	27
2.8.2.Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	31
BÖLÜM III.....	35
YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Evren ve Örneklem.....	35
3.2.1. Nicel Verilerin Toplandığı Örnekleme Ait Demografik Bilgiler	36
3.2.2. Nitel Verilerin Toplandığı Örnekleme Ait Demografik Bilgiler.....	37
3.3. Veri Toplama Araçları.....	38
3.4. Verilerin Toplanması.....	41
3.4.1. Nicel Verilerin Toplanması	41
3.4.2. Nitel Verilerin Toplanması.....	41
3.5. Verilerin Analizi	42
3.5.1 Nicel Veri Analizi.....	42
3.5.2 Nitel Veri Analizi	42
BÖLÜM IV	43
BULGULAR	43
4.1. Verilerin Normallik Dağılımına İlişkin Bulgular	43
4.2. Velilerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Bulgular.....	44

4.3. Velilerin Eğitim Sürecine Katılımlarında Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular	50
4.4. Velilerin Eğitim Sürecine Katılımlarında Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular	52
4.5. Velilerin Eğitim Sürecine Katılımlarında Eğitim Durumlarına İlişkin Bulgular	56
4.6. Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Nitel Bulgular	59
BÖLÜM V	70
5.1. Sonuç ve Tartışma	70
5.2. Öneriler.....	75
5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	75
5.2.2. Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	76
KAYNAKLAR.....	77
EKLER	86
ÖZGEÇMİŞ.....	90

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Velilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları.....	36
Tablo 2. Velilerin Yaş Değişkenine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları	36
Tablo 3. Velilerin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları.....	37
Tablo 4. Görüşmeye Katılan Velilerin Cinsiyeti	37
Tablo 5. Görüşmeye Katılan Velilerin Yaşı	38
Tablo 6. Görüşmeye Katılan Velilerin Eğitim Durumu	38
Tablo 7. Araştırmada Kullanılan Ölçeğin Güvenilirlik İstatistikleri.....	40
Tablo 8. Normallik Testi Sonuçları	43
Tablo 9. Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeyleri İle İlgili Betimsel İstatistikler.....	44
Tablo 10. Velilerin Okul ve Öğretmenle İletişimi İle İlgili Betimsel İstatistikler	45
Tablo 11. Velilerin Çocuğun Ödev ve Çalışmalarını Desteklemesi İle İlgili Betimsel İstatistikler	46
Tablo 12. Velilerin Katılım Konusunda Kendini Geliştirmesi İle İlgili Betimsel İstatistikler	46
Tablo 13. Velilerin Gönüllü Aktif Katılımı İle İlgili Betimsel İstatistikler.....	47
Tablo 14. Velilerin Çocukla İletişimi İle İlgili Betimsel İstatistikler.....	48
Tablo 15. Öğrenmeyi Destekleyici Ev Ortamının Yaratılması İle İlgili Betimsel İstatistikler	48
Tablo 16. Çocuğun Kişilik Gelişimini Destekleme İle İlgili Betimsel İstatistikler.....	49
Tablo 17. Çocuğun Sosyo-Kültürel Gelişimini Destekleme İle İlgili Betimsel İstatistikler.....	50
Tablo 18. Cinsiyet Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular	51
Tablo 19. Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Okul ve Öğretmenle İletişim Boyutuna İlişkin Bulgular	52

Tablo 20. Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Ödev ve Çalışmalarını Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular	53
Tablo 21. Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Gönüllü Aktif Katılım Boyutuna İlişkin Bulgular.....	53
Tablo 22. Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocukla İletişim Boyutuna İlişkin Bulgular	54
Tablo 23. Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Öğrenmeyi Destekleyici Ev Ortamının Yaratılması Boyutuna İlişkin Bulgular.....	54
Tablo 24. Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Kişilik Gelişimini Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular.....	55
Tablo 25. Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Sosyo-Kültürel Gelişimini Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular	55
Tablo 26. Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Katılım Konusunda Velinin Kendini Geliştirmesi Boyutuna İlişkin Bulgular.....	56
Tablo 27. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Okul ve Öğretmenle İletişim Boyutuna İlişkin Bulgular	56
Tablo 28. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Ödev ve Çalışmalarını Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular.....	57
Tablo 29. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Katılım Konusunda Velinin Kendini Geliştirmesi Boyutuna İlişkin Bulgular	57
Tablo 30. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Gönüllü Aktif Katılım Boyutuna İlişkin Bulgular	577
Tablo 31. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocukla İletişim Boyutuna İlişkin Bulgular	58
Tablo 32. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Öğrenmeyi Destekleyici Ev Ortamının Yaratılması Boyutuna İlişkin Bulgular	58
Tablo 33. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Kişilik Gelişimini Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular.....	58

Tablo 34. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Sosyo-Kültürel Gelişimini Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular	59
Tablo 35. Velilerin Görüşme Yapma Nedenlerine Yönelik Görüşleri.....	60
Tablo 36. Velilerin Çocuklarının Ödev Ve Çalışmalarını Desteklemek İçin Neler Yaptıklarına Yönelik Görüşleri	61
Tablo 37. Velilerin Eğitime Katılım Sürecinde Kendilerini Geliştirme Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	62
Tablo 38. Velilerin Okuldaki Çalışmalara Katılımlarına İlişkin Görüşleri.....	64
Tablo 39. Velilerin Evde Çocuklarının Çalışma Ortamının Düzenlenmesine İlişkin Görüşleri.....	65
Tablo 40. Velilerin Çocuklarının Kişilik Gelişimi İle İlgili Yaptıkları Çalışmalara İlişkin Görüşleri.....	67
Tablo 41. Velilerin Çocuklarının Sosyo-Kültürel Gelişimi İçin Yapılanlara İlişkin Görüşleri.....	68

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bilim ve teknolojideki gelişmeler toplum hayatını her yönden etkisi altına almaktadır. 21. yüzyıla kadar okullardaki eğitimin en önemli işlevleri iyi vatandaş yetiştirmek ve kültürel değerleri yeni kuşaklara aktarmak iken, artık okulların işlevleri çağın koşullarına göre değişiklik göstermiştir (Özkan ve Arslantaş, 2013). Çağın gereklerine uygun bir şekilde bireyleri yetiştirebilmek için okulların işlevlerini yerine getirebilmesinde veli katılımının önemi eğitimciler tarafından vurgulanmaktadır. Çünkü veli katılımı ile tüm yaşlardaki çocukların çeşitli alanlardaki (akademik başarı, erken akademik becerilerin gelişimi, sosyal ve kişilik gelişimleri gibi) gelişimleri açısından oldukça fayda sağlanmaktadır.

Eğitim sürecinin birçok boyutu olmakla birlikte eğitimin temeli, öğrenmeye dayanmaktadır. Öğrenme ise ailede başlayarak planlı ve programlı bir şekilde okulda devam eder. Bu durumda bireyin gelecekteki yaşamında ve toplumun kalkınmasında okulun belirleyici rolü olmaktadır. Bu nedenle okulların geliştirilmesi ve tüm ilgililerin eğitim sürecinde aktif bir rol almaları gerekmektedir (Gökçe, 2000). Çocuklar okula başladığında, yetiştiği aile ortamından belirgin izler taşır. Öğretmenler ise eğitim ve öğretim faaliyetlerini yerine getirirken aile ortamının çocuk üzerindeki etkisini takip etmelidir (Gürşimşek, 2003). Çocukların gelişim ve öğrenme sürecinde anne-babalarının katılım göstermesinin her iki taraf açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda araştırmada ilkokullarda velilerin eğitim sürecine katılımının incelenmesi amaçlanmıştır. Velilerin eğitim sürecine katılım düzeylerinin belirlenmesi, veli katılımına yönelik güçlü ve zayıf yönlerin tespit edilmesi, engellerin, eksikliklerin belirlenmesi ve veli katılımının geliştirilmesi yönünde yapılacak uygulamalara yol gösterici olması açısından veli katılımı ile ilgili yapılan çalışmaların önemli olduğu düşünülmektedir. Çocukların eğitiminde veli katılımının önemi giderek artmaktadır, velilerin okulda daha aktif rol almaları ve çocuklarının eğitim sürecine katılmaları yönünde isteklendirilmeleri, onların bu yönde doğru bir şekilde yönlendirilmeleri önemlidir (Kaya ve Bacanlı, 2016: 411).

1.1. Problem Cümlesi

Bu araştırmada “ilkokulda öğrenim gören öğrenci velilerinin eğitim sürecine katılım düzeyleri nedir ve veli katılım düzeyleri çeşitli değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?” problemi incelenmiştir.

1.2. Alt Problemler

1. Velilerin eğitim sürecine katılım düzeyleri nedir?
2. Velilerin eğitim sürecine katılım düzeyleri cinsiyete göre bir farklılık göstermekte midir?
3. Velilerin eğitim sürecine katılım düzeyleri yaşa göre bir farklılık göstermekte midir?
4. Velilerin eğitim sürecine katılım düzeyleri eğitim durumuna göre bir farklılık göstermekte midir?
5. Velilerin eğitim sürecine katılım düzeylerine yönelik görüşleri nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim kurumları, yapıları ve işlevleri bakımından içinde buldukları toplumları etkileyen ve bir o kadar da çevrelerinden de etkilenen örgütlerdir. Bu nedenle eğitim süreci, sadece okul binasında gerçekleşen bir süreç değildir (Bayrakdar, 2006). Çocukların içinde bulunduğu her ortam ve etkileşim içinde oldukları her birey, onların eğitimini olumlu ve olumsuz yönde etkileyebilir.

Çocuğun çevreyle olan etkileşimini ve buna bağlı olan gelişimini ortaya koyan Bronfenbrenner (1986) ekoloji sisteminde çocuğun günlük hayatında karşılıklı etkileşim içerisinde olduğu kişiler ve bu kişilerle olan ilişkileri, en temelde aileyi, okulu ve arkadaş gruplarını kapsamaktadır (Doğan, 2010). Okulların en fazla etkilediği ve etkilendiği çevre faktörünün öğrencilerin aileleri olduğu söylenebilir. Eğitim sistemini oluşturan ve devamlılığını sağlayan önemli unsurlar öğretmen, öğrenci ve velilerdir (Gökyer, 2012). Eğitim sisteminin başarılı olması için bu üç öğenin ortak amaçlar doğrultusunda bir araya gelip sürekli iletişim halinde olmaları gerekmektedir (Özyürek, 1983). Bu gereklilik bağlamında veli katılımı ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır (Akkök, Ögetürk ve Kökdemir, 1998; Akkök, Ögetürk, Kökdemir, Annak, ve Çakın, 2000; Erdoğan ve

Demirkasımoğlu, 2010; Özyürek, Adıbatmaz, Çetin, Meriç, vd., 2015; Kuru Çetin ve Taşkın, 2016). Literatürde yer alan bu araştırmalarda veli katılımının önemi vurgulanmış ve bu katılıma etki eden pek çok önemli değişken irdelenmiştir.

Bu araştırmada İstanbul Sultanbeyli ilçesinde bulunan ilkokullarda öğrenim gören öğrenci velileri ile çalışılmıştır. Araştırmanın, İstanbul Sultanbeyli ilçesinde aktif olarak çalışıyor olması ve bir uluslararası gayrimenkul şirketi olan REIDIN'in 2014 yılı raporuna göre Sultanbeyli'nin refah, yaşanabilirlik seviyesi ve kültürel düzeyi en düşük ilçe olarak tespit edilmiş olması (REIDIN, 2014) araştırmanın Sultanbeyli'de yapılmasının nedenleridir.

Bu araştırmada elde edilen veriler ile velilerin çocuklarının eğitim sürecine katılımına ilişkin sonuçların; okullardaki yöneticileri okul-çevre ilişkilerini geliştirmeye yönelik çalışmalara yönlendirmesi, Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerinin okul-aile ilişkilerini düzenleyecek yasa, yönetmelik çalışmalarına katkı sağlaması, üniversitelerde konu ile ilgili çalışmalara kaynak olması, yetkililerinin velilerin eğitim sürecine daha aktif bir şekilde katılmasının önemini fark etmeleri ile velileri bilgilendirmek amacıyla yapılacak olan faaliyetlerin arttırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırma, velilerin eğitim sürecine katılımlarına ilişkin eksik ve güçlü yanların tespit edilmesi, bu eksikliklerin giderilmesi ve güçlü yanların pekiştirilmesi için tüm ilgililer tarafından yapılabilecek çalışmalara yararlı olması adına önemli olduğu söylenebilir.

1.4. Varsayımlar

1. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının araştırmanın amacına uygun olduğu,
2. Örnekleme alınan bireylerin verdikleri cevapların gerçek düşüncelerini yansıttığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma İstanbul İli Sultanbeyli İlçesi'nde yer alan farklı iki ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin velileri ile sınırlıdır.
2. Araştırmada velileri, anne ve babalar oluşturmaktadır.

1.6. Tanımlar

Okul: Belli yeri olan, geniş bir çevreye sahip olan, öğrenci ve öğretmeni değişebilen, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin planlı ve programlı bir şekilde devam ettiği bir kuruluş olarak tanımlanabilir (Akkaya, 2007).

İlkokul: 2012 yılında yapılan düzenlemelerden sonra; öğrencilerin öğrenim gördüğü birinci 4 yıl (1, 2, 3, 4. sınıflar).

Etkili Okul: Her tür ve yetenekte öğrencinin öğrenme olanağı bulabildiği ortamdır (Tunçel, 2008).

Veli: Bir çocuğun her türlü durumundan ve davranışlarından sorumlu kimsedir.

Katılım: Herhangi bir iş ya da durum için gönüllü ya da gönülsüz duruma katılım etme, eylemde bulunma işi demektir. Velinin çocuğunun okuldaki eğitimi ile ilgili tüm konularda aktif olarak yer alması.

Okul-Aile İşbirliği: Okul-aile işbirliğinin en bilinen ve etkili örneği, ailelerle ilişki kurularak onların evde ve okulda çocukların eğitiminde üstlenmesi gereken rolleri öğrenmelerini ve yerine getirmelerini sağlamaktır (Gümüşeli, 2004).

Veli Katılımı: Çocukların eğitimleri için okulun gösterdiği çabalara aileleri de dahil etmek ve birlikte bir ortaklık programı yaklaşımı geliştirmek, daha fazla aileye ulaşmayı sağlamak ve bunların sonunda öğrencinin edineceği amaçlarla bağlantı kurulmasını sağlayabilmektir (Epstein ve Sheldon, 2002).

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocuk-Veli-Okul İlişkisi

Bronfenbrenner (1986), ekolojik sistemler kuramı ile çok katmanlı ve karışık ilişkiler ağında çocuğun çevreyle olan etkileşimini ve buna bağlı olan gelişimini ortaya koymuştur. Merkezinde çocuğun yer aldığı bu modele göre birbirini saran halkalar şeklinde katmanlar bulunmaktadır. Çocuğun günlük hayatında karşılıklı etkileşim içerisinde olduğu kişiler ve bu kişilerle olan ilişkiler birinci katmanı oluşturur. Bireyin gelişimi üzerinde en büyük etkiye sahip olan bu katman, en temelde veli, okul ve arkadaş gruplarını kapsamaktadır (Akt. Doğan, 2010:154).

Velilerin çocukların eğitimlerine katıldıklarında, çocukların yaşam boyunca okullarında daha başarılı olduğunu, okula karşı olumlu tutum geliştirdiğini, bir sonraki eğitim kademesine geçmekte daha istekli davrandığını ve daha fazla yüksek okul bitirme şansına sahip olabildiklerini belirtilmektedir. Anne ve babaların okuldaki etkinliklere katılımları arttığında, çocuklar okula devam konusunda daha istekli davranmakta ve daha fazla sosyal uyum ve becerilere sahip olabilmektedirler (Kotaman, 2008:136). Çocuk eğitiminde ebeveynin çocuklara yaklaşımı çok önemlidir. Ebeveyn kavramı anne ve baba olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Çocuğun gelişim ve eğitim sürecinde ön planda olan ebeveyni, annesidir. Çocuk-anne ilişkisi duygusal plâformda başlar ve bunun göstergesi sevgidir. Anne çocuğuna olan ilgi ve alâkasını başta sevgi ile göstermelidir. Çocuk annesi tarafından sevildiğini hissettiği andan itibaren, anne tarafından gelen eğitici her türlü eylemi kabul edecektir. Anne-çocuk ilişkisi, sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi açısından doğumdan itibaren çok özel bir yer arz eder. Anne sevgisinin bebeğe dengeli, sürekli, tutarlı bir şekilde verilebilmesi, bebeğin fizyolojik ihtiyaçları kadar önemlidir. Psikanalitik düşünürlere göre, eğer çocuk, yaşamının ilk yılında anlamlı bir şekilde annesiyle ilişki kurabiliyor, sıcaklığını ve sevgisini hissedebiliyorsa kendini güvenli hissedecektir. Bu güvenin kazanılıp kazanılmadığı da, çocuğun tanıdıklarının yokluğunda ve yabancılar yanında duyduğu endişeden anlaşılabilir (Arı ve diğerleri, 1997: 48)

Anne, çocuk bakımı ve eğitimi konusunda ilk elden sorumlu olan kişidir. Ancak değişen sosyal koşullarda geleneksel aile yapısının da değişikliğe uğradığı tartışılmaz bir gerçektir. Bu değişiklik kapsamında kadın aile ekonomisine katkıda bulunma görevini baba ile paylaşırken, baba da kadının çocuk bakımı ve eğitimi konusundaki görevini paylaşmaktadır (Şahin ve Özbey, 2009: 37). Freud, anne-bebek ilişkisinin çocukların sosyal ilişkilerini ve kişiliğini şekillendirdiğini belirtirken; baba-çocuk ilişkisinin çocukluğun daha sonraki dönemlerinde etkisini hissettirdiğini belirtmektedir. Yapılan araştırmalarda babasız erkek bebeklerin, babası olanlara göre gelişim testlerinde daha düşük puanlara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erkek ve kız çocuklarının kendi cinsiyetlerine uygun davranışlar geliştirmelerinde de baba önemli bir etkiye sahiptir (Şahin ve Özbey, 2007: 40). Babanın ilgi ve sevgi gösterdiği çocuklar sosyal ilişkilerinde daha başarılı olmakta, olumsuz benlik kavramına sahip olan çocukların ise babaları ile ilişkilerinin de olumsuz olduğu belirtilmektedir. Babanın otoriter olması ve çocuğu ile daha az ilgilenmesi durumlarında ise, çocukta utangaçlık, çekinme gibi olumsuz kişilik özellikleri ortaya çıkabilmektedir (Tezel Şahin, 2003: 461).

Aile katılım ile ilgili eğitim programlarının anne ve babanın birlikte katılabileceği anne-baba ve anne-baba-çocuk ilişkilerini içerecek şekilde planlanmasının hem annelerin hem de babaların katılımlarını sağlaması adına yararlı olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte eğitim programlarının babaların çalışma koşulları düşünülerek yapılandırılması gerekmektedir. Bunun için etkili bir strateji izlemek önemlidir. Babaların iş yerleriyle iletişim kurularak, çalışma saatlerine uygun zaman diliminde eğitim programları düzenlenebilir (Şahin ve Özbey, 2007: 40).

2.2. Veli Katılımının Önemi

Çocuklarıyla ilk iletişim kuran ve onları hayata hazırlayan kişiler anne babaları yani velileridir (Çalışkan ve Ayık, 2015: 70). Veli katılımı, velilerin etkin rol almasıyla gerçekleşen, öğrencilerin evleri ile okulları arasında köprü vazifesi oluşturan, aileleriyle hem hoş zaman geçirmesini sağlayıp hem de okulda verilen bilgilerin sağlamlaştırıldığı, anne-baba-çocuk ile birlikte yapılan faaliyetlerin tamamına veli katılımı denilebilir. Bireyler dünyaya geldikleri andan itibaren anne, baba ve çevresindeki kişileri model alırlar. Bu nedenle anne ve babanın her davranışı çocuğa olumlu veya olumsuz olarak yansır. Çocuğun anne ve babasıyla olan bağı çocuğun yaşamındaki tüm tutumlarına etki

eder. Veli katılımının, hem çocuk açısından, hem anne baba açısından, hem de öğretmenler açısından pek çok faydaları bulunmaktadır. Çocuğun penceresinden bakıldığında çocuk, önemsendiğini sezdiği için mutlu ve başarılı bir insan olarak hayata adım atar. Aile açısından baktığımızda ise, çocuklarına zaman ayırdıkları ve onlarla ilgilendikleri için ailelerin de güveni artar. Öğretmen açısından veli katılımının yararı aile ile iletişime geçerek aileyi ve çocuğu daha yakından tanıma olanağına sahip olur ve mesuliyetlerini ailelerle paylaşarak çocuğun eğitimine artı bir etki sağlar (Şahin, 2018: 14).

Okul ve aile, çocuğun yetiştirilip hayata kazandırılması konusunda benzer amaçlar doğrultusunda çalışan kurumlardır. Amaçları ortak olan bu iki kurumun birbiriyle etkileşim içinde olması kaçınılmazdır (Argon ve Kıyıcı, 2012: 80). Başka bir deyişle aileler, eğitim-öğretimin önemli ve etkili bir parçasıdır. Eğitime ailede başlayıp okulda devam edilir. Okul ortamında yaklaşık 6 saat zaman geçiren öğrenci, vaktinin büyük bir kısmını ise okul dışında geçirir. Bu sebeple eğitim yalnızca okulla sınırlı değildir. Anne babalar, eğitimin önemli bir parçası olduğu için ailelerin devamlı okulla iletişim halinde olması gerekmektedir. Çocukların potansiyelinin belirlenmesinde, kendi kapasitelerini sonuna kadar kullanmalarında, sezgisel, bilişsel, toplumsal ve kişilik gelişimlerinde, anne ve babaları çok değerli bir paydaştır. Öğrencinin eğitiminde talep edilen başarıyı elde edebilmek için, en başta okul ile anne babaların beraber çalışması gerekir. Veliler, eğitim kurumlarının desteğini almadan öğrencilerine tam anlamıyla eğitim veremeyecekleri gibi, eğitim kurumları da velilerle birlik halinde olmadan öğrencilerini başarılı bir biçimde yetiştiremezler (Kıncal, 1991: 24).

Veli katılımı ile aileler okulda problem çözme, okulun düzenlenmesine yardım etme, yeniden yapılanma stratejilerini ve reformlarını değerlendirme ve uygulama görevlerini yerine getiren ortaklar olarak görev yapmaktadır (Ay ve Aydoğdu, 2016: 564). Etkili bir okul aile ilişkisi, sunulan eğitim ve öğretim etkinliklerini zenginleştirecek, aile ve öğretmenin birlikte çalışması karşılıklı fikir alışverişinin sağlanması okulda verilen eğitimin kalıcı nitelikte olmasını sağlayacaktır (Seçkin ve Koç, 1997). Bilgin (1991)'in okul ile veli arasındaki iş birliği ve bu iki paydaş arasındaki problemleri incelediği çalışmasında, öğretmenlerin eğitim kurumu ile veli arasında olan bağlantıyı geliştirmeye yönelik olumlu yönde çalışmalar ortaya koyduğu ancak anne babaların veli ile okul arasındaki iş birliğini geliştirmekte eksik oldukları tespit edilmiştir. Bu açıdan, öğrenci velileri başta gelmek üzere, yakın çevrede yer alan bireylerin de devamlı ilgi göstermesi ve destek vermesi durumunda okullar daha iyi bir eğitim kurumu olacaktır. Bireylerin

okullara desteği ancak onların okulu iyi bir biçimde anladığı, okul çalışmaları üzerine bilgilendirildiği ve velilerle öğretmenlerin her zaman beraber çalıştıklarında sağlanabilir (Grant, 1964: 29). Bu nedenle, öğrencilerin ailelerine ve öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Özellikle de, öğretmenler okul-veli iş birliğinin sağlanmasında ve güçlendirmesinde çok önemli bir yere sahiptirler. Çünkü öğretmenlerle öğrenciler sürekli bir arada olduklarından, öğrencilerin gereksinimlerinin neler olduğunu en iyi bilen onlardır. Öğretmenlerin öğrencileriyle bütünleşmeleri (onların hislerini anlamaları) ve eğitim-öğretimin yapılabileceği uygun ortamları hazırlamak amacıyla öğrencileriyle, meslektaşları ve veliler ile bağ oluşturmaları gerekir (Calderhead, 1997: 21). Aileler okulların programlarına farklı biçimlerde katılabilirler. Bu katılım, sınıfı ziyaret etmek, gönüllü öğretmen yardımcısı olmak, alan gezilerinde yardımcı olmak, çocuklara şarkı söylemek, şarkı öğretmek, hikâye okumak gibi sınıf içi etkinliklere katılmak, çocuklar için gerekli olan araç-gereçleri yapmak, kendi kültürüne özgü yöresel bilgiler sunan etkinlikler yapmak (hikâye, şarkı, dans, yiyecek ya da kelime), kendi meslek ya da çalışma alanları hakkında bilgi vermek, diğer ailelerle birlikte karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak, diğer ailelere ulaşmada ve onların katılım sağlanmasında öğretmene yardımcı olmak, okulda yapılan bazı etkinlikleri evde de çocukla birlikte yapmak, sınıf içi etkinliklerde kesme, dikme ve onarma gerektiren materyallerde yardımcı olmak, sınıfa evcil bir hayvan getirmek biçiminde gerçekleştirilebilir (Çamlıbel, 2010: 17).

Griffith'e (1996) göre ailelerin de, çocuklarının daha başarılı olabilmesi amacıyla okul idaresi ve öğretmenleriyle güçlü bir iletişim içinde olmaları gerekir. Veliler çocuklarının duygu durumlarını, kişisel yönlerini en iyi bilen ayırt eden kişilerdir. Bu sebeple, çocuklarının ilgileri ve gereksinimleri ile toplumsal ve kişisel özelliklerini iyice takip ederek öğretmenleriyle ve okul yönetimi ile iletişim halinde olmaları gerekir. Bu iş birliği, oluşabilecek sorunların çözülmesinde okul-aile iş birliğinin ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Veli katılımına bağlı pek çok çalışma, evdeki ve okuldaki aile dayanağı ile okul başarısı arasındaki iş birliğini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, veli desteğinin öğrencilerin akademik başarısının üstünde önemli ve olumlu bir etki oluşturduğu saptanmıştır (Gonzales-Pienda ve diğer, 2002). Bu bağlamda veliler, eğitim programının amaçlarının gerçekleştirilmesinde çocuğun öğretmenin evdeki destekleyicisi olmalıdır. Bu açıdan bir eğitim programının uygulanması sürecinde anne-babaların desteğinin ve katılımının, okulun ve öğretmenin işlevlerini olumlu yönde destekleyeceği düşünülebilir (Gürbüzürk ve Şad, 2013: 994).

Okulda veli katılımı ile ilgili yapılan bir çalışmada, eğitime ve okula veli katılımının, türlü biçimlerde olabileceği belirlenmiştir. Buna göre veliler, çocuklarını istekli duruma getirerek, çocuklarına yararlı bir çalışma vakti ve çalışma ortamı sağlayarak, beklenen tutumların ortaya çıkmasında kendilerini örnek göstererek, ödevleri denetleyerek ve çocuklar için evde etkili öğretim ortamlar sağlayarak veli katılımın gerçekleştirmektedirler (Cotton ve Wikelund, 2001). Diaz (1989) tarafından yapılan çalışmada ise okuldaki ders başarı düzeyi normalin altında bulunan ve sınıf atlayamayacak öğrencileri, durumları iyi olan öğrencilerden ayıran en önemli ayrımı, veli desteği ve ilgisini yeterince almamalarıdır. Aynı çalışmada, velinin katı davranışlarının, tutarsızlığının ve velideki geçimsizliğin de öğrencinin akademik başarısında önemli bir risk olduğu saptanmıştır. Eastman (1988)'in yaptığı çalışmada da akademik başarıyı çoğaltma yönünde davranış sergileyen velilerin öğrencilerinin akademik başarılarının daha iyi olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu konuda yapılan diğer bir çalışmada, velilerin kişisel özelliklerinin, velinin çocuklara olan davranışlarını belirlediği ve çocuğun akademik başarısını etkileyen aile ortamı faktörlerinin içinde ilk sırayı yer aldığı ifade edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen verilere göre veli desteği, çocuğun akademik başarısı üstünde önemli bir yere sahiptir (Malkoç, 1991). Satır (1996)'ın yaptığı çalışmada, çocuğuna yakınlık gösteren, evde ona ders çalışabileceği ortamı hazırlayan, çalışma ortamını düzenleyen, çocuğunu öven ve başarısız olduğu zaman ona sen çalıştığında yapabileceğine güveniyorum kelimeleriyle onu cesaretlendiren anne-babaların çocuklarının okul başarılarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Çelenk (2003) tarafından yapılan çalışmada, ailenin öğrenci başarısı üstündeki etkileri vurgulanmıştır. Akademik yönden destekleyici bir davranış içerisinde bulunan velilerin çocuklarının akademik başarılarının daha üst düzeyde olduğu, anne babanın ilgisi, sevecenliği ve kollayıcılığı, akademik başarısının çoğalmasında önemli bir faktör olduğu belirtilmiştir. Koruyucu ailelerin yanında yaşayan öğrencilere de ilgi gösterildiği takdirde okuldaki başarılarının çoğaldığı gözlemlenmiştir. Eğitim kurumu ile ortak bir düşünce üzerinde fikir ve iş birliği için danışma halinde olan, bu birlik içinde öğrencisinin eğitime katkı sağlayan ailelerin öğrencilerinin akademik anlamda başarılarının çok yüksek olduğu belirtilmiştir.

Aile desteğinin çocuğun akademik başarısına olan etkileri ile birlikte çocuğun ahlaki tutumlarının oluşmasında ve sosyal davranışlarının geliştirilmesinde önemli bir katkısı

bulunmaktadır. Amerika da gerçekleşen bir araştırmada anne baba desteğinin bu yönleri vurgulanmış ve katkıları aşağıdaki gibi sıralanmıştır (www.cppp.org, 1999):

- Veli yardımı çocuğun davranışlarını ve ahlakını olumlu yönde geliştirir, çocuğun akademik başarısına önemli katkı sunar.
- Velilerin etkili bir biçimde bu sürece katılmalarıyla beraber, çocuklarının akademik başarısızlığını ve kurumu terk etme riskini en aza indirmiş olurlar.
- Veli desteği hem çocukların hareketlerini hem de toplumsal açıdan olumlu yönde gelişimini sağlar.

Amerika'da gerçekleşen benzer bir çalışmada, veli katılımının hem akademik başarıya hem de çocuğun tutumlarına olan etkileri 7 maddede sıralanmaktadır (www.nea.org, 2005):

- Ailedeki destek, çocukların okulda daha başarılı olmalarına imkân sağlamaktadır.
- Öğrenciyi destekleyerek cesaretlendiren bir ev ortamı, okulda edinilen bilgiler, ailenin eğitim seviyesi ve kültürel geçmişinden daha önemlidir.
- Okuma alanındaki başarı, evdeki öğrenme ortamlarına bağlıdır. Sesli okuma, çocukla beraber kitaplar üstüne konuşma yapmak v.b. oldukça etkilidir.
- Çocuk ve ailenin okul üstüne beraber tartışmalar yapmaları, çocuğun akademik başarısını çoğaltmaktadır.
- Evde gerçekleştirilen veli katılımı etkinlikleri, öğrencinin yüksek başarısı ile ilişkilendirilmektedir. Bu etkinlikler, çocuğun zamanını nasıl geçirdiğini gözlemek, ev ödevlerine yardım etmek ve okul sorunları üzerine tartışmalar yapmaktır.
- Veli katılımı ne kadar çabuk gerçekleşirse (okul öncesi gibi) sonuçları da o kadar etkili olur.
- Veli katılımının, öğrencilerin başarılarının artmasında, okula devamsızlığın azalmasında, okula olumlu tutumlar geliştirilmesinde ve ailelerde çocuğun eğitimine karşı güven duygusunun oluşturulmasında olumlu katkıları vardır.

2.3. Veli Katılımı Modelleri

Veli katılımın türlü tanımları olduğu gibi çeşitli örnekleri de bulunmaktadır. Bu modeller veli katılımını değişik açılardan değerlendirmektedir (Şaban, 2011: 21). UNESCO (1970)

aracılığıyla duyurulan Eğitimsel Uygulamalar Serisi'nin “Aileler ve Öğrenme” adlı kitapçığında öğrencilerin okul başarılarının çoğaltılması ve desteklenmesi amacıyla velilerin ve eğitim kurumunun yapması gereken faaliyetlerle ilgili bir örnek verilmiştir. Bu örnekte ailelerin yapması gerekenlerle ilgili “ev programı” ve okulların yapması gerekenlerle ilgili olarak da “okul programı” belirlenmiştir:

- Ev Programı: Velilerin çocuklarının eğitimini olumlu açıda etkileyecek ev ortamı oluşturmak amacıyla yapılacak çalışmaları içermektedir. Bu çalışmalar anne baba-çocuk bağı, ailenin günce yaşam programı, ailenin beklentileri ve gözcülüğü olmak üzere üç başlık altında toplanmaktadır.
- Okul Programı: Velilerin öğrencinin başarısı ile ilgili beklentileri, bu mevzuda öğretmenin ve anne babanın üstlenecekleri rollerle ilgili fikirleri ve aradaki bağı özelliklerini belirler. Öğretmenin yürütümleri, okul-ev iletişimi, anne baba katılımı, anne-baba eğitimi, veli-okul işbirliği olmak gibi beş başlık altında toplanmaktadır (Tutkun ve Köksal, 2002).

Grolnick ve Slowiaczek (1994)'e göre anne baba katılımında bulunurken çocuklarına sunacağı referanslarda davranışsal, bilişsel ve kişisel olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Evdeki ve okuldaki istekli çalışmalar ve ödevlere destek olma davranışsal referanslardır. Kütüphaneye götürmek ve güncel olaylar üzerine konuşmak gibi çocuğun zihnini uyaran etkinlikler sunmak bilişsel-zihinsel referanslardır. Kişisel kaynaklar ise, anne babanın okula ve eğitim hakkında olumlu davranışı, ilgisi ve beklentilerini yansıtan etkili katılımıdır (Haack, 2007).

Shores (1998) ise veli katılımını üç ana bölümden oluşan bir birlik olarak ele almaktadır. Bir yanda ödevleri denetlemek, okuldan gelen bilgilendirme yazılarını incelemek gibi velinin evde sağlayacağı katılım bulunmaktadır. Diğer yanda ise öğretmenle sınıf içi etkinlikleri planlamak gibi okul ile birlik olup oluşturduğu çalışmalar yer almaktadır. Bu iki katılımın ortasında ise veli toplantısına katılmak gibi daha geleneksel olan okul içi katılım ele alınmaktadır.

Swap (1991), dört kısımdan oluşan bir veli katılımı örneği sunmuştur:

- Koruyucu Model: Bu örnek öğretmenlerin ve anne babaların vazifelerini birbirinden ayırıp velilerin okul işlerine karışmasının önüne geçmek okulu koruyarak anne-baba ve okul arasındaki arbedeyi en aza düşürmeyi hedeflemektedir.

- Okuldan Eve İletim Modeli: Bu modelin maksadı anne babalar ile okulun, hedeflerini desteklemek için iş birliği yapmaktır.
- Program Verimliliği Modeli: Maksat okul programını anne-baba dayanağını alarak yaymak ve yaygınlaştırmaktır.
- Ortaklık Modeli: Hem öğretmenler hem de veliler için hedef, müşterek bir görevi gerçekleştirmek için iş birliği halinde çalışmaktır (White-Clark ve Decker, 1996).

Gordon (2000) ise bir düzenek yaklaşımı oluşturmuştur. Modelin grupları katılımdan doğrudan etkilenen faktörlere dayanmaktadır. Bunlar:

- Aile etkisi modeli: Aile etkisi etkinlikleri aile üyeleri arasındaki roller, bağlantılar ve sorumluluklara etki etmek için düzenlenir.
- Okul etkisi modeli: Okul etkisi etkinlikleri eğitim kurumunun velilere karşı daha duyarlı ve hoşgörülü olmasını hedeflemektedir.
- Toplum etkisi modeli: Bu örnek ise katılımın son etabını oluşturmaktadır. Etkileşimde bulduklarında hem kişilerde hem de kurumlarda değişime yol açacak veli katılımı etkinliklerini içermektedir.

Sistem Geliştirme Birliği adlı araştırma şirketi 1978'de yaptığı yaygın çaplı araştırmanın neticesinde veli katılımını altı değişik kısma ayırmıştır. Bunlar ev-okul ilişkileri, evde öğretim, eğitim kurumu dayanağı, okulda öğretim, veli eğitimi ve müzakere ekipleridir (Lyons, Robbins ve Smith, 1983). Ayrıca, Berger (1991) de anne babaların çocuklarının eğitimine katılım sürecinde altı ayrımlı role sahip olduklarını belirtmiştir. Bunlar kendi çocuklarının öğretmeni rolü, izleyici rolü, kullanılan literatür rolü, geçici isteklilik rolü, gönüllü referans rolü ve karar alıcı rollerdir.

Jones (1989) ise veli katılımını dört kura ayırır:

- Geleneksel: veli toplantıları ve istekli kaynak bulma çalışmaları yapma
- Bilgi Alıcı: okuldan gelen bilgilendirici yazıları onaylama
- Okula Katılım: paralı çalışan olma, müzakere ekibine üye olma
- Kararlar: müfredat, bütçe ve diğer mevzularda direk katılımında bulunma

Alan yazında en sık görülen ve pek çok veli katılımı programının esasını oluşturan örnek ise Epstein (2001)'in öne sürdüğü modeldir. Epstein, veli katılımını başta beş fonksiyonel tipe ayırmış, daha sonrasında ise bunu altıya yükseltmiştir.

Tip 1 Ebeveynlik (çocuk yetiştirme): Velilerin çocuklarını öğrenci olarak destekleyecek ev ortamının hazırlamasını kapsar. Eğitim kurumlarının velileri ebeveynlik mevzusunda desteklemek için yapacağı çalışmalara şunlar model gösterilebilir:

- Her sınıf düzeyine orantılı olarak öğrenmeyi destekleyici ev ortamı oluşturma konusunda velileri bilgilendirmek,
- Her yaş ve derslik düzeyine uygun çocuk bakımı konularında velilere seminerler hazırlamak,
- Velilere türlü mevzularda eğitim imkânları sağlamak,
- Velilere sağlık, beslenme ve başka konularda destek olmak için veli destek programları hazırlamak,
- Anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liseye başlangıç gibi geçiş devirlerinde velilerin evlerine görüşmelere gitmek.

Tip 2 İletişim kurma: Velilerin okuldaki yürütümleri ve çocuklarının ilerlemesi ile ilgili gerekli iletişimi kurmasını kapsar. Bunu sağlamak amacıyla okuldan eve ve evden okula doğru çift taraflı etkili bir bildirişim şekli geliştirmek gerekir. Bunun için okulların yapabileceği çalışmaların bazıları şunlardır:

- Her veli ile yılda en az bir kez bir araya gelme ve gerekirse görüşülen mevzularla ilgili geri dönüşte bulunmak,
- Çeşitli dillerde konuşan veliler için çevirmen dayanağı sağlamak,
- Evlere öğrenci çalışmalarını kapsayan haftalık veya aylık dosyalar ulaştırmak,
- Öğrenci karnelerini velilere düşük derecelerin nasıl yükseltileceği üstüne açıklayıcı bilgilerle beraber teslim etmek,
- Velileri lüzumlu notlar, anımsatmalar, telefon görüşmeleri, dergiler ve diğer bildirişim yolları ile sistemli bir şekilde gelişmelerden haberdar etmek,
- Velileri okul kaideleri, programları, yenilikler ve değişiklikler ile ilgili net bir biçimde bilgilendirmek.

Tip 3 Gönüllü olma: Velilerin çocuklarının eğitimi ile ilgili okul içi ve harici çalışmalara istekli olarak katılmasını kapsar. Okullar istekli çalışmalar konusunda şu faaliyetleri yapabilir:

- Öğretmenlere, yöneticilere, öğrencilere ve velilere yardım etmek için okul ve sınıf gönüllü programı oluşturmak,
- Gönüllü çalışmalar amacıyla velilere veli odası ya da veli merkezi temin etmek,
- İstekli anne-babaların okula destek olabileceği mevzular, yapılacak çalışmalara ayırabileceği zaman ve adres bilgilerini kapsayan bir dosya tutmak,
- Sınıf anneleri, telefonlaşma ağı ve diğer yöntemlerle tüm velileri lüzumlu konularda zamanında bilgilendirebilir.

Tip 4 Evde öğrenme: Velilerin çocuklarının eğitimini destekleyecek ev ortamını oluşturmasını ve gerekli desteği vermesini kapsar. Velileri çocuklarının ev ödevlerine nasıl destek olabilecekleri bahsinde bilinçlendirmek esastır. Velileri evde öğrenme konusunda desteklemek amacıyla okulların yapabileceği bazı faaliyetler şunlardır:

- Her sınıf düzeyindeki farklı derslerde hangi kabiliyete sahip olunması gerektiği bahsinde velileri aydınlatmak,
- Ev ödevi konusunda ki ilkeler ve öğrenci çalışmalarının nasıl gözlemlenip değerlendirileceği mevzusunda anne-babayı bilgilendirmek,
- Velilere, öğrencilere belli derslerdeki kabiliyetlerini geliştirmeleri için nasıl yardımcı olabileceklerini iletme,
- Öğrencilere sistemli bir biçimde okulda öğrendiklerini evde velileri ile paylaşıp üstüne tartışılacak ödevler vermek,
- Velilere evde yapacağı faaliyetler ile ilgili bir zaman çizelgesi temin etmek,
- Her ders senesinin başında öğrencilerle yapılan hedef belirleme etkinliğine velilerin de katılımını sağlamak.

Tip 5 Karar verme: Velilerin çocuğunun okuldaki eğitimini etkileyecek her türlü karar verme sürecinde söz sahibi olmasını kapsar. Okulların karar verme ile ilgili yapabileceği faaliyetlere model olarak şunlar verilebilir:

- Veli liderliği ve katılımı için etkili veli toplantıları ve diğer faaliyetler oluşturmak,

- Okul gelişimi ve değişimi için bağımsız biçimde faaliyet sunacak veli grupları oluşturmak. Her bölgeden velinin temsil edildiği komiteler kurmak,
- Okul temsilciliği ile ilgili seçimleri velilere vaktinde bildirmek. Tüm velileri veli temsilcileri ile bir araya getirebilmek için bir ağ oluşturmak.

Tip 6 Toplumla işbirliği yapma: Velilerin çocuklarına ve kendilerine yararlı olabilecek program, hizmet ve kaynaklar üzerine bilgi almasını ve bunlara ulaşmasını kapsar. Okullar velilerle toplumla iş birliği oluşturmak adına şu çalışmaları yapabilirler:

- Öğrencileri ve velileri toplum sağlığı, kültürel ve sosyal destek ile diğer hizmetler hakkında bilgilendirmek,
- Öğrenciler için düzenlenen yaz kursları gibi eğitim ile ilgili sosyal faaliyetler üstüne velileri bilgilendirmek,
- Öğrenciler, veliler ve okul yoluyla geri dönüşüm, sanat, müzik, tiyatro gibi faaliyetlerle topluma hizmette bulunmak.

Bu altı tip veli katılımı modeli ile velilere evde ve okulda katılım şansı veren; öğrenciler, veliler ve öğretmenler için önemli sonuçları olan, dengeli ve anlaşılır bir okul-aile ortaklığı geliştirilebilir. Bu sonuçlar uygulanan katılım tipine ve uygulamanın niteliğine bağlıdır.

2.4. Veli Katılımını Etkileyen Faktörler

2.4.1. Öğrencilerin Sınıf Seviyesi

Trivette ve Anderson (1995)'a göre velilerin sınıf toplantılarına ve eğitim kurumu faaliyetlerine katılmasının ve eğitimcilerle iletişim kurmalarının öğrencilerin okul başarısına etkisi sınıf seviyelerine göre değişiklik göstermektedir. Veliler tarafından ilkokulda yaptığı ziyaret, çoğu öğrenci için istenilen davranışken, aynı davranış ortaokul veya liseli öğrenciler için geçerli olmayabilir. Diğer taraftan veliler ile öğrenci arasındaki eğitim kurumu ile ilgili iletişim, velilerin eğitim kurumu faaliyetlerine desteği orta seviyede etkileyebilmektedir. Veli ile öğrenci arasındaki iletişimin özelliği, evde uyulması gereken kuralların açık bir şekilde dile getirilmesi, belirlenen kuralların uygulanması, kurallara uygun yapılan davranışların pekiştirilmesi şeklinde olursa, aile, öğrenci ve eğitim kurumu arasındaki iletişimin ve velilerin eğitim kurumu ile ilgili faaliyetlere yaptığı desteğin orta seviyede olduğu belirtilmiştir. Yapılan bir meta-analiz araştırmasında öğrencilerin yaşları ilerledikçe (lise, ortaokul) veli desteğinin de azaldığı belirlenmiştir.

Fan'a (2001) göre veli desteğinde lise seviyesindeki isteklilik, ortaokul seviyesine göre farklı olduğu tespit edilmiştir. Veliler, lise seviyesinde çok az istekli olarak destek vermişlerdir. Lise seviyesinde veli desteği, ders dışı faaliyetlere katılım ile veli-öğretmen iş birliğine bağlı olarak düzenlenen faaliyetlerle bağlantılı olmuştur. Veli desteğinin önemli olduğu bu kadar açıkken; veliler değişik sebeplerle öğrencilerinin eğitim faaliyetlerine ve öğretim faaliyetlerine farklı seviyelerde destek sağlamışlardır. Örneğin; Eccles ve Harold (1996), Lee (1994) ve Simon (2000)'un araştırmalarında, temel eğitimden, ortaokula ve ortaokuldan ortaöğretime doğru ailelerin öğrencilerinin eğitim faaliyetlerini destekleme oranlarının azaldığı tespit edilmiştir. Yapılan bu araştırmaların sonucuna göre çocuğun bulunduğu eğitim kademesinin veli katılımını etkilediği söylenebilir (Kotaman, 2008).

2.4.2. Velilerin Sosyo-Ekonomik Durumu

Salıcı Ahioğlu (2006)'na göre sosyo-ekonomik düzey, ilkokul birinci sınıflarda okul-aile arasındaki ilişkilere ve öğrencinin akademik başarısına etki eden önemli bir değişkendir. Velilerin ekonomik düzeyleri arttıkça öğrencinin okuryazarlık faaliyetlerine evdeki destekleri artmaktadır. Sosyo-ekonomik durum yükseldikçe eğitimcilerin yönlendirmeleri de iş birliğine odaklı olabilmektedir. Velilerin, problemlerine çözüm bulmak için öğretmenlerle iş birliği yapmaları Sosyo-ekonomik durumu ile birlikte arttığı tespit edilmiştir.

Yine Keith vd. (1993)'e göre sosyo-ekonomik durumları iyi olan aileler öğrencilerin eğitimlerine, sosyo-ekonomik durumu kötü olan ailelerden daha çok destekte bulunmaktadır. Sosyo-ekonomik durumları iyi olmayan velilerle etkili ve sağlıklı iletişim sağlandığı zaman ve bu halde olan bazı veliler için yardım kuruluşlarına başvuru yapıldığı zaman velilerin maddi sıkıntıları giderilmiş olacaktır ve böylece öğrenciyi etkileyen olumsuzluk bir nebze olsa giderilmiş olacaktır. Aslında hedef, velilerin eğitime verdikleri destekle ilgili önündeki engellerin ortadan kaldırılması, velilerin eğitim kurumuna olan desteklerini en üst seviyeye çıkarmaktır. Bu durumun öğrencilerin okul başarısını arttırdığı ve velilerin de eğitime verdiği desteğini arttırdığı da görülmüştür.

2.4.3. Velilerin Eğitim Seviyesi

Eğitim sürecinde aile faktörünün etkilerine bağlı çalışmalar, Coleman ve diğerlerinin 1966 yılında yaptığı araştırma ile hız kazanmıştır. Coleman vd. değişik ailelerden gelen çocukların başarı seviyelerindeki eşitsizliklere dikkat çekmiştir. Bahsi geçen araştırmacılar aile faktörünün, öğrencinin başarısı üstünde en az okul derecesinde etkili bir etken olduğu sonucuna ulaşmıştır (Shaw, 2008). Coleman ve diğerlerinin çalışmasından sonra ailenin eğitim sürecindeki önemi ve etkisine bağlı araştırmaların çoğalarak sürdüğü gözlenmektedir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010: 402).

Eğitim düzeyi yüksek olan velilerin (Sanders, Epstein ve Connors-Tadros, 1999; Pena, 2000), çalışan ailelerin (Sanders, 1998), sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan velilerin (Gürşimşek, 2003) çocuklarının eğitim süreçlerine etkin bir biçimde katılım sağladıkları saptanmıştır. Ailelerin eğitim düzeyinin, veli katılımını ve çocuklardaki beklentileri etkilediği gözlemlenmiştir. Eğitim düzeyi daha iyi olan velilerin çocuklarının eğitimiyle daha fazla ilgilendikleri, çocuklarının problemlerini çözmelerinde onlara daha çok yardım ettikleri ve çocuklarından daha üst düzeyde beklenti içinde oldukları belirtilmiştir (Salıcı-Ahioğlu, 2006). Özellikle velilerin eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencinin okul başarısı da çoğalmaktadır. Bu bağlamda velilere, özellikle eğitim düzeyi daha düşük düzeyde olan velilere, çocuklarının gelişimi ve öğrenmeleri ile ilgili ihtiyaç hissettikleri tüm konularda seminerler, kurslar hazırlanarak her zaman bu etkinliklere katılımları sağlanmalıdır. Ailelerin bu etkinliklere katılım sağlaması ile veli-okul ve çocuk ilişkisi de güçlenecektir.

2.4.4. Diğer Faktörler

Okul çalışanlarının velileri eğitime nasıl katacakları konusunda yetersiz eğitime sahip olması ve aile bünyesinin giderek değişmesi de veli katılımını etkileyen etmenlerden biridir (Decker ve Decker, 2000). Sliwka ve Istance (2006) özel okullardaki okul-aile birliği üyelerinin sayısının devlet okullarındaki okul-aile birliği üyelerinin sayısından daha fazla olduğunu, buna karşın devlet okullarındaki okul-aile birliği üyelerinin özel okullardaki okul-aile birliği üyelerinden daha etkili olduğunu öne sürmüştür. Bu araştırmacılar, kadınların çocuklarının eğitimine erkeklerden daha fazla katıldığını gözlemlemiştir. Öte yandan, Hoover-Dempsey, Bassler ve Brissie (1992)'nin çalışmasında kadın ve erkeklerin çocuklarının eğitimine katılım düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı belirtilmiştir. Gürşimşek, Kefi ve Girgin (2007) yaptıkları çalışma sonucunda babaların

çocuklarının eğitimine katılımının desteklendiği ve desteklenmediği kurumlardaki babaların eğitime katılımları arasında farklılık olduğunu belirtmiştir. Babaların çocuklarının eğitimine katılımını destekleyen kurumlarda babalar, çocuklarının eğitimine daha çok katılmaktadır.

Velilerin çocuklarının eğitimine katılımını etkileyen etmenlerden bir başkası ise velilerin sahip olduğu çocuk sayısıdır (Williams vd., 2002). Anne-babanın sahip olduğu çocuk sayısı arttıkça ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılımlarının daha az olduğu düşünülmektedir. Çocuklara sağlanan her türlü destek ister istemez bölünmektedir. Bu durum çocukların akademik başarılarını da etkilemektedir. Bununla birlikte ailelerin çocuklarının başarı ve başarısızlık durumlarında gösterdikleri tepkiler, çocukları olumlu ve olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Çocukların başarısızlığı ile ilgili aile tarafından başarısızlığın ailenin içinde mahçup olunacak bir durum olmadığı, verimli çalışınca bu durumun düzelebileceği açıklanmalıdır. Aileler, başarısızlığın ve derslere olan kayıtsızlığın sebeplerini araştırmalı, problemi çözme noktasında çocuğun da içinde yer almasını sağlamalıdır. Aynı zamanda her zaman okulla işbirliği içinde olunmalıdır.

Çocukların evde geçirdikleri zamanın planlanmasında da velilerin etkisi önemlidir. Velilerin evden eğitim sürecini yönetmeleri, çocuklarının okuldaki eğitim süreciyle yakından ilgilidir. Çocukların evde ödev yapma, ders çalışma zamanlarının planlanmasının yanı sıra serbest zamanlarının planlanması, aile ile birlikte yapılabilecek etkinliklerin organize edilmesi, anne-babanın çocukla kaliteli zaman geçirmesi çocuklarının eğitimine ve gelişimine olumlu katkılar sağlayacaktır. Okullar tarafından veli toplantıları aracılığıyla ailelere bu konularda farkındalık oluşturulması önemlidir.

2.5. Veli Katılımını Artıracak Etkinlikler

Velilerin çocuklarının eğitimine katılımını artıracak türlü faaliyetler bulunmaktadır. Aydın (2004), veli katılımının çoğaltılabilmesi amacıyla yapılabilecek çalışmaları şu şekilde sıraya koymaktadır:

- Okulda yapılacak toplantı ve faaliyetlerin zamanı, velilerin katılımı için lüzumlu hazırlık ve organizasyonları yapabilecekleri kadar uzun bir müddet önce duyurulmalıdır.

- Velilere, okulu istedikleri zaman diliminde ziyaret edebilmeleri, kütüphaneden faydalanmaları, öğretmen ve idarecilerle görüşmeleri ve sınıf ziyaretleri için izin verilmelidir.
- Okulun sahip olduğu imkan ve referanslar, velilerin okul için düzenleyecekleri faaliyetlerde kullanılmalıdır.
- Okulda velilerin düzenleyecekleri toplantılar için imkânlar sağlanmalıdır.
- Çalışan velilerin katılabilmeleri amacıyla akşam toplantıları düzenlenmelidir.
- Velilerin faydalı katkıları ve çalışmaları ödüllendirilerek teşvik edilmelidir.
- Velilere, çocuklarının evdeki çalışmaları için neler yapabileceklerine bağlı bilgi verilmelidir.
- Toplantı ve organizasyon son dakikada ertelenmemeli, iptal edilmemelidir.

William ve Chavkin (1989) ise veli katılımını daha aktif hale getirecek uygulamaları şu şekilde sıralamıştır:

- Yazılı kuralların olması
- Yeterli yönetsel dayanağın sağlanması
- Velilerin ve okul personelinin eğitilmesi
- Ortaklık yaklaşımının benimsenmesi
- Çift taraflı haberleşme sağlanması
- Ağ kurulması
- Sistemli değerlendirme yapılması

Ayrıca; Lucas, Henze and Donato (1990) okul aracılığıyla hazırlanacak bültenlerin, veli müzakere komitelerinin, veli gecelerinin ve öğrenci-veli-öğretmen toplantılarının veli katılımını artırdığını gözlemlemiştir. Schurr (1992) ise okulların uygulaması gereken birtakım yöntemler belirlemiştir. Bunlar; hedef belirleme, sözleşme ve program değerlendirme sürecine velilerin dâhil edilmesi, okul kuralları ve uygulamalarının değerlendirilmesinde velilerin söz sahibi olması, okullarda veli odası ya da kitaplık açılması, okul kurallarının yanı sıra velilerin çocuklarının eğitime nasıl katılacakları ile ilgili bilgilerin bulunduğu bir danışmanın oluşturulması, okul personelinin velilerin evlerine görüşme amaçlı ziyaret düzenlemeleri, veli katılımı nedeniyle öğrencilerin nitelikli akademik kredi ile ödüllendirilmesi olarak sıralanabilir (Lynne, 1998).

Yıldırım ve Dönmez (2008)'e göre okul-aile işbirliğini etkili hale getirmek için yapılabilecek çalışmalar şunlardır:

- Fuar, piknik, uçurtma festivali, seyahat, oyun, belirli gün ve haftalar gibi çeşitli faaliyetlere velilerin katılımı sağlanmalıdır. Ayrıca sağlıklı yaşam koşusu, gösterim günü, okul-veli korosu gibi sosyal ve kültürel faaliyetler yapılabilir. Velilere faaliyetler vasıtasıyla türlü vazifeler ve mesuliyetler verilebilir.
- Belli aralıklarla velilere bilgilendirme amaçlı dergiler gönderilebilir.
- Okulda kazandırılması hedeflenen tutumların evden desteklenmesi için velilere yönelik eğitimler yapılabilir.
- Velilerle iletişim halinde olumlu bir dil kullanılmalı, veliler içten ve güler yüzle karşılanmalı ve onlara sıcakkanlı davranılmalıdır.
- Mutlu ve sevindirici haberlerin verilmesi için veliler okula davet edilmelidir.
- Velilerle görüşmelerin sağlıklı bir biçimde yapılabilmesi için tüm paydaşların müsait zamanlarının göz önünde bulundurulması ve ayrıca velilerin okul işleyişinden haberdar olması gerekmektedir.
- Bazı hükümlerin alınmasında velilerin de hükme katılımı sağlanmalı ve velilerin fikirlerine değer verilmelidir.
- Okulun veliye iyi tanıtılması gerekmektedir.
- Okul-aile işbirliğine bağlı müşterek bir okul kültürü oluşturulmalı ve okul-aile işbirliğinin kurumsallaşması sağlanmalıdır.
- Veli toplantılarına gerekli olması halinde öğrencilerin katılımı da sağlanmalıdır.
- Velilere kendilerinin eğitimin önemli bir parçası oldukları sezdirilmelidir.
- Okul-aile iletişiminin periyodik olarak gerçekleşmesi amacıyla hem öğretmenler hem de veliler için haberleşme ve iş birliği mecbur duruma getirilmelidir.
- Okula yapılan bağışların nerelere harcandığına bağlı bilgiler panolarda yayınlanmalıdır. Yalnızca okula maddi yarar oluşturmak amacıyla okul-aile işbirliği yoluna gidilmemelidir.

Aynı araştırmaya katılan velilerin fikirleri ise şöyledir:

- Veli toplantıları daha sıklıkla yapılmalı ve toplantılara katılım mecburi duruma getirilmelidir.
- Günü birlik seyahatler gibi türlü faaliyetler organize edilerek velilerin katılımı sağlanmalıdır.
- Okula yapılan bağışların nerelere tüketildiği ile ilgili bilgiler panolarda sergilenmeli ve gerektiğinde bu bilgiler okula gelemeyen velilere ulaştırılmalıdır.

- Öğretmenleri ve okul idarecilerini her zaman meşgul etmemek için kimi velilerin fikirlerini sözlü olarak yeterince dile getirememeleri nedeniyle okullarda talep ve istek kutuları bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler öğrencileri aşağılayıcı davranışlardan kaçınmalı ve daha içten ve sıcakkanlı davranmalıdır.
- Her şeyi öğretmen bilir düşüncesinin değişmesine yardımda bulunmak için velilerle iyi bir iletişim kurulmalıdır.
- Bazı veli toplantılarına öğrencilerin de katılımı sağlanmalıdır.
- Velilere yönelik türlü seminerler verilmelidir.
- Yukarıda belirtilen öğretmen ve veli fikirlerinde tutarlılık olduğu gözlemlenmektedir.

Veli katılımını artırmak için okul-aile arasındaki iletişimin etkili olması gerekmektedir. Etkili bir iletişim etkili bir katılımı ortaya çıkarır. Okul-aile arasındaki iletişimin oluşturulması ve yürütülmesi için farklı yöntemler vardır. Yıldırım ve Dönmez (2008)'in araştırmasına katılan öğretmenler ve veliler okul-aile arasındaki iletişim kurma yöntemlerini yüz yüze görüşme, telefonla görüşme, veli toplantıları, haftalık görüşme saati, öğrencinin defterine not yazma, aylık toplantı, veliyi okula davet etme, ev görüşmeleri, sınıf eğlenceleri, ara karne ve öğrenciyle bilgi gönderme olarak belirtmişlerdir.

Her veli için etkili olan tek bir iletişim yolu yoktur. Duruma ve veliye en yararlı olan iletişim yolu belirlenmeli ve doğru yöntemler kullanılmalıdır. Liontos (1992)'a göre telefonla görüşme kimi konularda yeterli olurken kimi konularda ise veli ile karşılıklı görüşmek gerekir. Diffily (2004) ise, okul-aile arasındaki iletişimi yazılı iletişim ve velilerle zaman geçirme olarak iki gruba ayırmaktadır. Yazılı iletişim yöntemleri olarak şunlar gösterilebilir:

- Tanıtım mektubu: Eğitim-öğretim yılı başlamadan evvel öğretmen velilere kendisi, sınıf ortamı ve ders programı üzerine bilgi vererek velilerin zihnindeki soru işaretlerini ve kaygılarını ortadan kaldırır.
- Haftalık mektuplar: Öğretmenler haftalık mektuplar yolu ile velilere o hafta süresince sınıfta neler yaşandığını, öğrenilen konu başlıklarını, bir sonraki hafta işlenecek olan konu başlıklarını ve velilere bu mevzularda çocuklarına nasıl katkıda bulunacakları üzerine düşüncelerini iletir.

- Bireysel notlar: Veliye çocuğu ile ilgili o gün gerçekleşen olumlu ya da olumsuz bir olay ile ilgili bilgi verilir.
- Öğrenci aracılığıyla hazırlanan bültenler: Öğrenciler hafta süresince yaptıkları şeyleri kendi dillerinden ve kişisel el yazılarıyla yazar ve bunlar bir araya getirilip bülten olarak velilere ulaştırılır.
- E posta: İnternete ulaşımı olan veliler ile çok daha seri bir biçimde çocukları ile ilgili bilgi alış-verişinde bulunulabilir.
- Veli ölçeği: Okul idaresi ya da öğretmenler çok sayıdaki velinin belli bir konu üzerindeki fikrine ölçek aracılığıyla kısa bir zamanda ulaşabilir.

Velilerle zaman geçirme yöntemleri ise şunlardır:

- Okula davet: Çoğunlukla eğitim-öğretim senesinin başında yapılacak olan davetler yolu ile veliler çocuklarının eğitim aldığı okul ortamını daha yakından tanıma talihine sahip olurlar. Burada okul ile ilgili her çeşit konuda bilgi edinirler.
- Cumartesi okulu: Hafta içi günlerde uygulanan programın aynısı Cumartesi günleri de uygulanır. Tek ayırım ise okulda öğrenciler yerine velilerin olmasıdır. Veliler çocuklarının yaşadıkları deneyimlerinin aynısını yaşayarak okul ortamını daha iyi anlayabilirler.
- Etkinlik geceleri: Veliler faaliyet gecelerine katılarak okul müfredatı üstüne daha detaylı bilgiye sahip olurlar. Öğretmenler matematik gibi dersleri öğrencilere anlattıkları metotları kullanarak velilere anlatırlar. Bu biçimde veliler okulun matematik öğretimine yaklaşımını anlamış olur.
- Öğretmenle buluşma geceleri: Öğretmenler, velilere öğrencilerin okulda uyması gereken kuralları ve derslerin işlenişi ile ilgili yaklaşımları açıklar.
- Velilerin sınıf ziyareti: Veliler sınıfta zaman geçirdikçe öğrencilerin yaptıkları işleri, sınıfın takip ettiği rutinleri daha iyi anlar.
- Velilerin sınıfta istekli çalışmalarda bulunması: Velilerin sınıf içindeki faaliyetlerde öğrencilere ve öğretmene yardımcı olması kendisinin çocuğu uğruna ne kadar önemli olduğunu anlamasına yardımcı olur.

- Ev ziyaretleri: Ev görüşmeleri ile öğretmenler öğrenciyi sınıf ortamı haricinde, özellikle de evinde görme vesilesi bulur. Bu da öğretmene yeni bir bakış açısı kazandırır.
- Gayri resmi sohbetler: Öğretmenlerin velilerle çocuklarının eğitimi haricindeki mevzularda sohbet etmeleri, karşılaştıklarında selamlaşmaları gibi fırsatlar veliler ve öğretmenler arasında içten bir bildirişim kurulmasına yardımcı olur.

2.6. Veli Katılım Özellikleri

Veli katılımının öğrenciye, okula ve velilere yararları yadsınamaz. Ancak veli katılımı düzeylerinin az olduğu belirtilmektedir (Mapp, 2003). Buna karşın veli katılımının başarıyla gerçekleştiği durumlar da bulunmaktadır. Decker ve Decker (2000)'a göre, veli katılımını başarı ile gerçekleştiren kurumların ortak özelliği ekip yaklaşımı kullanmalarıdır. Okul-aile arasındaki işbirliğinde göz önünde bulundurulması gereken özellikler aşağıda sıralanmıştır:

- Herkese yararlı olan tek bir sistem yoktur: Ortaklığı velilerin etkili tarafları, alakaları ve öğrencilerin, velilerin ve okul personelinin gereksinimlerini belirleyerek başlatmak ve bu gereksinimleri karşılamak gerekir.
- Eğitim ve personel ilerlemesi gereklidir: Hem veliler hem de okul personeli birbirleriyle etkili bir biçimde çalışabilmelerini sağlayacak bilgi ve kabiliyete gereksinim duymaktadır.
- Etkili ortaklığın tabanı iletişimidir: Türlü kültürel gereksinimlere, yaşam stillerine, velilerin ve okul personelinin çalışma saatlerine uyumlu olacak ve iletişimi nitelikli duruma getirecek izlemler kullanılmalıdır.
- Esneklik ve türlülük son derece önemlidir: Veli katılımı yalnızca veli toplantılarına katılmakla son bulmamalıdır. Velilerin çocuklarının öğrenmesine yardımcı olması vurgulanmalıdır.
- Yapılan çalışmalar okul haricinde ki kaynaklarla desteklenmelidir: Toplumsal teşkilatlar, üniversiteler, diğer eğitim mercileri ya da bölgesel bağış merkezleri okullara destek olabilir.

- Değişmek zaman alır: Başarılı bir okul-aile ortaklığı sürekli ve çaba gerektiren bir süreçtir. Ayrıca okul-aile ortaklığı birkaç tane değil pek çok hissedarı kapsar.
- Çalışmalar türlü ölçütler kullanılarak sistemli bir biçimde değerlendirilmelidir: Velilerin ve okul çalışanlarının memnuniyet mertebesinin belirlenmesi önemlidir.

Henderson ve Berla (1994) ise, veli katılımını çoğaltacak başarılı okul faaliyetlerinin sahip olması gereken özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

- Çok yönlü: Yalnızca basitçe ulaşılabilen velilere değil tüm velilere ulaşılmalıdır.
- İyi planlanmış: Yapılacak faaliyetlerin amaçları açık bir biçimde belirtilmeli ve açık iletişim olmalıdır.
- Uzun müddet: Uzun müddetli, belli bir zamana yayılmış faaliyetler anlık faaliyetlere tercih edilmelidir.

2.7. Okul-Aile İş Birliğinin Faydaları

Okul-aile iş birliğinin öğrencilere, ailelere, okula, öğretmene ve topluma faydaları vardır. Bu faydaları şu şekilde açıklamak mümkündür.

2.7.1. Öğrenciye Faydaları

Velilerin çocuklarının eğitimine katılımının, sosyo-ekonomik durumları, etnik kökenleri ve eğitim seviyeleri ne olursa olsun öğrencilere bazı faydaları vardır. Bunlar;

- Öğrencilerin sınav notlarında yükselme
- Öğrencilerin devamsızlık, okuldan ayrılma, alkol ve uyuşturucu kullanımı gibi olumsuz davranışlarda bulunma oranlarında azalma
- Öğrencilerin ödev tamamlama, mezun olma, bir üst eğitim kurumuna devam etme, olumlu davranışlar sergileme oranlarında artma olarak sıralanabilir (Henderson ve Mapp, 2002).

Yapılan araştırmalar velilerin okul ile iş birliği yaptığında öğrencilerin okul başarısının artmasından daha az devamsızlık yapmasına kadar çeşitli konularda faydalar sağlandığını göstermiştir (Epstein, 1991; Stevenson and Baker, 1987). Velilerin sosyo-ekonomik durumu, etnik kimliği, eğitim seviyesi ne olursa olsun eğitime katılımları çocuklarının

başarı seviyesini artırır. Veli katılımı ne kadar kapsamlı olursa öğrenci başarısı da o kadar artar (Henderson ve Berla, 1994). Veli katılımının akademik başarıyı artırmasının başta gelen sebepleri olarak katılımında bulunan velilerin çocuklarıyla okul hakkında daha çok sohbet etmeleri; çocuklarının çalışmalarını daha sık ve daha ayrıntılı izlemeleri; öğretmenlerden sınıf içi etkinlikler ile çocuklarının güçlü ve zayıf yönleri ve çocuklarına nasıl destek olacaklarına dair bilgi alarak çocuklarına öğrenme sürecinde daha fazla yardım etmeleri gösterilebilir (Epstein, 2001).

Veli katılımı öğrenmeyi olumlu yönde etkilemesinin ve daha yüksek notlar almayı sağlamanın yanı sıra öğrencilerin davranışı, motivasyonu, sosyal yeterlilikleri, öğretmenleri ve arkadaşları ile olan ilişkileri açısından sosyal ve duygusal gelişime de fayda sağlamaktadır (Sanders, 1998). Ayrıca, veli ve okul arasında kurulacak verimli ilişkilerin öğrenci devamsızlığını azalttığı görülmektedir. Velilere öğrencinin okula düzenli bir şekilde gelmesinin önemini açıklanması, öğrenciler devamsızlık yaptığında velilere bildirmek üzere bir görevlinin okulda bulundurulması, konu ile ilgili seminerler verilmesi ve ev ziyaretleri yapılması gibi okul ve velinin ortak çalışması sonucu öğrencilerin kronik devamsızlığında azalma görülmektedir (Epstein ve Sheldon, 2002). Devamsızlık oranının azalması ile birlikte akademik başarının artması arasında güçlü bir ilişki vardır. Salend ve Gajria (1995) ise veli katılımı sayesinde ödev tamamlama oranlarında artış olabileceğini belirtmiştir.

Yıldırım ve Dönmez (2008) tarafından yapılan araştırmaya katılan öğretmenlere göre okul aile iş birliği öğrencinin başarısını ve psikolojisini olumlu yönde etkiler; öğrenci motivasyonunu artırır ve öğrenciyi mutlu eder; çocuğun okula bağlılığının artmasını, sorumluluk duygusunun gelişmesini ve özgüven duygusunun oluşmasını olumlu yönde etkiler; öğrencide istendik yönde davranış değişikliğinin oluşmasına katkı sağlar. Çünkü çocuk ailesinin kendisiyle ilgilendiğinin, kendisinin yanında olduğunun ve kendisinden haberdar olduğunun farkındadır. Bununla birlikte güçlü bir ev-okul ortaklığı sonucu öğrenciler okula karşı olumlu bir tutum geliştirir, okuma etkinliklerinde daha başarılı olur, sınıf seviyesine uygun düzeyde ödevler alır, daha iyi aile ilgisi ve desteği sebebiyle ödevlerini daha iyi tamamlar (White-Clark ve Decker, 1996).

2.7.2.Okula Faydaları

Velilerin çocuklarının eğitimine katılımının öğrencilere faydası olduğu gibi okullara da faydası vardır. Henderson ve Mapp (2002) bu faydaları; öğretmenlerin iş gücünde ve velilerin öğretmenlere verdiği değerinde artış, toplum içinde okulun daha saygın bir yere sahip olması ve okul programının performansında yükselme olarak sıralamaktadır. Velilerin eğitime katılması ile birlikte okul ikliminde de değişiklikler olmaktadır. Jordon, Orozco ve Averett (2002)'e göre, veliler aktif bir şekilde okula katılımında bulduklarında okul iklimini olumlu yönde etkilerler, hatta daha açık bir okul kültürü oluşturabilirler. Ayrıca, okul ile veli iş birliği içinde olduğunda okulda görülen disiplin sorunlarında bir azalma olmasının yanında velilerin okula güven duygusu da artmaktadır (Caplan vd., 1997).

2.7.3.Öğretmene Faydaları

Velilerin çocuklarının eğitimine katılım sürecinde en sık iş birliği yaptığı kişiler öğretmenler olduğu için öğretmenlerin de bu iş birliğinden fayda sağlamaları kaçınılmazdır. Veliler okul ile iş birliği yaptığında öğretmenler kendilerini öğrencilerin eğitim sürecinde daha az yalnız hisseder. Henderson ve Berla (1994)'ya göre güçlü bir veli katılımı öğretmenlerin moralini yükseltir ve öğretmenler veliler tarafından daha fazla takdir edilir. Veliler öğretmenlerden çocukları ile ilgili bilgi alabileceği gibi öğretmenler de velilerden öğrenciler hakkında bilgi alabilir. Diffily (2004), öğrencilerinin velileriyle yeterli görüşen bir öğretmenin öğrencilerdeki davranışları doğru yorumlayabildiğini ve bunların doğrultusunda kullandıkları eğitim metotlarını daha etkili hale getirebildiğini belirtmiştir.

2.7.4.Veliye Faydaları

Okul-aile iş birliğinin öğrenciye, okula ve öğretmene faydaları olduğu gibi velilere de faydaları vardır. Harris ve Wimer (2004) okul-aile iş birliği ile veli-çocuk-toplum arasında daha iyi bir bağ oluştuğunu, velilerin çeşitli ihtiyaçlarına daha fazla destek sağlandığını ve veli-çocuk arasında gelişmiş bir ilişki kurulduğunu belirtmiştir. Ayrıca, okul ile iş birliğinde bulunan veliler çocuk yetiştirme konusunda eğitimcilerden destek alabilir. Bunun yanında, veliler diğer velilerle de bir araya gelerek çocuk yetiştirme konusundaki

tecrübelerini paylaşabilir (Swap, 1993). Okul-aile iş birliği sonucunda çocuğunun başarısının arttığını gören aile mutlu olur, çocuğunun okuldaki durumundan haberdar olur, okuldan edindiği bilgiler sonucunda çocuğunu daha iyi yönlendirebilir ve çocuğu için bir şeyler yapabilmenin mutluluğunu yaşar (Yıldırım ve Dönmez, 2008).

2.7.5.Topluma Faydaları

Genellikle üzerinde çok durulmamasına rağmen okul-aile iş birliğinin topluma sağladığı faydalar da vardır. Okul-aile iş birliği sayesinde toplum, okul kaynaklarından daha fazla yararlanabilir (Davies, 1988); okul çevresindeki yaşam kalitesi artar (Lewis ve Henderson, 1998); öğrenciler, öğretmenler ve veliler toplum meseleleri ile ilişkili eğitim faaliyetlerinde bulunurlar (Lewis, 1999).

2.8. İlgili Çalışmalar

2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Yaylacı (1999), ailelerin okul faaliyetlerine katılımına ilişkin yaptığı araştırmada ilköğretim okullarında veli katılımının yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Yönetici, öğretmen ve ailelere göre katılımın en önemli engelleri, zaman yokluğu ve ailenin ekonomik durumudur. Aileler en çok sınıf ve okul tarafından düzenlenen bayram ve anma törenleri gibi etkinliklere katılım sağlamaktadır.

Çelenk (2003), öğrencinin akademik başarısı üstünde anne-babanın etkisini araştırmak amacıyla yaptığı çalışmada, eğitim kurumu ile ailelerin ortak bir programda yer alması ve okul-aile arasında sağlıklı bir iletişim sağlanması, ailelerin çocuklarını eğitim sürecini yeterince desteklemesi ile öğrencilerin akademik başarılarının arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Şahin ve Turla (2003) öğretmenlerin veli katılımını sağlamak için hangi etkinliklere başvurduklarına ilişkin araştırmalarında, öğretmenlerin %46'sının ev ziyaretleri gerçekleştirdiği, öğretmenlerin %83'ünün veli toplantıları düzenlediği ve %68'inin bireysel görüşmeler gerçekleştirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Atayeter (2004), ilköğretim okulları düzeyinde okulun ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması ve velilerin okul yönetimine katılmasının yollarının aranması bağlamında okul-aile işbirliği konusunda okul yöneticilerinin görüş ve algılarını araştırmıştır. Yöneticilerin

okul-veli ilişkilerinde informal boyutu yeterli düzeyde kullanmadıkları gözlemlenmiş ve okul ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması için yeterli özeni göstermedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Özeke Kocabaş (2006) tarafından dünyada ve Türkiye’de ailelerin eğitim sürecine katılımına yönelik yapılan araştırmaların incelendiği çalışmada, dünyada eğitim sürecine aile katılımını sağlamak için yapılan uygulamalara önem verildiği, Türkiye’de ise aile katılımının eğitim sisteminde gerekli düzeyde yer almadığı sonuçları çıkarılmıştır. Bununla birlikte aile katılımının çocukların her yönden gelişim özelliklerine katkı sağlayacağı bu bağlamda annelerin ve babaların katılım konusunda ihtiyaçlarının belirlenmesi ile aile katılımı programlarının geliştirilmesi, deneysel çalışmalarla bu programların uygulanması gerektiği ve programlarda özellikle babaların katılım düzeylerini arttıracak etkinliklere yer verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Kotaman (2008), velilerin eğitim-öğretim sürecinde aktif bir şekilde yer almasının çocukların sosyal ve davranışsal uyumlarının gelişmesi, eğitim kurumundaki disiplin sorunlarının azalması, çocukların okula devamlarının ve okul başarılarında artış olması gibi birden fazla alanda pozitif etkiler bıraktığını belirtmiştir.

Yıldırım ve Dönmez (2008) öğretmenlerin ve ailelerin görüşlerini belirlediği çalışmasında, eğitim kurumu-veli birlikteliğinin özellikle öğrencinin okuldaki başarısını, güdülenmesini, sevincini, eğitim kurumuna bağlılığını, güven ve sorumluluk duygusunu pozitif yönde etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010), kamu ilköğretim kurumlarından seçilen öğretmen ve yöneticiler ile yaptıkları görüşmeler sonunda katılımcıların, velilerin çocuğun eğitim sürecine katılım konusunda isteksiz ve pasif olduğunu düşündüklerini kaydetmişlerdir. Bunun yanında araştırmada hem ailelerin hem de eğitimcilerin veli katılımı ile ilgili olumsuz tutumlara sahip olmalarının katılım önündeki temel engel olduğunu tespit etmişlerdir.

Ünüvar (2010) tarafından yapılan çalışmada ise veli katılımı çalışmalarına yönelik veli ve öğretmen görüşleri karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin veli katılımını sağlamaya yönelik gerçekleştirdikleri çalışmalarla ilgili olarak veliler ve öğretmenler arasında görüş farklılıkları olduğu görülmüştür. Okullarda yapılan veli katılımı çalışmaları amaçlanan düzeyi karşılamamaktadır. Öğretmenlerin çabaları ya kâğıt üzerinde, ya dosyalarda kalmakta ya da veliye aktarılamamaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin, veli

katılımı çalışmalarını, velilerinin fark etmesini sağlayacak önlemleri almaları gerekmektedir.

Şaban (2011) tarafından yapılan çalışmada, çocukları ilkokulda öğrenim gören velilerin, eğitim sürecine katılım türleri ve düzeyleri belirlenmiştir. Çalışmada, altı boyuttan oluşan veli katılım ölçeği, 740 veliye uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre veliler, çocuklarının eğitim düzeyine yüksek düzeyde katılım göstermektedir, en çok katılım gösterdikleri katılım türleri, ebeveynlik, iletişim kurma ve evde öğrenmedir. Bununla birlikte, anneler babalara göre, genç veliler orta yaştaki velilere göre, üniversite mezunu olan veliler ilkokul mezunu olan velilere göre çocuklarının eğitim sürecine daha fazla katılım gösterdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özcan (2012)'in çalışmasında, anne-babaların görüşlerine göre okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmaları ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, 380 çocuğun ailesine aile katılım ölçeği ile akademik benlik saygısı düzeyi ölçeği uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre annelerin okuldaki aile katılım çalışmalarına babalara göre daha fazla katılım sağladıkları belirlenmiştir. Anne-babaların yaş, çocuk sayısı, eğitim düzeyi, çocukların yaşı, çocukların cinsiyeti değişkenlerine göre aile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Anne-babaların, aile katılımı düzeyleri ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şad ve Gürbüz Türk (2013) tarafından yapılan çalışmada, anne-babaların ilkokulda öğrenim gören çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeyleri ve katılım düzeylerinde çeşitli değişkenler açısından farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmada, Malatya'da farklı ilkokullarda öğrenim gören öğrencilerin annesi ya da babası olmak üzere 1252 veliye, veli katılım ölçeğinin uygulanmasıyla veriler elde edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre anne-babaların yüksek düzeyde katılım gösterdikleri boyutların daha çok ev temelli katılım şeklinde olduğu belirlenmiştir. Anne-babaların “her zaman” katılım gösterdikleri boyutlar sırasıyla, iletişim kurma, çocuğun öğrenmesini kolaylaştıracak bir ev ortamını hazırlama, çocuğun kişilik gelişimini destekleme ve çocuğun ödev ve çalışmalarına destek olma, “genellikle” katılım gösterdikleri boyutlar sırasıyla, okul ve öğretmenle iletişim ve çocuğunun eğitimine destek olmak için gerekli bilgi ve beceriler kazanma, “bazen” katılım gösterdikleri boyut, çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme şeklindedir. Sınıf içi ve sınıf dışındaki etkinliklere gönüllü aktif katılım boyutuna ise anne-babaların “nadiren”

düzeyinde katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte çalışmada, annelerin babalara göre bütün boyutlarda daha fazla katılım gösterdikleri, bu farklılığın etki değerinin orta ve küçük düzeyde olduğu, anne-babanın eğitim düzeyine göre katılım düzeyinde farklılık olduğu ancak etki değerinin küçük olduğu belirlenmiştir.

Ertan (2017) tarafından yapılan çalışmada, okulöncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören çocukların anne ve babalarının aile katılımı kararlarını belirleyen faktörler, çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışmada, aile katılımı modeli deneysel olarak test edilmiş ve aile katılımına yönelik ölçekler kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, aile katılımı ile ilgili ölçeklerde ve ölçeklerin alt boyutlarında annelerin babalardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte ailelerin aile katılımı ile ilgili güdüsel inançlarının, aile katılımı daveti algıları ve aile katılımına dair hayat şartları algıları değişkenleri tarafından iyi derece yordandığı tespit edilmiş, anne/babanın yaşı, eğitim durumu, mesleği ve çocuğunun yaşı değişkenlerine göre ailelerin aile katılımı kararlarını belirleyen faktörler üzerinde anlamlı bir farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bilaloğlu ve Arnas (2018) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi eğitimde veli katılımının gerçekleştirilmesinde öğretmenlerin ve velilerin sahip oldukları engeller ve karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir. Velilerin okulla iletişim kurmaya ve çocuklarının eğitimlerine katılmaya istekli oldukları ancak nasıl katılımda bulunabilecekleri hakkında bilgilerinin olmadığı, okul ve öğretmen tarafından yeterince desteklenmedikleri ve okul yönetimi ve öğretmenlerle veli katılımı açısından iletişim sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca, okul öncesi eğitimde veli katılımının daha sağlıklı ve etkili gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlere veli katılımı ve iletişim becerileri konusunda ciddi ve kapsamlı bir eğitim verilmesinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öz Doğan (2018)'in çalışmasında, ilkokulda okul aile işbirliğine yönelik öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ağrı'da farklı okullarda görev yapan 150 öğretmen ve bu okullarda öğrenim gören 120 öğrenci velisine anket uygulanmıştır. Çalışmada, okullarda sıklıkla öğretmen veli görüşmesinin yapıldığı, yapılan veli toplantılarına genellikle annelerin katılım gösterdiği, öğretmenlere göre velilerin çocuklarının daha çok ders notlarını, sınıf içindeki başarı durumlarını öğrenmek istedikleri ve kendilerinin de velilerden çocukların ev ortamında ders çalışmalarına nasıl destek olduklarını öğrenmek istedikleri, okul-aile birliği ile ilgili yapılan toplantılara ise veliler tarafından katılımın az olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yakıcı (2018)'nin çalışmasında, okulöncesi eğitimde aile katılımının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, aile katılım ölçeği 360 ebeveyne uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre ebeveynlerin aile katılım düzeylerinin orta ve üzeri seviyede olduğu, ev temelli katılımın en yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte çalışmada, cinsiyet ve çocuk sayısına göre aile katılımında farklılık olmadığı, okul temelli katılım ve okul aile işbirliği temelli katılım alt boyutlarında veli eğitim düzeyine göre farklılaşma olmadığı, aile katılımı alt boyutları ile ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri ve gelir düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır.

2.8.2.Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Keith vd. (1993) tarafından sekizinci sınıf öğrencilerinin okuma, matematik, fen ve sosyal bilgiler derslerindeki başarıları ile veli katılımı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, veli desteğinin çocukların başarılarını önemli ölçüde etkilediği saptanmıştır. Bununla birlikte, veli desteğinin öğrencinin okul başarısını sosyo-ekonomik durumdan daha çok etkilediği sonucuna varılmıştır (Chen ve Fan, 2001).

Trivette ve Anderson (1995), sekizinci sınıfa devam eden öğrenciler ve ailelerinin katıldığı veli katılımı bileşenlerinin (ailenin çocuklarından akademik alandaki beklentileri, okul etkinliklerine ve programına katılım, öğrenmeyi destekleyici ev ortamı, okulla ilgili olarak çocukla iletişim kurmak), akademik başarı ile ilişkisini inceledikleri araştırmalarında, ailenin, çocuklarından akademik alandaki beklentilerinin en güçlü etken olduğunu bulmuşlardır. Her ne kadar ailenin beklentileri ve akademik başarı arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki olsa da, bu durum yapılandırılmış ev ortamı ve okul etkinliklerine katılım ile doğrudan ilişkili değildir. Olumlu beklentiler içinde olan aileler, okulla daha çok sözel iletişimde ve etkileşimde bulunmuşlardır.

Griffith (1996), öğrencilerin akademik başarısının, okulların bünyesinden veya sosyo-ekonomik durumundan daha çok, eğitim kurumunun veliyle işbirliği yapması halinde artacağını tespit etmiştir. Veli desteğinin öğrenciler açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur. Fakat davranış bozukluğu ve öğrenme problemleri olan öğrencilerin aileleri, öğretmenlerle görüştiklerinde, genelde öğrencinin okuldaki başarısı üstüne yoğunlaştığı anlaşılmıştır.

Brooks (2004) veli katılımının çocuğun sosyalleşmesi ve akademik başarısı üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında, veli katılımına yer verilmesinin çocukların sosyalleşmesini ve akademik başarısını artırdığı sonucuna varmıştır. Bununla birlikte ailenin eğitime katılımı, aile bireylerinin okul öncesi eğitim hakkında görüş sahibi olması ve çalışmaların evde pekiştirilmesini desteklemeleri ve böylece eğitimde devamlılığın sağlanması için gerekli olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda eğitimde sürekliliğin sağlanması ile başarının arttığı, ailenin eğitime katılımı ile ebeveynlerin çocuk yetiştirme konusundaki bilgi ve becerilerini artırdığı ve daha etkili ebeveynler olmalarını sağladığı vurgulanmıştır.

Fantuzzo, McWayne ve Perry (2004) tarafından ebeveynlerin ev temelli ve okul temelli katılımlarının çocukların öğrenme düzeyleri ve davranışlarına etkisini incelemek amacıyla, Philadelphia'daki Stephanie Childs Okul Bölgesi'nde okulöncesi eğitimde öğrenim gören 144 öğrenci ve onların ebeveynleri ile bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre ebeveynlerin eğitim sürecine ev temelli katılımlarının çocuklarının öğrenme düzeyleri, problem çözme becerileri ve kelime dağarcıklarını geliştirme açısından katkı sağladığı belirlenmiştir. Bununla birlikte ebeveyn katılımının, çocukların sınıftaki davranışlarını olumlu yönde etkilediği, bu bağlamda sınıfta problemleri davranışların azaldığı ve çocukların öğrenme motivasyonlarının artmasında etkili olduğu ifade edilmiştir.

Driessen, Smit ve Slegers (2005), aile katılımına yönelik yaptıkları çalışmada, ailelerin okul etkinliklerine katılımlarının, çocukların başarılarında farklılıklar yarattığı, aile ortamını yumuşattığı, çocukların özgüven ve iyilik hallerini de olumlu yönde etkilediği sonuçlarına ulaşmışlardır.

Caspe, Lopez ve Wolos (2007) tarafından yapılan Harvard Aile Araştırma Projesi (Harvard Family Research Project) çalışmasında, aile katılım süreci üç boyutta değerlendirilmiştir. Bu süreçler, ilkokuldaki çocukların kazanımlarını destekleyen, (1) ebeveyn, (2) ev-okul ilişkileri ve (3) öğrenme çıktıları sorumluluğu başlıklarından oluşmaktadır. Birinci süreçte, ebeveyn-çocuk ilişkisi ve ebeveynin toplumla olan bağlantıları, ikinci süreçte, iletişim ile okul etkinliklerine katılım ve resmi ebeveyn katılım programları, üçüncü süreçte, okuryazarlığı desteklemek, ev ödevlerinde yardımcı olmak, çocukların eğitimini yönetmek, yüksek beklentileri sürdürmek yer almaktadır. Bu süreçlerin doğru bir şekilde işlemesiyle birlikte çocukların, daha yüksek okuma puanları, dil gelişimi ve sağlıklı bir gelişim süreci geçirmeleri, başarıya motive olma, sosyal beceriler kazanma ile küçük yaşta kaliteli iş

alışkanlıkları edinme kazanımlarına sahip olacağı vurgulanmıştır. Ebeveynlerin çocukların ev ödevlerini destekleme, onların eğitimini yönetme ve yüksek beklentileri sürdürme gibi sorumlulukları yerine getirdiğinde çocukların motivasyon ve akademik yeterliliğinin artacağı ifade edilmiştir. İlkokul yıllarında uygulanan aile katılım süreçleri, çocukların ortaokul ve liseye sorunsuz geçiş yapmaları ve daha da karmaşık olan bu eğitim ortamlarında başarılı olmaları için bir hazırlık olarak değerlendirilmektedir.

Melhuish, Phan, Sylva, Sammons, Siraj Blatchford ve Taggart (2008)'in çalışmasında, İngiltere'de ebeveynlerin evde hazırladığı öğrenme ortamlarının ve öğrenim gördükleri okulöncesi eğitim kurumlarındaki öğrenme ortamlarının çocukların ilkökul 3. sınıfa kadar geçirdiği eğitim sürecinde onların okuma ve matematik başarıları üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Çocuklara yaklaşık 3,5 yaş, 5 yaş ve 7 yaş ile sonrasında, okuma ve sayısal becerilerine yönelik yapılan testlerde ve ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte katıldığı ev etkinliklerinden sonra onlarla yapılan görüşmeler sonucunda, evdeki öğrenme ortamlarının ve okulöncesi eğitim ortamlarının çocukların okuma ve sayısal başarıları üzerinde olumlu etkileri olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte bu etkilerin gitgide azalmasına rağmen birkaç yıl daha sürdüğü ifade edilmiştir.

Mo ve Singh (2008) tarafından yapılan çalışmada, ebeveynlerin eğitim sürecine katılımlarının ve çocuklarıyla olan iletişimlerinin, çocuklarının okul performansına etkisi incelenmiştir. Yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin anne ve babalarıyla gerçekleştirilen çalışmada ebeveynlerin ilişkilerinin ve katılımının öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal becerileri kazanmalarında ve okuldaki performanslarına olumlu bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrenciler, okuldaki notlarıyla ve okulda yaşadıkları durumlarla ilgili anne ve babalarıyla konuşma ve öğrencilerin ödev/proje çalışmalarına yardım etme ile ilgili annelerin puan ortalamasının babalara göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Lyman (2014) tarafından ABD'de 36 okulda öğrenim gören, alt sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrenciler ve bu öğrencilerin ebeveynleriyle gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin başarıları üzerinde ebeveynlerin okula katılımları ve ev ödevlerine katılımlarının etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ebeveynlere, katılım düzeylerini belirlemek için hazırlanan bir anket ve öğrencilere de başarı testi uygulanmıştır. Ebeveyn katılımı değişkeni (ebeveynin ev ödevlerine katılımı ve ebeveynin okula katılımı) ile akademik başarı değişkeni arasındaki ilişkiyi belirlemek için regresyon analizleri yapılmıştır. Çalışmada, ebeveynin ev ödevlerine katılımının akademik başarıyı anlamlı şekilde yordadığı sonucuna

ulaşılmıştır. Bununla birlikte ebeveynlerin okula katılım düzeylerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Washington Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi (National Center for Education Statistics-NCES) tarafından yapılan çalışmada, 1996-2016 yılları arasında ebeveynlerin çocuklarının eğitim sürecine katılım oranları ve katılım türleri belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre ebeveynlerin 1996-2016 yılları içinde okuldaki toplantılara katılımı %77 ile %89, okul ve sınıf etkinliklerine katılımı %67 ile %79, planlanmış veli-öğretmen görüşmelerine katılımı %72 ile %78, gönüllü olarak bir komitede göreve katılımı %39 ile %43 arasında değiştiği belirlenmiştir (Aktaran: Child Trends, 2016).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma modelde tasarlanmıştır. Araştırmanın nicel kısmı betimsel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Verilen bir durumu mümkün olduğu ölçüde tam ve açık bir şekilde tanımlayan çalışmalar betimsel araştırmalardır. Eğitim alanında yapılan çalışmalarda en yaygın kullanılan betimsel yöntem tarama çalışması olup, tarama araştırması bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır (Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz, ve Demirel, 2009). Araştırmanın nitel kısmı durum çalışması deseninde gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması, güncel bir olayın ya da olgunun, nasıl ve niçin soruları temelinde kendi yaşam çerçevesinde derinlemesine incelendiği çalışmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Sultanbeyli ilçesinde bulunan yetmiş bir devlet ilkokulu oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Sultanbeyli ilçesindeki okullardan rastgele seçilen iki ilkokulda öğrenim gören öğrenci velileri örnekleme yer almıştır. Araştırmanın nicel boyutunda 430 veliye “veli katılım ölçeği” uygulanmıştır. Nitel araştırma için gönüllü olan 50 veli ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.2.1. Nicel Verilerin Toplandığı Örneklemeye Ait Demografik Bilgiler

Araştırmanın nicel boyutunda yer alan velilerin demografik özellikleri aşağıdaki tablolarda (Tablo 1- Tablo 3) gösterilmiştir.

Tablo 1

Velilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

		n	%
Cinsiyet	Kadın	257	59,8
	Erkek	173	40,2
Toplam		430	100

Tablo 1’de velilerin cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde, örnekleme oluşturan velilerin %59’u (257 kişi) kadın, %40,2’si (173 kişi) erkektir. Öğrencilerin yakınlık derecesi olarak, kadın veliler anneler, erkek veliler babalardan oluşmaktadır.

Tablo 2

Velilerin Yaş Değişkenine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

		n	%
Yaş	18-30 arası	96	22,3
	31-35 arası	135	31,4
	36-40 arası	129	30,1
	41-45 arası	41	9,5
	46 ve üzeri	29	6,7
Toplam		430	100

Tablo 2’de velilerin yaş dağılımları verilmiş olup, örnekleme oluşturan velilerin %31,4’u (135 kişi) 31-35 yaş arasında, %30,1’i (129 kişi) 36-40 yaş arasında, %22,3’ü (96 kişi) 18-30 yaş arasında, %9,5’i (41 kişi) 41-45 yaş arasında ve %6,7’si (29 kişi) 46 yaş ve üzeri olduğu saptanmıştır.

Tablo 3

Velilerin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

		n	%
Eğitim Seviyesi	İlkokul	266	61,9
	Ortaokul	97	22,6
	Lise	53	12,3
	Ön lisans	6	1,4
	Lisans	8	1,9
Toplam		430	100

Tablo 3’de velilerin eğitim seviyelerinin dağılımı verilmiş olup, örnekleme oluşturan velilerin %61’i (226 kişi) ilkokul, % 22,6’sı (97 kişi) ortaokul, % 23,3’ü (53 kişi) lise, %1,9’u (8) lisans ve %1,4’ü (6 kişi) ön lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir.

3.2.2. Nitel Verilerin Toplandığı Örnekleme Ait Demografik Bilgiler

Araştırmanın nitel boyutu için görüşmeye katılan velilere ait demografik veriler Tablo 4 ve Tablo 6 arasında verilmiştir.

Tablo 4

Görüşmeye Katılan Velilerin Cinsiyeti

		n	%
Cinsiyet	Kadın	47	94,0
	Erkek	3	6,0
Toplam		50	100

Tablo 4’de velilerin cinsiyetine göre dağılımları verilmiş olup, görüşmeye katılan velilerin %94’ü (47 kişi) kadın, %’6’ sı (3 kişi) erkek olduğu saptanmıştır.

Tablo 5

Görüşmeye Katılan Velilerin Yaşı

		n	%
Yaş	20-29	11	22,0
	30-39	31	62,0
	40-49	8	16,0
Toplam		50	100

Tablo 5’de velilerin yaşına göre dağılımları verilmiş olup, görüşmeye katılan velilerin %62’si (31 kişi) 30-39 yaş, %22’si (11 kişi) 20-29 yaş, %16’sı (8 kişi) 40-49 yaş aralığında olduğu saptanmıştır.

Tablo 6

Görüşmeye Katılan Velilerin Eğitim Durumu

		n	%
Eğitim Seviyesi	Okur-yazar	3	6,0
	İlkokul	22	44,0
	Ortaokul	10	20,0
	Lise	11	22,0
	Üniversite	4	8,0
Toplam		50	100

Tablo 6’da velilerin eğitim durumuna göre dağılımları verilmiş olup, mülakata katılan velilerin %44’ü (22 kişi) ilkokul, %22’si (11 kişi) lise, %20’si (10 kişi) orta okul, %8’i (4 kişi) üniversite, %6’sı (3 kişi) okuryazar olduğu saptanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Nicel Veri Toplama Araçları

Nicel verilerin toplanması için araştırmada Gürbüzürk ve Şad (2010) tarafından geliştirilmiş olan “Veli Katılımı Ölçeği” kullanılmıştır. Veli Katılımı Ölçeğinin ilk

bölümünü oluşturan demografik bilgiler çalışmaya katılan velilerin cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, mesleği ve öğrencilere yakınlık derecesi hakkındaki bilgileri içermektedir. Veli Katılımı Ölçeğinin ikinci bölümü, velilerin eğitim sürecine katılım düzeylerini belirlemek üzere geliştirilmiş 39 maddeden ve 8 faktörden oluşmaktadır. Ölçekteki faktörler, okul ve öğretmenle iletişim, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme, katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi, gönüllü aktif katılım, çocukla iletişim, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması, çocuğun kişilik gelişimini destekleme, çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme şeklindedir. 5'li likert şeklinde geliştirilen ölçekte maddelere verilen cevaplar; (1) Hiçbir zaman, (2) Çok az, (3) Ara sıra, (4) Çoğunlukla, (5) Her zaman şeklinde puanlanmaktadır. Ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda yayınlanan Cronbach alpha değerleri; okul ve öğretmenle iletişim 0,914, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme 0,825, katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi 0,817, gönüllü aktif katılım 0,810, çocukla iletişim 0,828, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması 0,827, çocuğun kişilik gelişimini destekleme 0,685, çocuğun sosyokültürel gelişimini destekleme 0,617 şeklindedir (Gürbüzürk ve Şad, 2010).

Araştırmada, ölçeğin iç tutarlılığını analiz etmek ve güvenirliğini kanıtlamak için Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Bu yöntemle ölçekte yer alan Alfa katsayısının (α) değerlendirilmesinde aşağıda belirtilen aralıktaki değerler kullanılmıştır (Kalaycı, 2010: 405):

$0,00 \leq \alpha \leq 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir,

$0,40 \leq \alpha \leq 0,60$ ise ölçeğin güvenirliği düşüktür,

$0,60 \leq \alpha \leq 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirlerdir,

$0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ ise ölçek yüksek düzeyde güvenilir bir ölçektir.

Tablo 7

Araştırmada Kullanılan Ölçeğin Güvenilirlik İstatistikleri

Alt Faktörler	Cronbach Alfa Değerleri	Standardize	Madde Sayısı
		Edilmiş Cronbach Alfa Değerleri	
Okul ve öğretmenle iletişim	,905	,905	8
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	,855	,860	5
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	,814	,818	5
Gönüllü aktif katılım	,814	,821	4
Çocukla iletişim	,854	,857	5
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	,818	,828	4
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	,753	,753	4
Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme	,782	,781	4
Tüm ölçüt	,946	,948	39

Tablo 7 incelendiğinde ölçeğin Cronbach aplha iç tutarlılık katsayısı 0,946 olarak bulunmuştur. Kalaycı'ya göre (2010: 504) ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

3.3.2. Nitel Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nitel kısmında velilerin çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeylerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu araştırmanın nicel kısmında uygulanan veli katılım ölçeğindeki alt boyutları yansıtacak şekilde hazırlanmıştır. Bu bağlamda hazırlanan sorular uzman görüşüne (n=3) sunulmuştur. Soruların alt boyutlarla olan tutarlılığı, açıklık ve netlik, sadelik vb. konularda uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda sorulara son şekli verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 7 açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

3.4.1. Nicel Verilerin Toplanması

Araştırmada gerekli izinler alındıktan sonra nicel veriler için örnekleme oluşturan velilere “Veli Katılımı Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçek velilere, 2018-2019 eğitim öğretim yılının birinci döneminde, okulda belli aralıklarla yapılan veli toplantılarında ulaştırılmıştır. Araştırmacı tarafından ölçeğin işaretlenmesinde dikkat edilecek noktalar velilere açıklanmıştır. Veli toplantısına katılım sağlamayan velilere de ulaşmak için ölçekler, öğrencilere dağıtılmış ve velisine teslim etmeleri istenmiştir. Velilerle, ölçekle ilgili bilgi vermek amacıyla telefonla iletişim sağlanmıştır. Veli toplantılarından sonra velilerden toplanan ölçekler ve öğrenciler aracılığıyla getirilen ölçekler kontrol edilerek bir istatistik programında verilerin girişi yapılmıştır. Bu şekilde ulaşılan 431 velinin doldurmuş olduğu ölçekler içerisinde 1 tanesi tam olarak doldurulmadığı için analiz dışı bırakılmıştır.

3.4.2. Nitel Verilerin Toplanması

Araştırmada nitel verilerin toplanması için ilk olarak görüşme yapmaya katılmak isteyen gönüllü veliler belirlenmiştir. Ölçeklerin uygulanmasından sonra velilere araştırma için görüşme yapılacağı, onlara uygun olan gün ve saatte okulda görüşmelerin yapılabileceği ve yaklaşık olarak görüşme süresinin ne kadar olacağı açıklanmış, görüşme yapmak için gönüllü olup olmadıkları sorulmuştur. Görüşme yapmayı kabul eden velilerin iletişim bilgileri alınmıştır. 2018-2019 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde velilerle iletişime geçilerek onlar için uygun olan gün ve saatler belirlenmiş ve okulda araştırmacı tarafından görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin başında velilere görüşme ile ilgili bilgiler verilmiş, cevapların sadece araştırma için kullanılacağı, isimlerinin yayınlanmayacağı açıklanmış, güven ortamı oluşturulmaya çalışılmıştır. Görüşme esnasında görüşme formundaki sorular velilere sorulmuş, verilen cevaplar araştırmacı tarafından yazıyla not alınarak kayıt edilmiştir. Her bir sorunun ardından yeni soruya geçmeden önce velinin vermiş olduğu cevap veliye gösterilmiş, veri kaybını önlemek için veli tarafından teyit edilmesi sağlanmıştır. Yapılan görüşmeler yaklaşık 25-35 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

3.5.1 Nicel Veri Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen nicel verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri yapılmıştır. Normal dağılım göstermeyen verilerin analizi için değişkenlere göre Mann Whitney u ve Kruskal Vallis h testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi için $p=0.05$ kabul edilmiştir.

3.5.2 Nitel Veri Analizi

Nitel veriler betimsel ve içerik analiz yöntemleriyle analiz edilmiştir. Betimsel analizin amacı, verileri belirlenen temalara göre özetlemek ve bulguları yorumlayarak bulguları sunmaktır. İçerik analizinin temel amacı, toplanan verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir sürece tabi tutulur ve tanımlayıcı bir yaklaşımla tanınamayan kavramlar ve temalar bu analiz sonucunda incelenebilir. Bu amaçla toplanan veriler önce kavramsallaştırılmalı, ardından ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir şekilde düzenlenmeli ve verileri açıklayan temalar buna göre belirlenmelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın problem cümlesi ve alt problemlerine ilişkin istatistiksel tekniklerle gerçekleştirilen çözümler neticesinde elde edilen bulgulara ve bu bulgulara dayandırılarak oluşturulan tablolara yer verilmiştir.

4.1. Verilerin Normallik Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 8’de elde edilen veri setinin normallik testi sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 8

Normallik Testi Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnova			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Df	Sig.	İstatistik	Df	Sig.
Okul ve öğretmenle iletişim	,081	431	,000	,956	431	,000
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	,178	431	,000	,844	431	,000
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	,105	431	,000	,970	431	,000
Gönüllü aktif katılım	,166	431	,000	,866	431	,000
Çocukla iletişim	,215	431	,000	,780	431	,000
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	,176	431	,000	,844	431	,000
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	,132	431	,000	,902	431	,000
Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme	,075	431	,000	,973	431	,000

Tablo 8 incelendiğinde, yapılan iki tip normallik testi sonuçları demografik bulgulara göre ölçeğin test edilmesinde kullanılacak olan her bir boyut için sig. değeri 0,05’ten küçük bir değer almış ve bu sayede verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu noktada verilerin çözümlenmesinde parametrik olmayan analiz tekniklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmada Mann Whitney U testi ve Kruskal Vallis h testi kullanılarak veri analizi yapılmıştır.

4.2. Velilerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Bulgular

Araştırmada, İstanbul ili Sultanbeyli ilçesinde ilkokullarda öğrenim gören öğrenci velilerinin eğitim sürecine ne düzeyde katıldıklarını saptamak için elde edilen veriler üzerinde aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış ve bulgular Tablo 9’de verilmiştir.

Tablo 9

Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeyleri İle İlgili Betimsel İstatistikler

	N	Minimum	Orta Değer	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma
Okul ve öğretmenle iletişim	430	1,00	3,77	5,00	3,65	0,93
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	430	1,00	4,44	5,00	4,22	0,84
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	430	1,00	3,40	5,00	3,31	1,02
Gönüllü aktif katılım	430	1,00	1,75	5,00	2,02	1,05
Çocukla iletişim	430	1,40	4,60	5,00	4,46	0,68
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	430	1,00	4,50	5,00	4,30	0,75
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	430	1,50	4,25	5,00	4,15	0,74
Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme	430	1,00	3,25	5,00	3,30	1,02
Toplam	430	1,11	3,74	5,00	29,42	7,06

Tablo 9 incelendiğinde velilerin eğitim sürecine katılım düzeyleri; okul ve öğretmenle iletişim alt boyutuna ait puanlarının ortalaması 3,65 ile orta düzeyde, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme alt boyutuna ait puanlarının ortalaması 4,22 ile yüksek düzeyde, katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi alt boyutuna ait puanlarının ortalaması 3,31 ile orta düzeyde, gönüllü aktif katılım alt boyutuna ait puanlarının ortalaması 2,02 ile düşük düzeyde, çocukla iletişim alt boyutuna ait puanlarının ortalaması 4,46 ile yüksek düzeyde, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması alt boyutuna ait puanlarının ortalaması 4,30 ile yüksek düzeyde, çocuğun kişilik gelişimini destekleme alt boyutuna ait puanlarının ortalaması 4,15 ile yüksek düzeyde, çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme alt boyutuna ait puanlarının ortalaması 3,30 ile orta düzeyde katılım gösterdikleri söylenebilir. Ölçekten alınabilecek toplam puanının en yüksek değerinin 40, en düşük değerinin 8,9 olduğu göz önüne alınırsa velilerin eğitim sürecine katılım

düzeylerine ait puan ortalaması 29,42 ile orta düzeyin üstünde katılım gösterdikleri söylenebilir.

Veli katılım ölçeğinin alt boyutlarına ait maddelere verilen cevaplara ilişkin betimsel istatistikler aşağıdaki Tablo 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16,17’de sunulmuştur.

Tablo 10

Velilerin Okul ve Öğretmenle İletişimi İle İlgili Betimsel İstatistikler

Maddeler	Hiçbir zaman (1)		Çok az (2)		Ara sıra (3)		Çoğunlukla (4)		Her zaman (5)		$\bar{X}$
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
m1.Çocuğumun başarısını desteklemek için neler yapmam gerektiğini öğretmenleriyle veya rehber öğretmenlerle konuşuruz.	32	7,4	42	9,8	154	35,8	97	22,6	105	24,4	3,4
m2.Çocuğumun öğretmenleriyle okuldaki/sınıftaki eğitim-öğretim etkinlikleri konusunda haberleşiriz.	27	6,3	52	12,1	79	18,4	109	25,3	163	37,9	3,7
m3.Çocuğumun öğretmenine, çocuğumdan ve benden beklentilerinin ne olduğunu sorarım.	50	11,6	58	13,5	126	29,3	82	19,1	114	26,5	3,3
m4.Çocuğumun başarı düzeyi konusunda öğretmeninden bilgi isterim	25	5,8	35	8,1	97	22,6	89	20,7	184	42,8	3,8
m5.Çocuğumun öğretmeninden, izlediği eğitim yaklaşımı konusunda beni aydınlatmalarını isterim.	24	5,6	48	11,2	90	20,9	100	23,3	168	39,1	3,7
m6.Çocuğumun iyi-kötü, zayıf-güçlü yanlarını daha iyi tanıyabilmek için öğretmenleriyle görüşürüm.	30	7,0	41	9,5	116	27,0	118	27,4	125	29,1	3,6
m7.Çocuğumun ödev, proje ve sınav sonuçlarını öğretmeniyle değerlendiririz.	78	18,1	64	14,9	94	21,9	99	23,0	95	22,1	3,1
m8.Çocuğumun öğretmeninden, ders programları ve işlenecek konular hakkında bilgi alırım	53	12,1	46	10,7	86	20,0	98	22,8	148	34,4	3,5

Tablo 10’da velilerin okul ve öğretmenle iletişimi ile ilgili maddelere verilen cevap ortalamaları incelendiğinde; “Çocuğumun başarı düzeyi konusunda öğretmeninden bilgi isterim” maddesinin ($\bar{x}$ =3,8) en yüksek, “Çocuğumun ödev, proje ve sınav sonuçlarını öğretmenleriyle değerlendiririz.” maddesinin ($\bar{x}$ =3,1) ise en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 11

Velilerin Çocuğun Ödev ve Çalışmalarını Desteklemesi İle İlgili Betimsel İstatistikler

Maddeler	Hiçbir zaman (1)		Çok az (2)		Ara sıra (3)		Çoğunlukla (4)		Her zaman (5)		$\bar{X}$
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
m9. Çocuğumun ödevlerini / çalışmalarını gözden geçirir, eksik veya hata var mı diye kontrol ederim.	12	2,8	24	5,6	50	11,6	96	22,3	248	57,7	4,2
m10. Çocuğumun proje, performans ödevi gibi çalışmalarının her aşamasını takip ederek desteklerim.	8	1,9	28	6,5	45	10,5	105	24,4	244	56,7	4,2
m11. Ödev yaparken sözlük, ansiklopedi, internet gibi kaynaklardan nasıl faydalanabileceğini çocuğuma gösteririm.	24	5,6	41	9,5	60	14,0	105	24,4	200	46,5	3,9
m12. Çocuğumla dersleri, okuldaki etkinlikler veya ev ödevleri hakkında konuşurum.	12	2,8	21	4,9	45	10,5	97	22,6	255	59,3	4,3
m13. Çocuğumun yaptığı ödevlerden aldığı sonuçları takip ederim	8	1,9	22	5,1	51	11,9	105	24,4	244	56,7	4,2

Tablo 11’de velilerin çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme ile ilgili maddelere verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, “Çocuğumla dersleri, okuldaki etkinlikler veya ev ödevleri hakkında konuşurum” maddesinin ($\bar{x}=4,3$) en yüksek ortalamaya, “Ödev yaparken sözlük, ansiklopedi, internet gibi kaynaklardan nasıl faydalanabileceğini çocuğuma gösteririm.” maddesinin ($\bar{x}=3,9$) en düşük ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12

Velilerin Katılım Konusunda Kendini Geliştirmesi İle İlgili Betimsel İstatistikler

Maddeler	Hiçbir zaman (1)		Çok az (2)		Ara sıra (3)		Çoğunlukla (4)		Her zaman (5)		$\bar{X}$
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
m14. Çocuğumun eğitimini nasıl destekleyebileceğimle ilgili farklı kaynaklardan (kitap, dergi, CD vb.) yararlanırım.	38	8,8	63	14,7	63	24,9	107	24,0	103	27,7	4,2
m15. Değişen ve gelişen ders programlarını takip ederim.	34	7,9	48	11,2	61	14,2	100	23,3	187	43,5	4,2
m16. Çocuk gelişimi ve psikolojisi ile ilgili kaynaklar okurum	101	23,5	77	17,9	98	22,8	71	16,5	83	19,3	3,9
m17. Çocuğumun içinde bulunduğu yaş grubunun özellikleri, ilgi ve eğilimleri hakkında bilgi edinirim	39	9,1	68	15,8	118	27,4	98	22,8	107	24,9	4,3
m18. Velileri “çocukların eğitimi” konusunda bilgilendirici program, konferans ve seminlere katılırım	92	21,4	85	19,8	105	24,4	44	10,2	104	24,2	4,2

Tablo 12’de velilerin katılım konusunda kendini geliştirmesi ile ilgili maddelere verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, “Çocuğumun içinde bulunduğu yaş grubunun özellikleri, ilgi ve eğilimleri hakkında bilgi edinirim” maddesinin ($\bar{x}=4,3$) en yüksek ortalamaya, “Çocuk gelişimi ve psikolojisi ile ilgili kaynaklar okurum.” maddesinin ($\bar{x}=3,9$) en düşük ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13

Velilerin Gönüllü Aktif Katılımı İle İlgili Betimsel İstatistikler

Maddeler	Hiç bir zaman (1)		Çok az (2)		Ara sıra (3)		Çoğunlukla (4)		Her zaman (5)		$\bar{X}$
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
m19. Okul/sınıf gezilerinde öğretmen ve öğrencilere eşlik ederim	202	47,0	65	15,1	83	19,3	45	10,5	35	8,1	2,1
m20. Öğretmene veya öğrencilere yardım etmek amacıyla gönüllü olarak derslere katılırım.	253	58,8	68	15,8	54	12,6	26	6,0	29	6,7	1,8
m21. Okul aile birliğinde aktif görev alırım	293	68,1	51	11,9	47	10,9	18	4,2	21	4,9	1,6
m22. Çocuğumun sınıf içi etkinliklerini görmek için gönüllü olarak sınıfına giderim	185	43,0	72	16,7	65	15,1	34	7,9	74	17,2	2,4

Tablo 13’de velilerin gönüllü aktif katılım ile ilgili maddelere verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, “Çocuğumun sınıf içi etkinliklerini görmek için gönüllü olarak sınıfına giderim” maddesinin ($\bar{x}=2,4$).en yüksek ortalamaya, “Okul aile birliğinde aktif görev alırım” maddesinin ($\bar{x}=1,6$) en düşük ortalamaya, sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14

Velilerin Çocukla İletişimi İle İlgili Betimsel İstatistikler

Maddeler	Hiçbir zaman (1)		Çok az (2)		Ara sıra (3)		Çoğunlukla (4)		Her zaman (5)		$\bar{X}$
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
m23. Çocuğumun başarısız olması halinde, gayret ederse başarılı olacağını söyleyerek onu yüreklendiririm.	12	2,8	13	3,0	28	6,5	68	15,8	309	71,9	4,5
m24. Çocuğumla iletişim kurarken ona güvendiğimi gösteririm.	4	0,9	9	2,1	30	7,0	97	22,6	290	67,4	4,5
m25. Herhangi bir derse karşı tutumum ne olursa olsun, çocuğumu o dersi başarabileceği konusunda cesaretlendiririm.	2	0,5	13	3,0	36	8,4	86	20,0	293	68,1	4,5
m26. Çocuğumun sadece başarılarını değil, çabalarını da ödüllendiririm.	6	1,4	12	2,8	60	14,0	130	30,2	222	51,6	4,2
m27. Çocuğuma yanlış bir davranışı niçin yapmaması gerektiğini ve bu davranışın olası sonuçlarını anlatırım.	4	0,9	11	2,6	38	8,8	106	24,7	271	63,0	4,6

Tablo 14’de velilerin çocukla iletişimi ile ilgili maddelere verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, “Çocuğuma yanlış bir davranışı niçin yapmaması gerektiğini ve bu davranışın olası sonuçlarını anlatırım” maddesinin ($\bar{x}=4,6$) en yüksek ortalamaya, “Çocuğumun sadece başarılarını değil, çabalarını da ödüllendiririm” maddesinin ($\bar{x}=4,2$) en düşük ortalamaya, sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 15

Öğrenmeyi Destekleyici Ev Ortamının Yaratılması İle İlgili Betimsel İstatistikler

Maddeler	Hiçbir zaman (1)		Çok az (2)		Ara sıra (3)		Çoğunlukla (4)		Her zaman (5)		$\bar{X}$
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
m28. Ev ortamının, çocuğumun rahatça ders çalışabilmesi için uygun olmasını sağlarım.	3	0,7	15	3,5	37	8,6	103	24,0	272	63,3	4,4
m29. Evde çocuğumun faydalanabileceği sözlük, atlas, imla kılavuzu, CD gibi kaynakların olmasına özen gösteririm.	17	4,0	24	5,6	65	15,1	122	28,4	202	47,0	4,0
m30. Çocuğumun dikkatini okuluna ve derslerine verebilmesi için evde huzurlu bir ortam yaratırım.	3	0,7	17	4,0	40	9,3	132	30,7	238	55,3	4,3
m31. Çocuğumun ödevini yapabileceği sessiz ve uygun bir ortam hazırlarım.	8	1,9	13	3,0	46	10,7	134	31,2	229	53,3	4,3

Tablo 15’de öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması ile ilgili maddelere verilen cevap ortalamaları incelendiğinde; “Ev ortamının, çocuğumun rahatça ders çalışabilmesi için uygun olmasını sağlarım” maddesinin ($\bar{x}=4,4$) en yüksek ortalamaya, “Evde çocuğumun faydalanabileceği sözlük, atlas, imla kılavuzu, CD gibi kaynakların olmasına özen gösteririm.” maddesinin ($\bar{x}=4,0$) en düşük ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16

Çocuğun Kişilik Gelişimini Destekleme İle İlgili Betimsel İstatistikler

Maddeler	Hiçbir zaman (1)		Çok az (2)		Ara sıra (3)		Çoğunlukla (4)		Her zaman (5)		$\bar{X}$
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
m32. Çocuğumu, daha çok “neden”, “nasıl” ve “ne yapılmalı” gibi sorular sormaya teşvik ederim.	7	1,6	26	6,0	75	17,4	160	37,2	162	37,7	4,0
m33. Çocuğumu, bilgileri ezberlemek yerine, olayların nedenleri araştırmaya ve sorgulamaya teşvik ederim.	9	2,1	36	8,4	83	19,3	142	33,0	160	37,2	3,9
m34. Çocuğumun yardım almadan kendi kendine bir şeyler başarmasına fırsat veririm.	7	1,6	16	3,7	50	11,6	125	29,1	232	54,0	4,3
m35. Sorumluluk duygusunun gelişmesi için çocuğuma, yaşına ve cinsiyetine uygun görevler (odasını, oyuncakları toplamak; sofraya yardım etmek vb.) veririm.	12	2,8	19	4,4	40	9,3	96	22,3	263	61,2	4,3

Tablo 16’da çocuğun kişilik gelişimini destekleme ile ilgili maddelere verdiği cevap ortalamaları incelendiğinde; “Çocuğumu, bilgileri ezberlemek yerine, olayların nedenleri araştırmaya ve sorgulamaya teşvik ederim.” maddesinin ($\bar{x}=3,9$) en düşük ortalamaya, “Çocuğumun yardım almadan kendi kendine bir şeyler başarmasına fırsat veririm.” ve “Sorumluluk duygusunun gelişmesi için çocuğuma, yaşına ve cinsiyetine uygun görevler (odasını, oyuncakları toplamak; sofraya yardım etmek vb.) veririm.” maddelerinin ($\bar{x}=4,3$) en yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17

Çocuğun Sosyo-Kültürel Gelişimini Destekleme İle İlgili Betimsel İstatistikler

Maddeler	Hiçbir zaman (1)		Çok az (2)		Ara sıra (3)		Çoğunlukla (4)		Her zaman (5)		X
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
m36. Çocuğumu konser, sergi, tiyatro, sinema gibi kültürel ve sanatsal etkinliklere götürürüm	57	13,3	65	15,1	157	36,5	67	15,6	84	19,5	3,3
m37.Çocuğumu, öğretmenlerinin önerdiği mekânları, müzeleri, kültür ve tabiat varlıklarını gezmeye götürürüm.	60	14,0	73	17,0	136	31,6	69	16,0	92	21,4	3,1
m38. Çocuğumu, izcilik, halk oyunları, müzik korusu, dans ve tiyatro gibi sosyal etkinliklere katılmaya teşvik ederim.	68	15,8	76	17,7	90	20,9	97	22,6	99	23,0	3,1
m39.Çocuğumun, kompozisyon, şiir, resim gibi çalışmalarını teşvik amacıyla evin görünen bir yerine asarım.	34	7,9	50	11,6	76	17,7	103	24,0	167	38,8	3,7

Tablo 17’de çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme ile ilgili maddelere verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, “Çocuğumun, kompozisyon, şiir, resim gibi çalışmalarını teşvik amacıyla evin görünen bir yerine asarım.” maddesinin ($\bar{x}=3,7$) en yüksek ortalamaya, “Çocuğumu, öğretmenlerinin önerdiği mekânları, müzeleri, kültür ve tabiat varlıklarını gezmeye götürürüm.” ve “Çocuğumu, izcilik, halk oyunları, müzik korusu, dans ve tiyatro gibi sosyal etkinliklere katılmaya teşvik ederim.” maddesinin ($\bar{x}=3,1$) en düşük ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

4.3. Velilerin Eğitim Sürecine Katılımlarında Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular

Velilerin çocukların eğitimine katılımında cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18

Cinsiyet Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

	Cinsiyet	n	Sıra ort.	Sıra Top	u	p
Okul ve öğretmenle iletişim	Kadın	257	250,87	644473,50	13140,500	0,00
	Erkek	173	162,96	28191,50		
	Toplam	430				
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	Kadın	257	242,11	62223,00	15391,000	0,00
	Erkek	173	175,97	30442,00		
	Toplam	430				
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	Kadın	257	244,47	62830,00	14784,000	0,00
	Erkek	173	172,46	29835,00		
	Toplam	430				
Gönüllü aktif katılım	Kadın	257	232,98	59875,00	17738,500	0,00
	Erkek	173	189,53	32789,50		
	Toplam	430				
Çocukla iletişim	Kadın	257	232,82	59836,00	17778,000	0,00
	Erkek	173	189,76	32829,00		
	Toplam	430				
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	Kadın	257	230,00	59109,00	18505,000	0,03
	Erkek	173	193,97	33556,00		
	Toplam	430				
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	Kadın	257	231,71	59550,00	18064,000	0,001
	Erkek	173	191,42	33115,00		
	Toplam	430				
Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme	Kadın	257	222,95	57297,50	20316,500	0,129
	Erkek	173	204,44	35367,50		
	Toplam	430				
Toplam puan	Kadın	257	243,71	62634,00	14980,000	0,000
	Erkek	173	173,59	30031,00		
	Toplam	430				

p<0.05

Tablo 18 incelendiğinde velilerin çocukların eğitimine katılım düzeylerine ait toplam puan, okul ve öğretmenle iletişim, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme, katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi, gönüllü aktif katılım, çocukla iletişim, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması, çocuğun kişilik gelişimini destekleme alt boyutuna ait puanların cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir (p<0.05). Sıra ortalamaları incelendiğinde kadın velilerin puanlarının erkek velilerin puanlarından daha yüksek olmasından dolayı farklılığın kadın velilerin lehine olduğu söylenebilir.

Velilerin çocukların eğitimine katılım düzeylerine ait çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme alt boyutuna ait puanların cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

4.4. Velilerin Eğitim Sürecine Katılımlarında Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

Velilerin çocukların eğitimine katılımında yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşım farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan Kruskal Vallis H testi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19

Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Okul ve Öğretmenle İletişim Boyutuna İlişkin Bulgular

	Yaş	N	Sıra ort.	h	P	Fark
Okul ve öğretmenle iletişim	18-30 arası	96	219,29	15,73	0,003	18-30>36-40 18-30>46 ve üzeri 31-35>46 ve üzeri
	31-35 arası	135	210,48			
	36-40 arası	129	207,58			
	41-45 arası	41	213,33			
	46 ve üzeri	29	204,31			
	Toplam	430				

$p<0.05$

Tablo 19’a göre velilerin okul ve öğretmenle iletişim boyutu katılım düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre farklılığın; 18-30 ile 36-40, 18-30 ile 46 ve üzeri yaşları arasında 18-30 yaş grubundaki velilerin lehine, 31-35 ile 46 ve üzeri yaşları arasında 31-35 yaş grubundaki velilerin lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 20

Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Ödev ve Çalışmalarını Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular

	Yaş	N	Sıra ort.	h	P	Fark
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	18-30 arası	96	209,66			
	31-35 arası	135	209,90			18-30>31-35
	36-40 arası	129	237,78			18-30>36-40
	41-45 arası	41	265,50	10,51	0,033	18-30>41-45
	46 ve üzeri	29	292,31			18-30>46 ve üzeri
	Toplam	430				

p<0.05

Tablo 20'ye göre velilerin çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme boyutu katılım düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (p<0.05). Bu farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre farklılığın; 18-30 ile 31-35, 18-30 ile 36-40, 18-30 ile 41-45 ve 18-30 ile 46 ve üzeri yaşları arasında 18-30 yaş grubundaki velilerin lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 21

Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Gönüllü Aktif Katılım Boyutuna İlişkin Bulgular

	Yaş	N	Sıra ort.	h	P	Fark
Gönüllü aktif katılım	18-30 arası	96	213,59			
	31-35 arası	135	222,87			18-30>31-35
	36-40 arası	129	217,42			18-30>36-40
	41-45 arası	41	195,42	10,268	0,036	18-30>41-45
	46 ve üzeri	29	192,06			18-30>46 ve üzeri
	Toplam	430				

p<0.05

Tablo 21'e göre velilerin çocuğun gönüllü aktif katılım boyutu katılım düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (p<0.05). Bu farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre farklılığın; 18-30 ile 31-35, 18-30 ile 36-40, 18-30 ile 41-45 ve 18-30 ile 46 ve üzeri yaşları arasında 18-30 yaş grubundaki velilerin lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 22

Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocukla İletişim Boyutuna İlişkin Bulgular

	Yaş	N	Sıra ort.	h	P	Fark
Çocukla iletişim	18-30 arası	96	210,86			
	31-35 arası	135	220,16			
	36-40 arası	129	233,45			
	41-45 arası	41	237,75	6,357	0,174	-
	46 ve üzeri	29	177,50			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 22'ye göre velilerin çocukla iletişim boyutu katılım düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Tablo 23

Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Öğrenmeyi Destekleyici Ev Ortamının Yaratılması Boyutuna İlişkin Bulgular

	Yaş	N	Sıra ort.	h	P	Fark
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	18-30 arası	96	210,20			
	31-35 arası	135	214,02			
	36-40 arası	129	246,21			
	41-45 arası	41	225,50	3,590	0,464	-
	46 ve üzeri	29	198,63			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 23'e göre velilerin Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması boyutu katılım düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Tablo 24

Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Kişilik Gelişimini Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular

	Yaş	N	Sıra ort.	h	P	Fark
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	18-30 arası	96	210,19			
	31-35 arası	135	217,27			18-30>31-35
	36-40 arası	129	234,37			18-30>36-40
	41-45 arası	41	229,25	11,519	0,021	31-35>36-40
	46 ve üzeri	29	235,19			36-40>41-45
	Toplam	430				

P<0.05

Tablo 24'e göre velilerin çocuğun kişilik gelişimini destekleme boyutu katılım düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre farklılığın; 18-30 ile 31-35, 18-30 ile 36-40 yaşları arasında 18-30 yaş grubundaki velilerin lehine, 31-35 ile 36-40 yaşları arasında 31-35 yaş grubundaki velilerin lehine, ve 36-40 ile 41-45 yaşları arasında 36-40 yaş grubundaki velilerin lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 25

Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Sosyo-Kültürel Gelişimini Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular

	Yaş	N	Sıra ort.	h	P	Fark
Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme	18-30 arası	96	209,37			
	31-35 arası	135	208,13			
	36-40 arası	129	255,58			
	41-45 arası	41	264,50	1,473	0,831	-
	46 ve üzeri	29	206,31			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 25'e göre velilerin öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması boyutu katılım düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 26

Yaş Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Katılım Konusunda Velinin Kendini Geliştirmesi Boyutuna İlişkin Bulgular

	Yaş	N	Sıra ort.	h	P	Fark
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	18-30 arası	96	209,89			
	31-35 arası	135	216,05			18-30>31-35
	36-40 arası	129	235,48			18-30>36-40
	41-45 arası	41	259,42	18,745	0,001	18-30>41-45
	46 ve üzeri	29	230,13			18-30>46 ve üzeri
	Toplam	430				

P<0.05

Tablo 26'ya göre velilerin Katılım konusunda kendini geliştirmesi boyutu katılım düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (p<0.05). Bu farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre farklılığın; 18-30 ile 31-35, 18-30 ile 36-40, 18-30 ile 41-45 ve 18-30 ile 46 ve üzeri yaşları arasında 18-30 yaş grubundaki velilerin lehine olduğu tespit edilmiştir.

4.5. Velilerin Eğitim Sürecine Katılımlarında Eğitim Durumlarına İlişkin Bulgular

Velilerin çocukların eğitimine katılımında eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan Kruskal Vallis H testi sonuçları Tablo 27-34 arasında verilmiştir.

Tablo 27

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Okul ve Öğretmenle İletişim Boyutuna İlişkin Bulgular

	Eğitim	N	Sıra ort.	h	p	Fark
Okul ve öğretmenle iletişim	İlkokul	266	219,29			
	Ortaokul	97	210,48			
	Lise	53	207,58			
	Ön lisans	6	213,33	0,688	0,953	-
	Lisans	8	204,31			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 28

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Ödev ve Çalışmalarını Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular

	Eğitim	N	Sıra ort.	h	p	Fark
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	İlkokul	266	209,66			
	Ortaokul	97	209,90			
	Lise	53	237,78			
	Ön lisans	6	265,50	6,667	0,155	-
	Lisans	8	292,31			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 29

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Katılım Konusunda Velinin Kendini Geliştirmesi Boyutuna İlişkin Bulgular

	Eğitim	N	Sıra ort.	h	p	Fark
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	İlkokul	266	209,89			
	Ortaokul	97	216,05			
	Lise	53	235,48			
	Ön lisans	6	259,42	2,786	0,594	-
	Lisans	8	230,13			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 30

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Gönüllü Aktif Katılım Boyutuna İlişkin Bulgular

	Eğitim	n	Sıra ort.	h	p	Fark
Gönüllü aktif katılım	İlkokul	266	209,89			
	Ortaokul	97	216,05			
	Lise	53	235,48			
	Ön lisans	6	259,42	2,786	0,594	-
	Lisans	8	230,13			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 31

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocukla İletişim Boyutuna İlişkin Bulgular

	Eğitim	n	Sıra ort.	h	p	Fark
Çocukla iletişim	İlkokul	266	210,86			
	Ortaokul	97	220,16			
	Lise	53	233,45			
	Ön lisans	6	237,75	2,690	0,611	-
	Lisans	8	177,50			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 32

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Öğrenmeyi Destekleyici Ev Ortamının Yaratılması Boyutuna İlişkin Bulgular

	Eğitim	n	Sıra ort.	h	p	Fark
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	İlkokul	266	210,20			
	Ortaokul	97	214,02			
	Lise	53	246,21			
	Ön lisans	6	225,50	4,056	0,398	-
	Lisans	8	198,63			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 33

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Kişilik Gelişimini Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular

	Eğitim	n	Sıra ort.	h	p	Fark
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	İlkokul	266	210,19			
	Ortaokul	97	217,27			
	Lise	53	234,37			
	Ön lisans	6	229,25	2,036	0,729	-
	Lisans	8	235,19			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 34

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerinde Çocuğun Sosyo-Kültürel Gelişimini Destekleme Boyutuna İlişkin Bulgular

	Eğitim	n	Sıra ort.	h	p	Fark
	İlkokul	266	210,19			
	Ortaokul	97	217,27			
Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme	Lise	53	234,37	2,036	0,729	-
	Ön lisans	6	229,25			
	Lisans	8	235,19			
	Toplam	430				

p>0.05

Tablo 29-34 aralığında yer alan tablolar incelendiğinde velilerin çocukların eğitimine katılım düzeylerine ait toplam puan, okul ve öğretmenle iletişim, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme, katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi, gönüllü aktif katılım, çocukla iletişim, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması, çocuğun kişilik gelişimini destekleme ve çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme alt boyutlarına ait puanların eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>0.05).

4.6. Velilerin Eğitim Sürecine Katılım Düzeylerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Nitel Bulgular

Araştırmada “velilerin eğitim sürecine katılım düzeylerine yönelik görüşleri nasıldır?” alt problemine ilişkin elde edilen nitel bulgular görüşme soruları çerçevesinde aşağıda Tablo 35 ile Tablo 41 arasında sunulmuştur.

Soru 1: Çocuğunuzla ilgili bilgi almak amacıyla öğretmenle ya da okul yönetimiyle görüşme yapar mısınız? Neden?

Görüşme yapılan 50 velinin hepsi çocuklarıyla ilgili bilgi almak için sınıf öğretmenleriyle görüştiklerini ifade etmişlerdir. Velilerin görüşme yapma nedenlerine yönelik görüşleri Tablo 35’de sunulmuştur.

Tablo 35

Velilerin Görüşme Yapma Nedenlerine Yönelik Görüşleri

Kategori	Kodlar	f	%
Görüşme yapılma nedenleri	Genel durumunu öğrenmek (V5, V6, V7, V8, V9, V11, V12, V13, V14, V15, V16, V17, V18, V19, V22, V23, V24, V25, V28, V29, V31, V33, V36, V38, V39, V40, V41, V43, V44, V45, V49)	31	62
	Başarı durumunu öğrenmek (V1, V3, V6, V7, V14, V18, V22, V30, V32, V37, V39, V48, V50)	13	26
	Çocuğumu doğru yönlendirebilmek (V2, V4, V15, V20, V21, V30, V32, V34, V39, V46)	10	20
	Çocuğunun gelişimini takip etmek (V2, V5, V30, V32, V33, V34, V42, V43, V45, V48)	10	20
	Öğretmenle işbirliği yapmak için (V18, V19, V20, V22, V23, V26, V34, V42, V48)	9	18
	Davranışları hakkında bilgi almak (V3, V9, V10, V18, V22, V23, V35)	7	14
	Okul çalışmalarında eksik olduğu durumları öğrenmek (V2, V10, V35, V42, V45)	5	10
	Çocuğumun iletişim becerilerini öğrenmek (V28, V37, V42, V47)	4	8
	Sosyal faaliyetler için (V41)	1	2

Tablo 35 incelendiğinde veliler tarafından çocukları hakkında bilgi almak için sınıf öğretmenleriyle görüşme yapma nedenleri içinde en çok çocuklarının genel durumlarını öğrenmek (%62) için görüşme yaptıkları ifade edilmiştir. Velilerin görüşlerinde, ikinci sırada çocuklarının başarı durumunu öğrenmek (%26), üçüncü sırada ise çocuklarını doğru yönlendirebilmek (%20) ve çocuklarının gelişimini takip etmek (%20) için görüşmek yaptıkları ifade edilmiştir. Diğer görüşler incelendiğinde, öğretmenle işbirliği yapmak için (%18), çocuklarının davranışları hakkında bilgi almak (%14), okul çalışmalarında eksik olduğu durumları öğrenmek (%10), çocuklarının iletişim becerilerini öğrenmek (%8) ve sosyal faaliyetler (%2) için velilerin görüşme yaptıkları belirlenmiştir. Bu bağlamda V3, V7, V34, V37 ve V48 den alıntılanan görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Çocuğumun okuldaki eğitim öğretim durumunu ve ahlaki açıdan davranışlarını okuldaki gidişatını devamlı takip ederim bununla ilgili bilgi edinmek için görüşme yaparım. (V3)”

“Evet. Sürekli olarak öğretmenleriyle durumu hakkında bilgi alırım daha başarılı olması için. (V7)”

“Görüşme yaparım çünkü elimden geldiğince hem öğretmenimize hem de çocuğuma destek vermek ve çocuğum için daha iyi nasıl yardım edebilirim diye. (V34)”

“Çocuğumun öğretmeniyle olan ilişkisini ve derslerindeki başarısını arkadaşlarıyla uyumunu öğrenebilmek için. (V37)”

“Görüşme yaparım. Derslerindeki başarı oranı ve kişisel gelişiminin desteklenmesi için veli okul iş birliğinin önemli olduğunu düşünüyorum. Bunun için öğretmene her konuda yardımcı olmak istiyorum. (V48)”

Soru 2: Çocuğun ödev ve çalışmalarını desteklemek için neler yaparsınız?”

Tablo 36

Velilerin Çocuklarının Ödev Ve Çalışmalarını Desteklemek İçin Neler Yaptıklarına Yönelik Görüşleri

Kategori	Kodlar	n	%
Ödev ve çalışmalarını desteklemek için yapılanlar	Çocuğumla birlikte ders çalışırız (V6, V7, V8, V11, V12, V14, V19, V20, V22, V23, V26, V27, V31, V33, V34, V40, V42, V45)	18	36
	Anlamadığı konularda yardımcı olurum (V3, V6, V7, V8, V13, V14, V16, V17, V20, V21, V29, V35, V37, V40, V48, V49)	16	32
	Ödevlerini kontrol ederim (V1, V2, V3, V4, V9, V11, V14, V34, V37)	9	18
	Motive ederim (V5, V22, V24, V26, V30, V37, V39, V40)	8	16
	Uygun çalışma ortamı sağlarım (V1, V7, V10, V11, V38, V50)	6	12
	Konu tekrarı yapmasını sağlarım (V4, V7, V31, V36, V45)	5	10
	Birlikte araştırma ve etkinlik yaparız (V15, V20, V32, V44, V47)	5	10
	Ek kitaplar temin ederim (V3, V28, V32, V41, V48)	5	10
	Çalışma ve mola sürelerini birlikte ayarlarız (V10, V43, V46)	3	6
	TV, elektronik cihazları kapatırım (V11, V18)	2	4
	Gerektiğinde öğretmene danışırım (V23, V29)	2	4
	Çocuğuma yardımcı olmak için kendim araştırma yaparım (V25)	1	2
	Beslenmesine dikkat ederim (V7)	1	2

Tablo 36 incelendiğinde veliler tarafından çocuklarının ödev ve çalışmalarını desteklemek için neler yaptıklarına ilişkin görüşleri içinde en çok çocuklarıyla birlikte ders çalıştıkları (%36) görüşü ifade edilmiştir. İkinci sırada, anlamadığı konularda çocuklarına yardımcı oldukları (%32), üçüncü sırada, ödevlerini kontrol ettikleri (%18) görüşleri belirtilmiştir. Diğer görüşler ise motive ederim (%16), uygun çalışma ortamı sağlarım (%12), konu tekrarı yapmasını sağlarım (%10), birlikte araştırma ve etkinlik yaparız (%10), ek kitaplar temin ederim (%10), çalışma ve mola sürelerini birlikte ayarlarız (%6), TV, elektronik cihazları kapatırım (%4), gerektiğinde öğretmene danışırım (%4), çocuğuma yardımcı olmak için kendim araştırma yaparım (%2) ve beslenmesine dikkat ederim (%2) şeklindedir. Bu bağlamda V1, V8, V26, V40 ve V47'den alıntılanan görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Çocuğumun çalışmalarını desteklemek için öncelikle sessiz bir ortam hazırlar ve düzenli olarak ödevlerini kontrol ederim. (V1)”

“Ödev esnasında ona konuyla ilgili örnekler veririm, onun ödevini daha iyi anlayıp kolaylıkla yapmasını sağlarım. (V8)”

“Ödevini yaparken yanında olurum, birlikte çalışırız. Çalışmalarını desteklemek içinde onunla konuşarak onu motive ederim. (V26)”

“Çocuğumu yanıma alıp ödevleri birlikte yapar, yapamadıklarını anlatır, gerekirse farklı şeyler kullanıp onun sıkılmamasını sağlarım. (V40)”

“Çalışmalarını birlikte araştırırız ve en iyisini yapmaya çalışırız. (V47)”

Soru 3: Çocuğunuzun eğitimine daha iyi katılım sağlamak amacıyla kendinizi nasıl geliştirirsiniz?

Görüşme yapılan 50 veliden 46’sı kendilerini çocuklarının eğitim sürecine katılımları konusunda geliştirmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. 4 veli ise bu konuda bir şey yapmadıklarını belirtmiştir. Örneğin, V13 zamanının olmadığını, V46 ise ev hanımı olduğu için bu konuda ne yapılması gerektiğini bilmediğini ifade etmiştir. Kendilerini geliştirmek için çaba gösterdiğini ifade eden velilerin neler yaptıklarına ilişkin görüşleri Tablo 37’de sunulmuştur.

Tablo 37

Velilerin Eğitime Katılım Sürecinde Kendilerini Geliştirme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Kategori	Kodlar	n	%
Yapılan faaliyetler	Kitap okurum (V1, V3, V4, V7, V9, V11, V12, V15, V17, V18, V19, V21, V23, V24, V25, V27, V28, V30, V32, V34, V35, V36, V38, V39, V42)	25	50
	Araştırma yaparım (V9, V11, V14, V16, V19, V20, V21, V28, V31, V35, V37, V40, V41, V48)	14	28
	Derste işledikleri konularla ilgili bilgi edinirim (V7, V8, V14, V20, V30, V35, V40, V41, V45, V48)	10	20
	İnternet kaynaklarından yararlanırım (V4, V21, V23, V31, V37, V40, V45)	7	14
	Çocuğuma iyi bir model olmak için dikkat ederim (V2, V10, V27, V39, V43, V49)	6	12
	Diğer aile üyelerinden yardım isterim (V5, V22, V25)	3	6
	Öğretmenden yardım isterim (V25, V26, V47)	3	6
	Eğitim seminerlerine katılırım (V15, V33, V37)	3	6
	Çocuk eğitimi ile ilgili yayınları takip ederim (V32, V42, V43)	3	6
	Çocuğumla birlikte okul etkinliklerine katılırım (V3, V6, V34)	3	6
	Çevremdeki bilinçli velilerden bilgi alırım (V32, V47)	2	4
	Eğitici programlar izlerim (V12, V44)	2	4
	Profesyonel kişilere danışırım (V24, V39)	2	4
	Kendi eğitimimi tamamlıyorum (V15, V43)	2	4
	İngilizce öğrenmeye çalışıyorum (V30)	1	2

Tablo 37 incelendiğinde veliler tarafından çocuklarının eğitim sürecine katılım konusunda kendilerini geliştirmek için yaptıkları faaliyetlerle ilgili görüşlerde birinci sırada kitap okudukları (%50) ifade edilmiştir. İkinci sırada araştırma yaparım (%28), üçüncü sırada ise

derste işledikleri konularla ilgili bilgi edinirim (%20) görüşü dile getirilmiştir. Diğer görüşler ise internet kaynaklarından yararlanırım (%14), çocuğuma iyi bir model olmak için dikkat ederim (%12), diğer aile üyelerinden yardım isterim (%6), öğretmenden yardım isterim (%6) eğitim seminerlerine katılırım (%6), çocuk eğitimi ile ilgili yayınları takip ederim (%6), çocuğumla birlikte okul etkinliklerine katılırım (%6) çevremdeki bilinçli velilerden bilgi alırım (%4), eğitici programlar izlerim (%4), profesyonel kişilere danışırım (%4), kendi eğitimimi tamamlıyorum ve İngilizce öğrenmeye çalışıyorum (%2) şeklindedir. Örnek olarak V12, V14, V32, V37 ve V43'den alıntılanan görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Çocuğumun eğitimine daha fazla katkı sağlayabilmek için bu konularla ilgili videolar, programlar izlerim, ayrıca kitap okumaya çalışıyorum. (V12)”

“Hangi konuya geçeceklerse o konu ile ilgili öncesinden bilgi sahibi olmaya çalışırım. Konuyu nasıl anlayabilir onları araştırırım. (V14)”

“Çocuk eğitimi ile ilgili kitaplar okurum ve çevremdeki bilinçli anneleri gözlemlerim. Onlardan bu konuyla ilgili bilgi edinirim. (V32)”

“Kendimi geliştirebileceğim seminer olursa katılıyorum, internet üzerinden ben ve çocuğum için araştırmalar yapıyorum bilmediğim konuları muhakkak öğrenmeye çalışıyorum. (V37)”

“Çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili yayınları takip etmeye çalışıyorum. İleride de eğitimine katkıda bulunabilmek için kendi öğretim durumumu geliştirmek amacıyla okula gidiyorum. (43)”

Soru 4: “Okul içi ve okul dışı faaliyetlere gönüllü olarak katılım sağlar mısınız? Bunun için ne tür çalışmalar yaparsınız?”

Tablo 38

Velilerin Okuldaki Çalışmalara Katılımlarına İlişkin Görüşleri

Kategori	Kodlar	n	%
Katılım Durumu	Evet (V1, V3, V6, V8, V10, V11, V17, V19, V20, V21, V23, V24, V25, V26, V27, V29, V31, V33, V34, V35, V36, V38, V39, V40, V41, V42, V43, V47)	28	56
	Kısmen (V4, V14, V22, V28, V30, V32, V37)	7	14
Yapılan faaliyetler	Hayır (V2, V5, V7, V9, V12, V13, V15, V16, V18, V44, V45, V46, V48, V49)	14	28
	Okul çalışmalarında öğretmenin verdiği görevleri yaparak katkı sağladım (V8, V11, V20, V21, V23, V25, V27, V30, V33, V34, V36, V37, V38, V40, V42, V43, V47)	17	34
	Çocuğumla birlikte okul gezilerine katılıyorum (V26, V37, V42, V43)	4	8
	Maddi destekte bulunurum (V23, V30)	2	4
	Çocuklara yönelik kurslar açmada yardımcı olurum (V19)	1	2
	Spor, sanat gibi yetenek çalışmalarında destek olurum (V10)	1	2
	Çocuklara öğrenme ortamları hazırlamada yardımcı olurum (V3)	1	2
	Okul kütüphanesi için gerekli çalışmalarda yardımcı olurum (V6)	1	2

Tablo 38 incelendiğinde velilerin çoğunluğunun (evet %56, kısmen %14) okuldaki çalışmalara katıldıkları belirtilmiştir. 14 veli okulda yapılan çalışmalara katılım göstermediklerini (hayır %28) ifade etmiştir. Okuldaki çalışmalara katılım gösteren velilerin çoğunluğu okul çalışmalarında öğretmenin verdiği görevleri yaparak katkı sağladıklarını (%34) ifade etmiştir. Diğer görüşler ise çocuğumla birlikte okul gezilerine katılıyorum (%8), maddi destekte bulunurum (%4), çocuklara yönelik kurslar açmada yardımcı olurum (%2), spor, sanat gibi yetenek çalışmalarında destek olurum (%2), çocuklara öğrenme ortamları hazırlamada yardımcı olurum (%2) ve okul kütüphanesi için gerekli çalışmalarda yardımcı olurum (%2) şeklindedir. Bu görüşler için V11, V23, V42, V47, V48 ve V50'nin görüşlerinden alıntılar aşağıda sunulmuştur.

“Evet katılım sağladım, okulda, sınıfta veya okul dışında bir etkinlik yapılacaksa eğer sınıf öğretmenimize gönüllü olarak görev almak istediğimi söylüyorum ve onun uygun gördüğü bir işi yaparak yardımcı olmaya çalışıyorum. (V11)”

“Okuldaki bütün faaliyetlere katılmaya çalışırım. Öğretmenlerden bu konuda bilgi alırım ve hem maddi hem manevi açıdan destek istediği konularda elimden geldiğini yaparım. (V23)”

“Mümkün olduğunca katılım sağlamaya çalışıyorum. Bunun çocuğumu psikolojik açıdan pozitif yönde etkilediğine inanıyorum. Çocuğumu faaliyetlere katılım sağlaması için teşvik ederim. (V42)”

“Okul içi çalışmalarda arkadaşlarından ayırmam tüm etkinliklere gönderirim bende öğretmene bu etkinliklerde yardımcı olmaya çalışırım. Okul dışı yapılan çalışmalarda da imkanımız oldukça çocuğumla birlikte katılım göstermeye gayret ederim. (V47)”

“Bu konuda iş hayatından dolayı gerektiği kadar aktif olabildiğimi düşünmüyorum. (V48)”

“Katılım sağlamak isterim ama bebeğimden dolayı sağlayamıyorum. (V50)”

Soru 5: “Çocuğunuzun öğrenmesini destekleyici bir ev ortamı düzenlemek için neler yaparsınız?”

Görüşme yapılan 50 veliden 49’u evde çocuklarının çalışmalarını yapmaları için çaba gösterdiklerini ifade etmiş, 1 veli (V15) ise bu konuda herhangi bir şey yapmadığını dile getirmiştir. Evde çocuklarının çalışmalarını desteklemek için çaba gösterdiklerini ifade eden velilerin görüşleri Tablo 39’da sunulmuştur.

Tablo 39

Velilerin Evde Çocuklarının Çalışma Ortamının Düzenlenmesine İlişkin Görüşleri

Kategori	Kodlar	n	%
Dikkatini toplaması için	Sessiz bir ortam sağlarım (V1, V2, V3, V7, V8, V9, V10, V14, V16, V18, V20, V23, V24, V28, V31, V33, V35, V36, V37, V41, V43, V44, V45, V47, V49, V50)	26	52
	Kendi odasında ders çalışmasını sağlarım. (V5, V7, V9, V11, V12, V17, V19, V21, V25, V27, V32, V38, V48)	13	26
	TV, bilgisayar vb. kapatırım. (V1, V3, V4, V16, V30, V31, V36, V37, V42, V47)	10	20
	Misafir kabul etmem. (V4)	1	2
	Küçük kardeşini uzak tutarım. (V5)	1	2
Motive olması için	Odasının ders çalışmaya uygun bir şekilde düzenli olmasını sağlarım. (V7, V11, V25, V29, V30, V31, V32, V34, V37, V40, V43, V44, V46)	13	26
	Ders çalışması için öncesinde en sevdiği şeyleri yaparım. (V6, V13, V26, V39, V50)	5	10
	Çalışma planını (ders-dinlenme-oyun zaman dilimlerini) birlikte hazırlarız. (V22, V26, V39, V46)	4	8
	Farklı türlerde ilgisini çekecek ek kaynaklar temin ederim. (V12, V19, V21, V27)	4	8
	Odası olmasa da çalışma masası var. (V14, V18)	2	4
Duvar rengini bile istediği şekilde yaptırıyoruz (V19)	1	2	

Tablo 39’a göre veliler tarafından çocuklarının evde çalışmalarını desteklemek için yapılanlar, çocukların evde ders çalışırken dikkatini toplaması için yapılanlar ve motive olması için yapılanlar şeklinde iki kategoride incelenmiştir. Çocukların dikkatini toplaması için veliler tarafından yapılanların başında, sessiz bir ortam sağlarım (%52) görüşü yer

almıştır. Diğer görüşler, kendi odasında ders çalışmasını sağlarım (%26), TV, bilgisayar vb. kapatırım (%20), misafir kabul etmem (%2) ve küçük kardeşini uzak tutarım (%2) şeklindedir. Çocukların motive olması veliler tarafından yapılanların başında, odasının ders çalışmaya uygun bir şekilde düzenli olmasını sağlarım (%26) görüşü yer almıştır. Diğer görüşler, ders çalışması için öncesinde en sevdiği şeyleri yaparım (%10), çalışma planını (ders-dinlenme-oyun zaman dilimlerini) birlikte hazırlarız (%8), farklı türlerde ilgisini çekecek ek kaynaklar temin ederim (%8), odası olmasa da çalışma masası var (%4) ve duvar rengini bile istediği şekilde yaptırıyoruz (%2) şeklindedir. Bu görüşlere örnek olarak V4, V19, V25, V31 ve V46' dan alıntılanan görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Ev ortamında ders yapılırken kesinlikle televizyon açılmaz ve misafir kabulü yapmam. (V4)”

“Çocuğumun kendine ait odası olduğu için derslerini odasında çalışmasını sağlarım. Ayrıca onun hoşuna gideceği ek kaynaklar alarak çalışmalarını zevkli hale getirmeye çalışırım. Duvarlar bile onu çalışmaya teşvik etsin diye istediği renge boyalı. (V19)”

“Odasını ders çalışmaya uygun bir şekilde ayarlar hep öyle kalmasını sağlarım ve çocuğumu ders çalışması için odasına gönderirim. (V25)”

“Odasını ders çalışması için düzenleriz. O, odasında ders çalışırken ev içinde her zaman sessizliği sağlarım. Onu, bilgisayar, televizyon vs. gibi ders çalışmasını engelleyeceklerden uzak tutarım. (V31)”

“Önce çocuğumun evdeki ders çalışma zamanını ve dinlenme zamanını onunla birlikte belirleriz. Kendi odasını da her zaman onun ders çalışmasını sağlayacak şekilde düzenli kalmasını sağlarız. Böylece güzel ve huzurlu bir öğrenme ortamı oluşturduğumuzu düşünüyorum. (V46)”

Soru 6: “Çocuğunuzun kişilik gelişimini desteklemek için ne tür çalışmalar yaparsınız?”

Görüşme yapılan 50 veliden 48'i çocuklarının kişilik gelişimini desteklemek üzere çalıştıklarını ifade etmiş ve 2 veli (V9, V29) ise bu konuda herhangi bir şey yapmadıklarını söylemiştir. Velilerin kişilik gelişimine destek olmak için yaptıkları çalışmalara yönelik görüşleri Tablo 40'da sunulmuştur.

Tablo 40

Velilerin Çocuklarının Kişilik Gelişimi İle İlgili Yaptıkları Çalışmalara İlişkin Görüşleri

Kategori	Kodlar	n	%
Kişilik gelişimini destekleyici çalışmalar	Doğruyu yanlış, iyiyi kötüyü ayırabilmesi için her fırsatta örnekler veririm. (V3, V8, V13, V25, V40, V43, V45)	7	14
	Nasihat ederim (V17, V37, V39, V40, V44, V45)	6	12
	Etkili iletişim kurmaya çalışırım. (V7, V19, V25, V31, V37, 39)	6	12
	Hatalarını konuşarak birlikte ders çıkartırız. (V1, V32, V43, V48, V49)	5	10
	Özgüvenini geliştirmesine destek olurum. (V12, V22, V33, V35)	4	8
	İlgimi-sevgimi her fırsatta gösteririm. (V6, V11, V16, V31)	4	8
	Önemsendiğini hissettiririm. (V30, V31, V37, V49)	4	8
	Kendini geliştirmesi için kurslara gönderirim. (V2, V36, V46)	3	6
	Doğru davranışlarla örnek olmaya çalışırım. (V3, V23, V34)	3	6
	Onunla daha çok vakit geçirmeye çalışırım. (V4, V6, V12)	3	6
	Fikirlerine saygı duyarım. (V19, V30, V37)	3	6
	Sorumluluk veririm. (V26, V33, V35)	3	6
	Çocuk gelişimi ile ilgili kaynakları araştırırım. (V28, V41, V42)	3	6
	Doğru programları izlemesini sağlarım. (V5, V23)	2	4
	Kötü arkadaşlardan uzak durmasını sağlarım. (V11, V16)	2	4
	Başarı için her zaman planlı olmanın önemini vurgularım. (V14, V24)	2	4
	Birlikte sevdiği etkinlikleri yaparız. (V18, V38)	2	4
	Saygı ve sevgiyi aşlamaya çalışırım. (V21, V27)	2	4
	Her konuda desteğimi gösteririm. (V31, V50)	2	4
	Yakın çevremdeki bireyleri örnek gösteririm. (V8, V47)	2	4
	Gelecekle ilgili planları birlikte yaparız. (V10)	1	2
	Ailevi sorunlardan uzak tutarım. (V15)	1	2
	Sosyal faaliyetlere katılmasını sağlarım. (V20)	1	2
	Düşüncelerini paylaşması için teşvik ederim. (V30)	1	2
Gerektiğinde uzman ya da öğretmenden yardım isterim. (V42)	1	2	
Olumlu davranışlarını takdir ederim. (V48)	1	2	

Tablo 40'a göre velilerin çocuklarının kişilik gelişimini destekleyici çalışmaların başında, doğruyu yanlış, iyiyi kötüyü ayırabilmesi için her fırsatta örnekler veririm (%14) görüşü ön plana çıkmıştır. Diğer görüşler, nasihat ederim (%12), etkili iletişim kurmaya çalışırım (%12), hatalarını konuşarak birlikte ders çıkartırız (%10), özgüvenini geliştirmesine destek olurum (%8), ilgimi-sevgimi her fırsatta gösteririm (%8), önemsendiğini hissettiririm (%8), kendini geliştirmesi için kurslara gönderirim (%6), doğru davranışlarla örnek olmaya çalışırım (%6), onunla daha çok vakit geçirmeye çalışırım (%6), fikirlerine saygı duyarım (%6), sorumluluk veririm (%6), çocuk gelişimi ile ilgili kaynakları araştırırım (%6), doğru programları izlemesini sağlarım (%4), kötü arkadaşlardan uzak durmasını sağlarım (%4), başarı için her zaman planlı olmanın önemini vurgularım (%4), birlikte sevdiği etkinlikleri yaparız (%4), saygı ve sevgiyi aşlamaya çalışırım (%4), her konuda desteğimi gösteririm (%4), yakın çevremdeki bireyleri örnek gösteririm (%4), gelecekle ilgili planları birlikte yaparız (%2), ailevi sorunlardan uzak tutarım (%2), sosyal faaliyetlere katılmasını sağlarım (%2), düşüncelerini paylaşması için teşvik ederim (%2), gerektiğinde uzman ya da

öğretmenden yardım isterim (%2), olumlu davranışlarını takdir ederim (%2) şeklindedir. Bu konuyla ilgili olarak V13, V20, V27, V39 ve V42'nin görüşlerinden yapılan alıntılar aşağıda sunulmuştur.

“Çocuğuma neyin doğru yanlış olduğunu anlatmaya çalışırım, bunu yaparken örnekler veririm çevremizden, haberlerden. (V13)”

“Gerekli sosyal faaliyetlere katılmasını sağlıyorum, tiyatro, drama ve gezi gibi. Bu tür faaliyetlerin çocuğumun kişilik gelişimine katkı sağlayacağını düşünüyorum. (V20)”

“Saygı ve sevgiyi aşılayıp topluma, farklı düşüncelere ve yapılan her şeye saygıyla bakmasını sağlamaya çalışırım. Bu kişilik gelişiminin temelini oluşturuyor bence. (V27)”

“Kişilik gelişimi için kendim çocuğuma nasihatlerde tavsiyelerde bulunurum, güzel bir dille karşıma alıp kişiliğini geliştirecek şekilde onunla konuşmaya çalışırım. (V39)”

“Çocuk gelişimi ile ilgili okuduğum kitaplar ve yaptığım araştırmalara ek olarak bir uzmana danışırım, öğretmenden yardım isterim gerekirse. (V42)”

Soru 7: “Çocuğunuzun sosyo-kültürel gelişimini desteklemek için ne tür çalışmalar yaparsınız?”

Görüşme yapılan 50 veliden 8'i (V2, V7, V12, V13, V38, V42, V46, V49), çocuklarının sosyo-kültürel gelişimini desteklemek için özel bir şey yapmadığını ifade etmiştir. 42 veli, çocuklarını farklı etkinliklere yönlendirerek onların sosyo-kültürel gelişimini desteklediklerini belirtmişlerdir. Bu görüşler Tablo 41'de sunulmuştur.

Tablo 41

Velilerin Çocuklarının Sosyo-Kültürel Gelişimi İçin Yapılanlara İlişkin Görüşleri

Kategori	Kodlar	n	%
Yapılan çalışmalar	Gezilere katılmasını teşvik ederim. (V1, V4, V8, V11, V16, V20, V21, V22, V23, V25, V28, V29, V32, V35, V39)	15	30
	Sinema / tiyatroya gitmesini sağlarım. (V1, V11, V16, V21, V26, V33, V36, V40, V41, V47)	10	20
	Birlikte kaliteli zaman geçirmeye özen gösteririm. (V19, V27, V33, V34, V35, V39, V44, V47, V50)	9	18
	Sosyalleşeceği ortamlarda bulunmasını sağlarım. (V6, V9, V11, V17, V23, V30, V35, 41)	8	16
	Eğitici ve sosyalleştirici kurslara katılmasını sağlarım. (V3, V14, V25, V31, V40, V42, V43)	7	14
	Okuldaki etkinliklere katılmasını sağlarım. (V3, V5, V16, V29, V33, V40)	6	12
	Kitap-dergi okumaya teşvik ederim. (V6, V9, V11, V17, V23, V35)	6	12
	Çocuğumun isteklerini dikkate alırım. (V10, V15, V37, V43, V50)	5	10
	Futbol, yüzme gibi sporlara yönlendiririm. (V8)	1	2

Tablo 41 incelendiğinde veliler tarafından çocuklarının sosyo-kültürel gelişimlerine katkı sağlamak için yapılan çalışmalar içinde en çok çocuklarının gezilere katılmasını teşvik ettikleri (%30) ifade edilmiştir. Diğer görüşler, sinema / tiyatroya gitmesini sağlarım (%20), birlikte kaliteli zaman geçirmeye özen gösteririm (%18), sosyalleşeceği ortamlarda bulunmasını sağlarım (%16), eğitici ve sosyalleştirici kurslara katılmasını sağlarım (%14), okuldaki etkinliklere katılmasını sağlarım. (%12), kitap-dergi okumaya teşvik ederim (%12), çocuğumun isteklerini dikkate alırım (%10), futbol, yüzme gibi sporlara yönlendiririm (%2) şeklindedir.

“Çocuğumun yaşlılarıyla etkileşimde bulunacağı ve sosyalleşeceği ortamlara gönderirim. Kültürel gelişimi için farklı türlerde ve konularda kitaplar, yayınlar okumasını sağlamaya çalışırım. (V6)”

“Onu sinemaya, tiyatroya götürürüm. Gezilere ve okuldaki etkinliklere gönderirim. (V16)”

“Sosyal ortamlarda bulunması için sık sık akraba ve arkadaş ziyaretleri yaparız. Ben yanında yokken de dışarıya çıkabilir. Tabi ki yanında güvendiğimiz bir büyüğü ile. Dedesi gibi örneğin. (V30)”

“Tiyatro gibi eğitici faaliyetlere hem arkadaşlarıyla hem de ailesiyle katılmasına özen gösteriyorum. Okuldaki etkinliklere katılmasını da önem veririz. (V33)”

“Birlikte kültürel ve tarihi yerleri anlatan kitap, dergi vs. okuruz, bulunduğumuz şehrin kültürel yerlerini gezer bilgiler ediniriz. Bu şekilde onunla birlikte verimli ve etkili zaman geçirmişte oluruz. Bu da çocuğumun sosyo-kültürel gelişimine olumlu etkiler yapmaktadır bence. (V35)”

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada İstanbul İli Sultanbeyli ilçesinde farklı iki ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin (anne ya da babalarının) eğitim sürecine katılım düzeyleri belirlenmiştir. Nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmada ulaşılan sonuçlar ve yorumlar maddeler halinde aşağıda sunulmuştur. Araştırma sonuçlarında ilk dört madde nicel yöntemle elde edilen sonuçları, beşinci madde nitel yöntemle elde edilen sonuçları içermektedir.

1. Velilerin, çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeyleri orta seviyededir. Veliler tarafından yüksek düzeyde katılım gösterilen alt boyutlar, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme, çocukla iletişim, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması ve çocuğun kişilik gelişimini destekleme boyutlarıdır. Velilerin, okul ve öğretmenle iletişim, katılım konusunda kendini geliştirme ve çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme alt boyutlarına orta düzeyde, gönüllü aktif katılım alt boyutuna ise düşük düzeyde katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara benzer olarak Yakıcı (2018)'nin çalışmasında, velilerin eğitim sürecine katılım düzeylerinin orta ve üzeri seviyede ve ev temelli katılımının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Şad ve Gürbüz Türk (2013) tarafından yapılan çalışmada, velilerin çocukla iletişim, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması, çocuğun kişilik gelişimini destekleme, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme boyutlarında katılım düzeylerinin yüksek olduğu, okul ve öğretmenle iletişim, katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi boyutlarına genellikle, çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme boyutuna bazen, gönüllü aktif katılım boyutuna nadiren katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Şaban (2011)'in çalışmasında velilerin, ebeveynlik, iletişim kurma ve evde öğrenme katılım türlerine yüksek düzeyde katılım gösterdikleri, Öz Doğan (2018)'in çalışmasında da sıklıkla öğretmen-veli görüşmelerinin yapıldığı tespit edilmiştir. Fantuzzo vd. (2004)'nin çalışmasında, ebeveynlerin ev temelli katılımında aktif oldukları, NCES (2016) tarafından yapılan çalışmada da, okula katılımın orta seviyenin üstünde, bir komitedeki göreve gönüllü katılımın orta seviyenin altında olduğu, Lyman (2014)'in çalışmasında ise ebeveynlerin ev

ödevlerine katılımlarının yüksek ancak okula katılımlarının yetersiz düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışmalarla birlikte velilerin katılım düzeylerinin yetersiz olduğu (Yaylacı, 1999), Türkiye’de veli katılımına eğitim sisteminde yeterince yer verilmediği (Özeke Kocabaş, 2006), öğretmen ve yöneticilere göre velilerin katılımda isteksiz ve pasif oldukları (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010), veli katılımı için yapılması gereken uygulamaların amaçlanan düzeyde olmadığı (Ünüvar, 2010) sonuçlarına ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Katılım yetersiz olmasının sebebi olarak bazı çalışmalarda, velilerin katılım için istekli oldukları ancak katılım konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğu (Bilaloğlu ve Arnas, 2018), okulun ve okulda yapılan etkinliklerin velilere yeterince tanıtılmadığı (Atayeter, 2004) tespit edilmiştir.

Bu araştırmada elde edilen sonuçları destekleyen çalışmalar olduğu gibi farklı sonuçlara ulaşılan çalışmalarda bulunmaktadır. Farklı sonuçların olması çalışmalardaki örneklem grubunun farklı özelliklere sahip olmasından kaynaklanabilir. Bununla birlikte Türkiye’de son yıllarda yapılan çalışmalarda (Şad ve Gürbüzürk, 2013; Yakıcı, 2018; Öz Doğan, 2018) daha önceki yıllarda (Yaylacı, 1999; Atayeter, 2004; Özeke Kocabaş, 2006; Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010; Ünüvar, 2010) yapılan çalışmalara göre veli katılımının daha iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Bu bağlamda son yıllarda veli katılımına, okulların da velilerin de daha çok önem verdiği sonucu çıkarılabilir. Diğer taraftan bu araştırmanın sonuçlarına benzer şekilde çoğu çalışmada da (Fantuzzo vd., 2004; Şaban, 2011; Lyman, 2014; Şad ve Gürbüzürk, 2013; Yakıcı, 2018) velilerin okul temelli katılımdan ziyade ev temelli katılımda daha aktif oldukları söylenebilir. Velilerin çocuklarının eğitim sürecine daha çok ev ortamında katılmayı tercih ettikleri, okula katılım konusunda da bazı engeller yaşadıkları, bu engelleri aşma konusunda velilerin desteğe ihtiyacı oldukları düşünülebilir.

2. Araştırmada, anne ve baba veliler arasında çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeylerinde farklılık olduğu, anne velilerin, okul ve öğretmenle iletişim, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme, katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi, gönüllü aktif katılım, çocukla iletişim, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması, çocuğun kişilik gelişimini destekleme ve eğitim sürecine katılım düzeylerinde baba velilere göre daha çok katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme alt boyutunda anne ve baba veliler arasında bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçlara benzer şekilde Özcan (2012)’ın çalışmasında annelerin okuldaki aile katılım çalışmalarına daha fazla katılım sağladıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte Şaban (2011)’nın, Şad ve Gürbüzürk (2013)’ün, Ertan (2017)’in çalışmalarında da, annelerin babalara göre

çocukların eğitim sürecine katılım düzeylerinin daha fazla olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca Özeke Kocabaş (2006)'ın çalışmasında, babaların katılım düzeylerini arttıracak etkinliklere okullarda daha fazla yer verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Mo ve Singh (2008)'in çalışmasında da, çocukların notlar ve okulda yaşananlarla ilgili daha çok annelerle iletişim kurdukları ve annelerin babalara göre çocuklarının ödev ve proje çalışmalarına daha çok yardım ettikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlardan farklı olarak Yakıcı (2018)'nin çalışmasında aile katılım düzeylerinde anne ve babalar arasında bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Bu araştırma sonucuyla birlikte ulaşılan çalışmaların çoğunda da, annelerin çocuklarının eğitim sürecine babalara göre daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Annelerin çocukların ilk dünyaya geldiği günden itibaren her gelişim sürecinde onlarla daha yakından ve daha çok ilgilendikleri düşünüldüğünde bu destekleme sürecini çocuklarının eğitim sürecinde de aktif bir şekilde devam ettirdikleri söylenebilir. Babaların da çocuklarını eğitim sürecinde destekledikleri ancak bu desteğin anneler kadar olmadığı düşünülebilir. Bu çalışmada örnekleme oluşturan grupta ev hanımlarının çoğunlukta olduğu düşünüldüğünde, annelerin babalara göre çocuklarının eğitim sürecinde aktif rol almalarında, daha çok zamana ve enerjiye sahip olmalarından dolayı babalara göre daha fazla katılım gösterdikleri söylenebilir.

3. Araştırmada velilerin yaşına göre eğitim sürecine katılım düzeylerinde farklılık olduğu belirlenmiştir. Veli katılımının alt boyutlarına göre okul ve öğretmenle iletişim, çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme, katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi, gönüllü aktif katılım ve çocuğun kişilik gelişimini desteklemede genç yaşta velilerin (18-30 yaş arası) daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte çocukla iletişim, öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması ile çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme alt boyutlarında velilerin yaşına göre bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlara benzer şekilde Şaban (2011)'in çalışmasında da, genç yaşta velilerin orta yaşta velilere göre veli katılım düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte bu sonucu desteklemeyen çalışmalar da mevcuttur. Özcan (2012)'in çalışmasında velilerin katılım düzeylerinde yaşına göre bir farklılık olmadığı ve Ertan (2017)'in çalışmasında da, aile katılımı kararlarını etkileyen faktörler üzerinde velilerin yaşına göre bir farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma Sultanbeyli ilçesindeki velilerle gerçekleştirilmiştir. Genellikle burada yaşamını sürdüren ailelerin 1, 2 ve daha fazla çocuğa sahip oldukları düşünüldüğünde, orta yaşta

velilerin çocuk sayısının genç yaştaki velilerin çocuk sayısından daha fazla olduğu söylenebilir. Bu bağlamda az çocuğa sahip genç yaştaki velilerin, daha fazla çocuğa sahip orta ve üzeri yaştaki velilere göre çocuklarının eğitim sürecine daha fazla katılım sağladıkları söylenebilir.

4. Araştırmada velilerin çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeylerinde kendi eğitim durumlarına göre bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca benzer şekilde Özcan (2012) ve Ertan (2017)'in çalışmalarında velilerin eğitim durumlarına göre katılım düzeylerinde bir farklılık olmadığı, Yakıcı (2018)'nin çalışmasında da, okul temelli katılım ve okul aile işbirliği temelli katılımda velilerin eğitim duruma göre bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte Şad ve Gürbüz Türk (2013)'ün çalışmasında anne-babanın eğitim durumuna göre katılımlarında farklılık olduğu ancak farklılığın etki değerinin küçük olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan farklı olarak Şaban (2011)'in çalışmasında üniversite mezunu olan velilerin ilkökul mezunu olan velilere göre çocuklarının eğitim sürecine daha fazla katılım sağladıkları belirlenmiştir.

Araştırmada ve yapılan çalışmaların çoğunda velilerin eğitim durumuna göre katılım düzeylerinde bir farklılık olmaması, velilerin çocuklarının eğitim sürecine katılmada ve bu süreçte onları desteklemede eğitim durumlarının bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Veliler, ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olsalar da katılım konusunda kendi eğitimlerinden kaynaklanan bilinçli olma durumundan ziyade, veli katılımı konusunda çocuklarının okullarından kendilerine yapılan bilgilendirme ve katılımlarını teşvik etme çalışmalarının (Griffith, 1996; Atayeter, 2004; Caspe, Lopez ve Wolos, 2007; Ünüvar, 2010; Bilaloğlu ve Arnas, 2018) ve kendi algı ve tutumlarının (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010; Ertan, 2017) katılım düzeylerini etkilediği söylenebilir.

5. Araştırmada velilerle yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir: Veliler en çok çocuklarının genel durumunu ve başarı durumlarını öğrenmek için öğretmenlerle görüşme yapmaktadırlar. Çocuklarının ödev ve çalışmalarını desteklemek için çocuklarıyla birlikte ders çalışmakta ve onlara anlamadıkları konularda yardımcı olmaktadır. Veliler, katılım konusunda kendilerini geliştirmek için kitap okuduklarını ve araştırma yaptıklarını ifade etmişlerdir. Velilerin çoğu gönüllü katılım sağladığını ve okul çalışmalarında öğretmenin verdiği görevleri yaparak katkı sağladığını belirtmişlerdir. Veliler, ev ortamında çocuklarına ders çalışmaları için sessiz bir ortam oluşturmada ve çocuklarının odasını ders çalışmaya uygun bir şekilde düzenli olmasını sağlamaktadırlar. Çocuklarının kişilik gelişimi için veliler, çocuklarına doğru-yanlış/iyi-

kötü ayrımını yapabilmeleri için onlara örnekler verdiklerini belirtmişlerdir. Sosyo-kültürel gelişimlerini sağlamak için çocuklarını gezilere katılmaya teşvik ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlara benzer şekilde yapılan çalışmalarda, genellikle velilerin çocuklarının başarılarını öğrenmek istedikleri için okulla iletişime geçtikleri (Griffith, 1996; Öz Doğan, 2018), çocuklarının ev ödevlerine yardım ederek ev temelli katılım gösterdikleri (Fantuzzo vd., 2004; Şaban, 2011; Şad ve Gürbüz Türk, 2013; Yakıcı, 2018) belirlenmiştir. Velilerin çocuklarını ev ortamında daha fazla destekledikleri ve onların akademik olarak daha başarılı olmalarını sağlamak için eğitim sürecine destek oldukları söylenebilir. Bu bağlamda öğrenci başarısı ile veli katılımı arasındaki ilişkiyi ortaya koyan çalışmaların (Griffith, 1996; Keith vd., 1998'den akt: Chen ve Fan, 2011; Çelenk, 2003; Brooks, 2004; Fantuzzo vd., 2004; Driessen vd., 2005; Kotaman, 2008; Melhuish vd., 2008; Mo ve Singh, 2008; Yıldırım ve Dönmez, 2008; Lyman, 2014) bu sonucu dolaylı olarak desteklediği düşünülebilir.

Aynı zamanda araştırmada elde edilen nitel ve nicel bulguların birbirini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin, veli katılım ölçeğindeki alt boyutlar için en çok katılım gösterdikleri maddeler incelendiğinde, velilerin çoğunluğu tarafından görüşme sorularına verdikleri cevaplarla örtüştüğü söylenebilir. Okul ve öğretmenle iletişim alt boyutu için veliler, çocuklarının başarı düzeyi konusunda öğretmenden bilgi istedikleri maddesine daha fazla katılım sağlamışlardır. Benzer şekilde görüşmede veliler, çocuklarının genel durumunu ve başarılarını öğrenmek için öğretmenle görüşme yaptıklarını ifade etmiştir. Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme alt boyutu için veliler, çocuklarıyla dersleri, okuldaki etkinlikler veya ev ödevleri hakkında konuştukları maddesine daha fazla katılım sağlamışlardır. Benzer şekilde velilerin görüşmede, çocuklarıyla birlikte ders çalıştıkları ve anlamadıkları konularda onlara yardımcı oldukları belirtilmiştir. Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi alt boyutu için çocuklarının içinde buldukları yaş grubunun özellikleri, ilgi ve eğitimleri hakkında bilgi edindikleri maddesine daha fazla katılım sağladıkları, görüşme sonuçlarında ise velilerin kendilerini geliştirmek için kitap okudukları ve araştırma yaptıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması alt boyutu için veliler en çok, ev ortamının çocuklarının rahatça ders çalışabilmesi için uygun olmasını sağladıkları maddesine katılım gösterdikleri, benzer şekilde görüşme sonuçlarında da çocuklarına sessiz ve düzenli bir ders çalışma ortamı sağladıkları belirtilmiştir. Veliler çocuklarının kişilik gelişimi için ölçek maddelerinde en çok çocuklarına yanlış bir davranışı niçin yapmaması gerektiği ve bu davranışın olası

sonuçlarını anlattıkları maddesine katılım gösterdikleri, görüşmede de velilerin doğru-yanlış/iyi-kötü ayrımı yapmaları için çocuklarına örnekler verdiklerini ifade ettikleri belirlenmiştir.

5.2. neriler

5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı neriler

1. Araştırmada velilerin eğitim sürecine katılım düzeylerinin orta düzeyde ve gönüllü aktif katılımlarının ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Velilerin çocuklarının eğitim sürecine katılımlarını okul temelli çalışmalar düzeyinde arttırmak amacıyla okullar tarafından farklı etkinlikler düzenlenebilir. Özellikle velilerin gönüllü katılımlarını sağlamak için onları katılmaya teşvik edecek faktörler (davet etme, bilgilendirme, hatırlatma, zaman ve mekâna birlikte karar verme, katılım istek ve ihtiyaçlarını belirleme vb.) tespit edilerek bu konuda gerekli çalışmalar yapılabilir.

2. Araştırmada anne velilerin baba velilere göre ve genç yaştaki velilerin orta ve üzeri yaştaki velilere göre çocuklarının eğitim sürecine katılım düzeylerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Anne velilerle birlikte baba velilerin katılımlarını desteklemek için baba velilerle sınıf öğretmenleri, okul rehber öğretmenleri, okul yöneticileri tarafından özel görüşmeler yapılabilir, babaları teşvik etmek için baba-çocuğun birlikte yapacakları ev etkinlikleri dev şeklinde verilebilir, babaların uygun oldukları zaman dilimleri belirlenerek görüşmeler gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte orta yaş ve üzeri yaştaki velilerin katılımını sağlamak için ev ziyaretleri arttırılabilir, telefon görüşmeleri yapılabilir.

3. Araştırmada velilerin genellikle çocuklarının başarı durumunu öğrenmek için öğretmenlerle görüşme yapmayı tercih ettikleri ve ev temelli çalışmalara daha çok katılım sağladıkları belirlenmiştir. Velilere, çocuklarının eğitim sürecine katılımının çocukların sadece başarı durumlarını takip etmenin ve onlara evdeki çalışmalarında yardımcı olmanın yanında okulda sınıf içi ve sınıf dışı yapılan tüm etkinliklerde ve okul-aile birliği çalışmalarına nasıl/neden katılım sağlamaları gerektiği konusunda bilgilendirme çalışmalarının yapılması önerilebilir.

5.2.2. Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Araştırma İstanbul İli Sultanbeyli İlçesindeki ilkokul velileriyle gerçekleştirilmiştir. Farklı il ve ilçelerde ve farklı öğretim kademelerindeki velilerle yapılacak çalışmalarla velilerin eğitim sürecine katılım düzeyleri karşılaştırılabilir.
2. Veli katılım etkinliklerinin geliştirileceği ve uygulanacağı deneysel çalışmalar yapılabilir.
3. Veli katılım düzeyleri ile velilerin eğitim sürecine katılım tutumları ve algılarının ilişkilendirilebileceği çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akkaya, M. (2007). *Öğretmenlerin ve Velilerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarına İlişkin Görüşleri*(Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no:211682).
- Akkök, F., Ögetürk, B., Kökdemir, H., Annak, Ş. ve Çakın, A. G. (2000). İlköğretimde Aile Katılım Programının Değerlendirilmesi, *Eğitim 1999-2000 TED Ankara Koleji Dergisi*, 1(3), 5-9.
- Arı, R., Üre, Ö. ve Yılmaz, H. (1997). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi eğitimin psikolojik temelleri.* (1.Baskı) Konya: Mikro Yayınları.
- Argon, T. ve Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 80-95.
- Atayeter, H. (2004). *İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği (Diyarbakır İl Örneği)* (Yüksek Lisans Tezi) YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 146376).,
- Ay, T. ve Aydoğdu, S. B. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Veli katılımına Yönelik Görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Issn: 1308–9196.
- Bayrakdar, M. (2006). Okul-çevre ilişkilerini geliştirmek için neler yapabiliriz? *İlköğretmen Eğitimci Dergisi*, 3: 12-13.
- Berger, E. H. (1991). *Parents as Partners in Education*. New York: Mac Millan Publishing Company.
- Bilaloğlu, R. G. ve Arnas, Y. A. (2018) Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı Engelleri ve Süreçte Karşılaşılan Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi e-ISSN: 2536-4758*.
- Brooks, J. E. (2004). Family Involvement In Early Childhood Education:A decriptive Study Of Family Involvement Approaches And Strategies In Early Childhood Classrooms. *Diisertation Abstracts International*. 2890 A. UMI no.3142799.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Calderhead, J. (1997). *Öğretmenlerin Uzmanlığının Tanınması ve Geliştirilebilmesi. Uluslararası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Caplan, J., Hall, G., Lubin, S. ve Fleming, R. (1997). Literature Review of School-Family Partnership. *North Central Regional Educational Laboratory*.
- Caspe, M., Lopez, M. E. ve Wolos, C. (2007). Family involvement in elementary school children's education. Family Involvement Makes A Difference, Harvard Family Research Project, *Harvard Graduate School of Education*.
https://dropoutprevention.org/wp-content/uploads/2015/05/Family_Involvement_Makes_a_Difference_20100914.pdf adresinden 10.08.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Child Trends. (2016). Parental involvement in schools.
<https://www.childtrends.org/?indicators=parental-involvement-in-schools> adresinden 12.08.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Cotton, K. ve Wikelund, K. R. (2001). Parental involvement in education. Retrieved May 3, 2002. *Northwest Regional Educational Laboratory Web site*:
<http://www.nwrel.org/scpd/sirs/3/cu6.html> adresinden 21.07.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Çalışkan, N. ve Ayık, A. (2015). Okul Aile Birliği ve Velilerle İletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Y.2015, C.1, S.2, s.69-82.
- Çamlıbel, Ç. Ö. (2010). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Veli Katılımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (10), 1-17.
- Çelenk, S. (2003). Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması, *İlköğretim-Online, e-dergi*, 2/2, s:28-34 dergipark.ulakbim.gov.tr adresinden 02.07.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Davies, D. (1988). Benefits and Barriers to Parent Involvement. *Community Education Research Digest*, 2, 11-19.
- Decker, L. E. ve Decker, V. A. (2000). *Engaging Families and Communities: Pathways to Educational Success*. Fairfax, VA: National Community Education Publication.
- Diaz, S. L. (1989). The Home Environment and Puerto Rican Children's Achievement: A Researcher's Diary, (Bul. Kyn. Satır, (1996). The National Association for Education

Conference, Hulston, April-May Early Childhood Classrooms, *Dissertation Abstracts International*.

- Diffily, D. (2004). *Teachers and Families Working Together*. America: Pearson Education.
- Doğan, A. (2010). Ekolojik Sistemler Kuramı Çerçevesinde Akran Zorbalığının İncelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17 (3), 149-162.
- Driessen, G., Smit, F. ve Slegers, P. (2005). Parental Involvement and Educational Achievement. *British Educational Research Journal*, Vol 31, No. 4, August 2005, pp. 509-532.
- Eastman, B. (1988). Family Involvement in Education (Bul. Kyn. Satır, 1996), *Wisconsin State Department of Public Instruction, January*.
- Epstein, J. L. (2001). *School, Family and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Boulder CO: Westview, 408-414.
- Epstein, J. L. ve Sheldon, S. B. (2002). Present and Accounted for: Improving Student Attendance Through Family and Community Involvement. *The Journal of Educational Research*, 95(5), 308-318.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Cilt 16, Sayı 3, ss. 399-431.
- Ertan, C. N. (2017). *Comparing fathers and mothers: Determinants of why they involve in their children's education / Bir baba ve anne karşılaştırması: Aile katılımı kararlarını belirleyen faktörler* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 481680)
- Fan, X. ve Chen, M. (2001). Parental Involvement And Students Academic Achievement: A Metaanalysis. *Educational Psychology Review*, 13 (1), 1-22.
- Fantuzzo, J., McWayne, C. ve Perry, M. A. (2004). Multiple dimensions of family involvement and their relations to behavioral and learning competencies for urban, low-income children. *School Psychology Review*, 33 (4), 467-480. <http://eportfoliocathymendoza.pbworks.com/f/Fantuzzo.pdf> adresinden 12.08.2019 tarihinde erişilmiştir.

- Gonzales-Pienda, J. A., Nunez, J. C., Gonzales Pumariega, S., Alvarez, L., Roces, C. ve Pat Garcia, M. (2002). A Structural Equation Model of Parental Involvement, Motivational and Aptitudinal Characteristics, and Academic Achievement. *The Journal of Experimental Education*, 70 (3), 257-287.
- Gordon, D. (2000). Parent training via CDROM: Using technology to disseminate effective prevention practices, *The Journal of Primary Prevention*, 21(2), 227-251.
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi. *Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara Üniversitesi, Ankara*.
- Gökyer, N. (2012). Ortaöğretim Okullarındaki Devamsızlık Nedenlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20/3, 913-938.
- Grant, E. H. (1964). *Okul Aile İşbirliği Nedir ve Nasıl Sağlanıyor?* (Çev. İbrahim Yurt). MEB Yayını.
- Griffith, J. (1996). Relation of parental involvement, empowerment, and school traits to student academic performance. *The Journal of Educational Research*, 90, 1, 33-41.
- Grolnick, W. S. ve Slowiaczek, M. L. (1994). Parents Involvement in Children's Schooling: A Multidimensional Conceptualization and Motivational Model, *Child Development*, 65, 237-252.
- Gümüşeli, A.İ. (2004). Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Özel Okullar Birliği Bülteni*, Eylül, Sayı:2/6, s.14.
- Gürbüz Türk, O. ve Şad, S. N. (2010). *Turkish Parental Involvement Scale: Validity and Reliability Studies*. Paper presented at the World Conference on Educational Sciences-WCES 2010, Bahçeşehir University, İstanbul.
- Gürşimşek, I. (2003). Okul Öncesi Eğitime Veli Katılımı ve Psikososyal Gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(1), 125-144.
- Gürşimşek, I., Kefi S. ve Girgin, G. (2007). Okulöncesi Eğitime Babaların Katılım Düzeyi İle İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 181-191.
- Haack, M. K. (2007). *Parents and Teachers Beliefs about Parental Involvement in Schooling* (Doktora Tezi). Nebraska Üniversitesi, Lincoln.

- Harris, E. ve Wimer, C. (2004). *Engaging with families in out-of-school time learning*. No:4. Cambridge, MA: Harvard Family Research Project.
- Henderson, A. T. ve Berla, N. (1994). A New Generation of Evidence: The Family is Critical to Student Achievement. (*ERIC Document Reproduction Service No. ED3750968*).
- Henderson, A. T. ve Mapp, K. L. (2002). A new wave of evidence: The impact of school, family and community connections on student achievement. *Austin, TX: National Center for Family & Community Connections With Schools*.
- Hoover-Dempsey, K. V., Bassler, O. C. ve Brissie, J. S. (1992). Explorations in parent-school relations. *Journal of Educational Research*, 85(5), 287-294.
- Jordon, C., Orozco, E. ve Averett, A. (2002). Emerging Issues In School, Family And Community Connections, Annual synthesis, 2001. (*ERIC Reproduction Document Number 464411*).
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamaları Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayınları.
- Kaya, Ö. ve Bacanlı, H. (2016). Eğitim Yaşantısına Ebeveyn Katılım Algısını Açıklamaya Yönelik Bir Model Geliştirme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 31(2), 410-423.
- Keith, T. Z., Keith, P. B., Troutman, G. M., Bickley, P., Trivette, P. S. ve Singh, K. (1993). Does parental involvement affect eighth grade student achievement? Structural analysis of national data. *School Psychology Review*, 22, 474– 496.
- Kıncal, R. Y. (1991). *Okul Aile Birliğinin Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeyi* (Doktora Tezi) (Tez no:339998)
- Kotaman, H. (2008). Türk ana babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1).
- Kuru Çetin, S. ve Taşkın, P. (2016). Parent involvement in education in terms of their socio-economic status. *Eurasian Journal of Educational Research*, 66, 105-122. <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2016.66.6> Leadership, 47(2), 18-20

- Lewis, A. C. ve Henderson, A. T. (1998). *Building Bridges: Across schools and communities, across streams of funding*. Chicago, IL: *Cross City Campaign for Urban School Reform*.
- Liontos, L. B. (1992). *At-risk Families and Schools: Becoming Partners*. United States of America: ERIC.
- Lucas, T., Henze, R. ve Donato, R. (1990). Promoting the success of Latino languageminority students: An exploratory study of six high schools. *Harvard Educational Review*, 60(3), 315-340.
- Lyman, J. (2014). *Impact of parental involvement and poverty on academic achievement* (Master's thesis). ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi. (UMI No. 1646483886)
- Lynne, L. V. (1998). *The Effects of Parent Involvement on Student Achievement*(Yüksek Lisans Tezi). Salem-Teikyo Üniversitesi, West Virginia.
- Lyons, P., Robbins, A. ve Smith, A. (1983). *Involving Parents: A Handbook For Participation in Schools*. Ypsilanti: Hing/Scope Pres:Xviii,Xx
- Malkoç, G. (1991). *Ailenin Eğitimi ve Eğitimde Nitelik Geliştirme, Eğitimde Arayışlar I. Sempozyumu Bildiri Metinleri*. İstanbul: Ercan Ofset.
- Mapp, K. L. (2003). Having their say: Parents describe why and how they are engaged in their children's learning. *The School Community Journal*, 13, 35-64.
- Melhuish, E. C., Phan, M. B., Sylva, K., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I. ve Taggart, B. (2008). Effects of the home learning environment and preschool center experience upon literacy and numeracy development in early primary school. *Journal of Social Issues*, 64 (1), 95-114. Doi: <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2008.00550.x>.
- Mo, Y. ve Singh, K. (2008). Parents' relationships and involvement: effects on students' school engagement and performance, *RMLE Online Research in Middle Level Education*. 31(10), 1-11. Doi: 10.1080/19404476.2008.11462053.
- Özden (t.y.), *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öz Doğan, Ş. (2018). *İlköğretim 1. kademedeki okul-aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri (Ağrı İli örneği)* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 541137).

- Özcan, Ç. (2012). *Okul öncesinde aile katılımı ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyi arasındaki ilişkinin anne-baba görüşlerine göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 319968)
- Özeke Kocabaş, E. (2006). Eğitim sürecinde aile katılımı: Dünyada ve Türkiye'deki çalışmalar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 143-153. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tpdrd/issue/21446/229711>.
- Özkan, M. ve Arslantaş, H.İ (2013). Etkili öğretmen özellikleri üzerine sıralama yöntemiyle bir ölçekleme çalışması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (1), 311-330.
- Özyürek, A., Adıbatmaz, M., Çetin, A. ve Meriç, A. (2015). Okul Öncesi Eğitim Kurumu Ve İlkokullarda Aile Eğitimi Ve Katılımı Çalışmalarının İncelenmesi. *SOBİDER*, 2, 28-43.
- Özyürek, M. (1983). *Birlikte ve Ayrı Eğitimin Etkililiği: Benlik Kavramı ve Denetleme Odağı Açısından*. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- REIDIN. (2014). SED İlçe ve Mahallelerin 2014 Yıl Sonu Değerlendirmesi. https://rebis.reidin.com/News/view?ipcode=ae_reidin&pubcode=trbsnblt&date=20150205&sequence=1 adresinden 02.07.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Salend, S. J. ve Gajria, M. (1995). Increasing the homework completion rates of students with mild disabilities. *Remedial and Special Education*, 16, 271-279.
- Salıcı-Ahioğlu, G. (2006). *Öğretmen Ve Veli Görüşlerine Göre Farklı Sosyoekonomik Düzeydeki Ailelerin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Yazma Sürecini Etkileme Biçiminin Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 205774).
- Sanders, M. G. (1998). The Effects of School, Family And Community Support on The Academic Achievement of African American Adolescents. *Urban Education*, 33, 385-409.
- Satır, S. (1996). *Özel Tevfik Fikret Lisesi Öğrencilerinin Akademik Başarılarıyla İlgili Anne Baba Davranışları ve Akademik Başarıyı Artırmaya Yönelik Anne-Baba Eğitim Gereksinmelerinin Belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 51615).

- Seçkin, N. ve Koç, G. (1997). Okul öncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği. *Yaşadıkça Eğitim*, 51: 510.
- Shaw, C. A. (2008). *A study of the relationship of parental involvement to student achievement in a Pennsylvania career and technology center*(Unpublished Doctoral Dissertation). The Pennsylvania State University, Pennsylvania, USA.
- Shores, E. F. (1998). *A Call to Action: Family Involvement As a Critical Component Of Teacher Education Programs*. Tallahassee, FL: South Eastern Regional Vision for Education.
- Sliwka, A. ve Istance, D. (2006). Parental and stakeholder, Voice'in schools and systems. *European Journal of Education*, 41(1), 29-43.
- Swap, S. M. (1993). *Developing Home-School Partnership: From concepts to practice*. New York: Teachers College Press.
- Şaban, C. (2011). *İlköğretim okullarında velilerin eğitime katılım düzeyleri ve tercih ettikleri katılım türleri* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 279173).
- Şad, S. N. ve Gürbüzürk, O. (2013). İlköğretim birinci kademe öğrenci velilerinin çocuklarının eğitimine katılım düzeyleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(2), 993-1011. Erişim adresi: <http://www.idealonline.com.tr/IdealOnline/pdfViewer/index.xhtml?uId=1361&ioM=Paper&preview=true&isViewer=true#pagemode=bookmarks>.
- Şahin, F. T. ve Turla, A.(2003). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Yapılan Veli Katılımı Çalışmalarının İncelenmesi. *OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı Bildiri Kitabı*. 1. Cilt. 379-392.
- Şahin, F. ve Özbey, S. (2007) Aile Eğitim Programlarına Niçin Gereksinimi Duyulmuştur. Aile Eğitimi Programları Neden Önemlidir? *Aile ve Toplum Dergisi*, Cilt.3 Sayı.12.
- Şahin, F. ve Özbey, S. (2009). Okul Öncesi Eğitim Programında Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarında Baba Katılımının Yeri ve Önemi. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 5(17), 30-40
- Şahin, H. (2018). *Eğitim Sürecine Veli Katılımının Bir Boyutu Olan Öğrenmeyi Destekleyici Ev Ortamının Veli Toplantılarında Yer Alma Durumunun İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 513134).

- Tezel Şahin, F. (2003). *Çocuğun Gelişimi ve Eğitiminde Babanın Rolü. Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Yay. Haz: Müzeyyen Sevinç, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Trivette, P. ve Anderson, E. (1995). The effects of four components of parental involvement on eight-grade student achievement: structural analysis of nels88 data. *School Psychology Review*, 24 (2), 51-59.
- Tunçel, M. (2008). *Genel liseler ve Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerinin karşılaştırılması (Ankara ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 219662).
- Tutkun, Ö. F. ve Köksal, E. A. (2002). Okul-aile işbirliğinde yeni yaklaşımlar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8, 216-224.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2019). *Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Ünüvar, P. (2010). Aile Katılım Çalışmalarına Yönelik Ebeveyn Ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 719-730.
- White-Clark, R. ve Decker, L. E. (1996). The Hard to Reach Parent: Old Challenges, New Insights. *National Community Education Association*.
- Williams Jr, D. L. ve Chavkin, N. F. (1989). Essential Elements of Strong Parent Involvement Programs *Educational*.
- Williams, B., Williams, J. ve Ullman, A. (2002). *Parental Involvement in Education*. (Research Report 332) (London, DfES).
- Yakıcı, A. P. (2018). *Okulöncesi velilerinin aile katılımını yordayan değişkenlerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 530056).
- Yaylacı, A. F. (1999). *İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 81725).
- Yıldırım, M. C. ve Dönmez, B. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma: İstiklal İlköğretim Okulu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 98-115.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

EKLER

EK 1: İzin Belgesi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.10786413
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

01/06/2018

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) 16.02.2018 tarihli ve 3395455 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 01.06.2018 tarihli tutanağı.

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Merve KARAN'ın "**İlkokullarda Velilerin Eğitim Sürecine Katılımının İncelenmesi (İstanbul İli Sultanbeyli İlçesi Örneği)**" konulu tezi kapsamında, ilimiz Sultanbeyli ilçesinde bulunan ilkokullarda görev yapan öğretmen ve öğrenim gören öğrencilerin velilerine; anket ve veli görüşme soru formunu uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarınıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.**

Makamlarımızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
01/06/2018

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

- Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İnanç Oktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanzade Mehmet Fatih İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VIHKJ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212) 455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden 4d3c-c331-3f69-a029-4c82 koda ile teyit edilebilir.

EK 2: Veli Katılım Ölçeği

Sayın Veli'm;

Bu anket çalışması Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Programı “İlkokullarda velilerin eğitim sürecine katılımının incelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışması için hazırlanmıştır. Çalışmadan elde edilen bilgiler sadece bilimsel amaçlar için kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Anketime vereceğiniz samimi cevapların çalışmanın doğruluğunu direkt etkileyeceğini hatırlatır, katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Merve KARAN

Sınıf Öğretmeni

Yaşınız:

Mesleğiniz:

Cinsiyetiniz:

Çocuğunuzun sınıfı:

Eğitim durumunuz:

Çocuğa yakınlık dereceniz:

		Hiç bir zaman (1)	Çok az (2)	Ara ıra (3)	Çoğunlukla (4)	Her zaman (5)
Okul ve öğretmenle iletişim	1. Çocuğumun başarısını desteklemek için neler yapmam gerektiğini öğretmenleriyle veya rehber öğretmenlerle konuşuruz.					
	2.Çocuğumun öğretmenleriyle okuldaki/sınıftaki eğitim- öğretim etkinlikleri konusunda haberleşiriz.					
	3. Çocuğumun öğretmenine, çocuğumdan ve benden beklentilerinin ne olduğunu sorarım.					
	4. Çocuğumun başarı düzeyi konusunda öğretmeninden bilgi isterim.					
	5. Çocuğumun öğretmeninden, izlediği eğitim yaklaşımı konusunda beni aydınlatmalarını isterim.					
	6. Çocuğumun iyi- kötü, zayıf- güçlü yanlarını daha iyi tanıyabilmek için öğretmenleriyle görüşürüm.					
	7. Çocuğumun ödev, proje ve sınav sonuçlarını öğretmeniyle değerlendiririz.					
	8. Çocuğumun öğretmeninden, ders programları ve işlenecek konular hakkında bilgi alırım.					
Çocuğun ödev ve	9. Çocuğumun ödevlerini/çalışmalarını gözden geçirir, eksik					

çalışmalarını destekleme	veya hata var mı diye kontrol ederim.						
	10. Çocuğumun proje, performans ödevi gibi çalışmalarının her aşamasını takip ederek desteklerim.						
	11. Ödev yaparken sözlük, ansiklopedi, internet gibi kaynaklardan nasıl faydalanabileceğini çocuğuma gösteririm.						
	12. Çocuğumla dersleri, okuldaki etkinlikler veya ev ödevleri hakkında konuşurum.						
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	13. Çocuğumun yaptığı ödevlerden aldığı sonuçları takip ederim.						
	14. Çocuğumun eğitimini nasıl destekleyebileceğimle ilgili farklı kaynaklardan (kitap, dergi, CD vb.) yararlanırım.						
	15. Değişen ve gelişen ders programlarını takip ederim.						
	16. Çocuk gelişimi ve psikolojisi ile ilgili kaynaklar okurum.						
Gönüllü aktif katılım	17. Çocuğumun içinde bulunduğu yaş grubunun özellikleri, ilgi ve eğilimleri hakkında bilgi edinirim.						
	18. Velileri “çocukların eğitimi” konusunda bilgilendirici program, konferans ve seminerlere katılırım.						
	19. Okul/sınıf gezilerinde öğretmen ve öğrencilere eşlik ederim.						
	20. Öğretmene veya öğrencilere yardım etmek amacıyla gönüllü olarak derslere katılırım.						
Çocukla iletişim	21. Okul aile birliğinde aktif görev alırım.						
	22. Çocuğumun sınıf içi etkinliklerini görmek için gönüllü olarak sınıfına giderim.						
	23. Çocuğumun başarısız olması halinde, gayret ederse başarılı olacağını söyleyerek onu yüreklendiririm.						
	24. Çocuğumla iletişim kurarken ona güvendiğimi gösteririm.						
	25. Herhangi bir derse karşı tutumum ne olursa olsun, çocuğumu o derse başarabileceği konusunda cesaretlendiririm.						
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	26. Çocuğumun sadece başarılarını değil, çabalarını da ödüllendiririm.						
	27. Çocuğuma yanlış bir davranışı niçin yapmaması gerektiğini ve bu davranışın olası sonuçlarını anlatırım.						
	28. Ev ortamının, çocuğumun rahatça ders çalışabilmesi için uygun olmasını sağlarım.						
	29. Evde çocuğumun faydalanabileceği sözlük, atlas, imla kılavuzu, CD gibi kaynakların olmasına özen gösteririm.						
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	30. Çocuğumun dikkatini okuluna ve derslerine verebilmesi için evde huzurlu bir ortam yaratırım.						
	31. Çocuğumun ödevini yapabileceği sessiz ve uygun bir ortam hazırlarım.						
	32. Çocuğumu, daha çok “neden”, “nasıl” ve “ne yapılmalı” gibi sorular sormaya teşvik ederim.						
Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme	33. Çocuğumu, bilgileri ezberlemek yerine, olayların nedenleri araştırmaya ve sorgulamaya teşvik ederim.						
	34. Çocuğumun yardım almadan kendi kendine bir şeyler başarmasına fırsat veririm.						
	35. Sorumluluk duygusunun gelişmesi için çocuğuma, yaşına ve cinsiyetine uygun görevler (odasını, oyuncakları toplamak; sofraya yardım etmek vb.) veririm.						
Çocuğun sosyo-kültürel gelişimini destekleme	36. Çocuğumu konser, sergi, tiyatro, sinema gibi kültürel ve sanatsal etkinliklere götürürüm.						
	37. Çocuğumu, öğretmenlerinin önerdiği mekânları, müzeleri, kültür ve tabiat varlıklarını gezmeye götürürüm.						
	38. Çocuğumu, izcilik, halk oyunları, müzik korusu, dans ve tiyatro gibi sosyal etkinliklere katılmaya teşvik ederim.						
	39. Çocuğumun, kompozisyon, şiir, resim gibi çalışmalarını teşvik amacıyla evin görünen bir yerine asarım.						

EK 3: Görüşme Formu

Sayın Veli'm;

Bu çalışma Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Programı “İlkokullarda velilerin eğitim sürecine katılımının incelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışması için hazırlanmıştır. Çalışmadan elde edilen bilgiler sadece bilimsel amaçlar için kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Sorulara vereceğiniz samimi cevapların çalışmanın doğruluğunu direkt etkileyeceğini hatırlatır, katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Merve KARAN

Sınıf Öğretmeni

Yaşınız:

Mesleğiniz:

Cinsiyetiniz:

Çocuğunuzun sınıfı:

Eğitim durumunuz:

Çocuğa yakınlık dereceniz:

1.Çocuğunuzla ilgili bilgi almak amacıyla öğretmenle ya da okul yönetimiyle görüşme yapar mısınız? Neden?

2.Çocuğun ödev ve çalışmalarını desteklemek için neler yaparsınız?

3. Çocuğunuzun eğitimine daha iyi katılım sağlaması amacıyla kendinizi nasıl geliştirirsiniz?

4. Okul içi ve okul dışı faaliyetlere gönüllü olarak katılım sağlar mısınız? Bunun için ne tür çalışmalar yaparsınız?

5. Çocuğunuzun öğrenmesini destekleyici ev ortamını düzenlemek için neler yaparsınız?

6. Çocuğun kişilik gelişimini desteklemek için ne tür çalışmalar yaparsınız?

7. Çocuğun sosyokültürel gelişimini desteklemek için ne tür çalışmalar yaparsınız?

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Merve KARAN
e-posta : merve_1661@hotmail.com
İletişim : 0507 9422088

ÖĞRENİM DURUMU

Yüksek Lisans :Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları Ve Öğretimi Bilim Dalı
Lisans :Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği

GÖREVLER

Görev Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Öğretmen	Diyarbakır Çınar Aşağı konak İlkokulu	2009/2011
Öğretmen	Diyarbakır Çınar Yaprakbaşı İlkokulu	2011/2012
Öğretmen	Diyarbakır Çınar Düzova İlkokulu	2012/2014
Öğretmen	İstanbul Sultanbeyli Zübeyde Hanım İlkokulu	2014/2018
Öğretmen	İstanbul Sultanbeyli Gölet İlkokulu	2018/...

ESERLER

A. Karan, M. ve Demirtaş, Z. (2019). İlkokul Öğretmenlerine Göre Velilerin Eğitim Sürecine Katılımı, *4.Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi (UBAK) ISBN: 978-605-80780-1-2-7*